2 Joh. Hiorthøy
20/7 19.

FÖRELÄSNINGAR

OM

ANDENS NATUR

OCH OM

MENNISKAN

SÅSOM ETT ANDLIGT VÄSEN.

AF

CHAUNCEY GILES.
PREST VID NYA JERUSALEMS KYRKA I NEW YORK.

Öfversättning.

Andra svenska upplagan.

KRISTIANSTAD.
KRISTIANSTADSBLADETS BOKTRYCKERI,
1876.

INNEHÅLL:

I. Föreläsningen. Andens natur och den andliga verlden.

1. Hvad är ande? 2. Hvad är den andliga verlden? 3. Hvar är den? 4. Hvilka äro dess samband med den naturliga verlden?

II. — Menniskan väsendtligen en andlig varelse.

De olika graderna af dess lif. Orsakerna hvarföre dess tillvaro börjar i naturverlden.

III. — Menniskans död.

Döden; dess natur, nödvändighet och orsak. En oundgänglig inledare till lifvet.

IV. — Menniskans uppståndelse.

Swedenborgs intyg. Den nya och gamla läran. Herrens lära om uppståndelsen. Den första och den andra uppståndelsen.

V. — Menniskan uti andeverlden.

Dess första tillstånd. Beredelse för himlen. Ingen genast dertill lämplig. Barnens utveckling.

VI. — Menniskans dom.

Hvarför de goda och onda åtskiljas. Striden mellan ondt och godt hos menniskan. Huru domen verkställes. Lifsens bok.

VII. — Menniskoandens beredelse för dess sista Hemvist.

Himlen mera än blott skild från helvetet. De olika lycksalighetstillstånden. Nödvändigheten af undervisande andar. Kunskaper måste läras. Himlens läroämnen. Den eviga saligheten.

VIII. Föreläsningen. Menniskoandens tillstånd i Helvetet.

Gudomlig och mensklig styrelse. Straffens uppkomst. Helvete redan på jorden. Tid och evighet. Herrens godhet.

IX. — Menniskoanden i Himlen.

Den rådande föreställningen om himlen. Verksamhet nödvändig för lycksaligheten. Himlens frid, dess harmoni, dess hvila, skönhet och verklighet. Hvad Swedenborg derom säger.

Första Föreläsningen.

Om Andens Natur och om den andliga verlden.

Eder uppmärksamhet skall nu tagas i anspråk rörande ett ämne, hvilket måste vara af vigt för hvar och en, som tror på ett lif efter detta och på en verld i hvilken vi för evigt skola dväljas. Den bland kristna rådande liknöjdheten för det tillkommande lifvets verkliga beskaffenhet, kan knappast af någonting annat förklaras, än af den gängse föreställningen, att man omöjligt kan veta någonting bestämdt om andliga väsenden och om en andlig verld, utom det, att de äro till. Men, huru kan väl en med förstånd utrustad varelse förblifva liknöjd för en sak af så oändligt stor vigt, om han tror på dess tillvaro? Om någon utaf eder visste att han efter en tid, något förr eller sednare, skulle byta om bostad och flytta till ett aflägset land, der han skulle tillbringa det öfriga af sitt lif, — om han visste att kallelsen till afflyttning kunde inträffa, kvilken stund som helst, icke vore han då liknöjd för kunskapen om det landets beskaffenhet och för sin egen belägenhet när han der inträffade? Skulle han icke tvertom begagna hvarje tillfälle att sjelf undersöka saken, läsa hvarje bok, som derom handlade, använda alla medel för att få veta huru allting skulle gestalta sig för honom när han upphunnit det nya hemmet? Huru kan väl då någon, som tror på en andlig verlds tillvaro och som ser den ene efter den andre af dem han känner och älskar gå bort, — varelser ofta honom kärare än hans eget lif — och som vet, att han snart skall följa dem, förblifva liknöjd för den verldens natur och för dess innevånares tillstånd?

Det är en ådagalagd sanning, att det länge varit och fortfarande är den rådande öfvertygelsen inom

kristenheten, att ingenting bestämdt kan om den andliga verlden och dess förhållanden blifva kändt. Vi läras äfven, att det är för oss nyttigast, att ej veta någonting om lifvet på andra sidan grafven och att Herrens mening icke varit, att låta oss få någon viss kunskap derom. Men alla forskningar, alla begrundanden öfver ett ämne, så väsendtligt för vår eviga välfärd, kunna ej blifva förqväfda af lärosatser, som säga oss, att all sådan kännedom är omöjlig. Följaktligen hafva vi många teorier, många spekulationer deröfver; men de äro så sväfvande, så olika, så hvarandra motsägande, att de hålla sinnet i ett oupphörligt tvifvel, och slutligen tillintetgöra hvad de skulle undersöka. Många äro ock de, som gå än längre, och förneka allt lif efter detta.

Det var denna allmänna okunnighet om, och denna förnekelse af en verkligt andlig verld och ett substantielt, för menniskan medvetet andligt lif, som gjorde en ny sanningens uppenbarelse nödvändig. All kunskap om, och till följe deraf, all praktisk tro på menniskans odödlighet och på en andlig verlds tillvaro, var nästan utdöd, och det fanns ej inom kyrkan något medel att åter upplifva densamma. Dertill fordrades ett ljus ofvanifrån. En öppnad gemenskap med denna verlden var nödvändig, på det att sannfärdigheten af dess tillvaro måtte kunna med bevisande kraft bibringas menniskorna; och att uträtta detta, är en af de synnerliga nyttor, som den Nya Kyrkan skall verka inom mensklighetеn. Det är ett af den Nya Kyrkans utmärkande drag, att hon angående detta ämne har en klar och logisk lära. Hon har upptäckta hemligheter att meddela, hvilka äro öfverensstämmande sins emellan och med den heliga skrift, hemligheter, som tillfredsställa alla deras behof, hvilka antaga dem. Dessa läror erkännas såsom ljufva och tröstande äfven af dem, hvilka icke helt och hållet medgifva deras trovärdighet. Det är på dessa upptäckta hemligheter jag önskar fästa eder uppmärksamhet då jag i öfverensstämmelse med Nya Kyrkans läror vill besvara följande spörsmål: 1. *Hvad är ande?* 2. *Hvad är andlig verld?* 3. *Hvar är den?* 4. *I hvilket samband står den till vår verld?*

1. *Hvad är ande?* Jag använder benämningen ande, i samma mening, som jag skulle vilja använda den motsvarande benämningen, materia, vid frågan: Hvad är materia? Detta är en första och mycket vigtig fråga; på dess riktiga besvarande beror all tydlig och sann kunskap om den andliga verlden.

Våra läror meddela klart och uttryckligt, att en ande är ett väsende ock måste således nödvändigt hafva en form. Det finnes materiella väsenden och andliga väsenden, fullkomligt skilda från hvarandra. Materia är icke ande och ande är icke materia; men båda äro verkliga väsentligheter. Som detta är en mycket vigtig punkt, ehuru icke af allmänna opinionen erkänd, förtjenar den en så klar bevisning och belysning som möjligt.

Låtom oss till en början försöka få en tydlig föreställning om rätta meningen af ordet substans. Jag begagnar icke ordet i någon metafysisk mening; utan i den allmänt antagna, såsom det ämne, af hvilket, eller från hvilket hvarje varelse, hvarje förkroppsligadt väsende eller något som är, blifvit formadt. Hvarje materiel sak är bildad af ett materielt ämne, en materiel substans. Krukmakaren gör sina kärl af det ämne vi kalla lera. Timmermannen bygger hus och bildar åtskilliga andra materiella saker af de ämnen vi kalla timmer och träd. Is bildas af det ämne vi kalla vatten och detta åter af det vi kalla gas. Sjelfva jorden är antagligen bildad af gasaktiga ämnen. Den materiela kroppen är sammansatt af olika slags materiela ämnen eller substanser.

I enahanda mening säga vi, att anden är en substans, att hvarje andligt väsende är bildadt af ett andligt ämne. Alla kristna erkänna att englar äro andliga väsenden; om de så äro, då äro de bildade af andliga substanser. Menniskan är till den ena delen af sin natur en ande och denna del är bildad af andliga ämnen. Om det finnes en andlig verld, skild från den materiela verlden, måste denna och alla de ting, som finnas uti densamma, vara af andligt ursprung, bildad af andliga substanser. Men om det frågas oss hvad andlig substans *i sig sjelf* är, det kunna vi icke säga. Det är emellertid lika litet möjligt att bilda

sig en klar föreställning om hvad en materiel substans *i sig sjelf* är. Hvem kan säga hvad lera, träd, jern, vatten eller gas i sig sjelfva, i deras ursprungliga grundämnen äro? Vår kännedom om en sak är begränsad till dess samband med oss; till dess inverkan på oss. Vi kunna lika litet förklara hvad ande är i sitt grundväsende, som vi kunna förklara hvad materia är i sitt. Det ena är lika omöjligt, som det andra. Det är emellertid icke någon invändning mot läran om bestämda andliga väsenden, att vi icke kunna förklara hvad de i sig sjelfva äro. Allt hvad vi kunna veta om ett väsende, materielt eller andligt, är de nödvändiga vilkoren för dess tillvaro och de egenskaper, hvilka äro oskiljaktiga från detsamma såsom deras subjekt; och vi kunna endast lära känna dessa egenskaper från deras mottagliga inverkan på oss. Den blindfödde kan icke bilda sig en sann föreställning om ljusets natur; ty det har ej något inflytande på honom. Han har ej någon organ till mottag för dess inverkan och om vi säga honom, att det icke finnes någon lysande kropp och ej något väsende till mottag för ljuset, så kan han icke komma till någon annan slutsats än, att det icke finnes någon sådan sak eller något sådant väsende, som ljus. Det samma kan sägas om ande, emedan den icke är förnimbar för något af våra sinnen.

Men låtom oss nu gå ett steg vidare och säga, att ej någon tillvaro är möjlig, utan en form. Om det finnes en varelse, ett sådant väsende, som en ande, så måste detta hafva ett grundämne, en form, ty derförutan finnes ej en tillvaro. Det är omöjligt för tanken att fatta någonting utan form. Må hvem som helst söka göra sig detta begripligt om materiela ting och han skall snart finna sanningen deraf. Sjelfva föreställningen om begrepp, innebär form. Ett begrepp, en tanke är en bild af någonting, den är således en form. Ande, så väl som materia, måste hafva substans och form, ty dessa äro de två grundväsendtligheterna för hvarje tillvaro eller för begreppet om ett väsende eller en sak. Anden bildar det inbördes förhållandet till materien.

Detta är den punkt, vid hvilken både hedniska

filosofer och kristna hafva begått ett misstag, till skada icke endast för *sann* kunskap i allmänhet, utan för *all* kunskap om det andliga. Det har allmänt blifvit antaget såsom enda medlet för erhållande af en riktig föreställning om det andliga, att i alla hänseenden betrakta det som en motsats till det materiela. Många filosofer resonera sålunda: Materien har form, derföre har det andliga ej någon. Materien har substans, derföre har anden ej någon. De förneka på detta sätt anden all möjlig slags tillvaro. De kristna sluta likväl med, att helt enkelt medgifva dess tillvaro, men förneka att vi kunna känna någonting om densamma. Många leda dock denna förderfliga logik ett steg längre, i det de helt och hållet förneka det andliga. Och detta är logiskt följdriktigt, ty förnekelse kan ej sluta med någonting annat än ett intet. Detta är oundvikligt; och den kristne undslipper denna slutföljd endast genom att stanna innan han upphunnit densamma. Vi måste således erkänna att ett andligt ämne finnes och att detta har form, eller vi måste förneka all slags andlig tillvaro. Ingen annan slutföljd är möjlig.

Men, för att göra beviset klart och tydligt, låtom oss antaga, att en andlig verld finnes och i denna andliga väsenden; men förneka att det finnes ett andligt ämne och då få vi se till hvilka orimligheter det skall leda oss. Hvad är verld? Hvad är meningen med ordet, verld? Har ej en verld form? Är den icke tilldanad af otaliga föremål, hvilka alla hafva form: hvilka alla äro sammansatta af materiela ämnen? Låtom oss antaga att man från vår verld afskilde allt hvad den eger af substans och form: blefve det väl då någon verld qvar? Nej, der vore ingenting qvar. Är det icke lika orimligt att säga, att det finnes en andlig verld, under det man ej tillerkänner denna en substans eller form? Ingen skulle tveka att förklara den menniska dåraktig eller vansinnig, som förnekade att någon sådan materiel sak eller form funnes till som timmer och ved, men derefter började beskrifva ett träd; eller en, som skulle förlöjliga ett påstående om vattnets tillvaro och derefter företog sig att afhandla en flods skönhet och dess natur, eller ocea-

nens storhet och prakt. Men, göra icke alla de sig skyldiga till en lika stor orimlighet, hvilka tala om himlen som ett verkligt ställe, och om Herren sittande på en thron omgifven af helgon och englar, klädda i hvita kläder med guldkronor på sina hufvuden, spelande på gyldene harpor, så att himmelens område genljuder af deras halleluja; eller om dem, som vridande och våndande sig i helvetets pinorum, fylla dess förfärliga boningar med de fördömdas klagan och ve, men dock förneka himmel och helvete substans och form?

Kristna sjunga om, "Den svallande vågen och om ljufliga, alltid grönskande ängar" — och likväl, i öfverensstämmelse med ofvan angifna teori skulle dessa hvarken hafva substans eller form. Men hvad slags ängar skulle det väl då vara? huru skulle de kunna vara "alltid grönskande"? Kristna tala ofta om att träffa sina vänner och sina kära, hvilka före dem gått bort. Men huru kunna två varelser, utan substans och form, mötas? Huru kunna de igenkänna hvarandra? Hvilken föreställning kan väl vara mera orimlig än denna?

Kristna tala om Herren Gud, såsom sittande på en thron, med Återlösaren på sin högra hand; och likväl lära de: "att Han är en ande, ett osynligt väsende" och anse det förringande för Hans höghet att tillskrifva honom någon form. Men om Herren icke har någon form, någon substans, så har han icke heller någon tillvaro. I stället att emottaga den värdiga uppfattning af Honom, som är gifven i Hans antagna menniskonatur, gör man Honom till ett ingenting genom att förneka Honom väsende och form. Uti sådana svårigheter, motsägelser och orimligheter faller menniskosinnet genom att försöka bevisa det omöjliga. Vi antaga derföre, att om en ande är ett väsende, måste detta hafva substans och form.

Menniskotanken har förmåga att uppfatta abstrakta egenskaper, utan subjekt; men dessa egenskaper existera icke skilda från ett subjekt eller föremål. Vi kunna tänka oss älskvärdhet, ljufhet; men dessa egenskaper hafva ej någon tillvaro, om ej förenade med ett föremål, som är älskvärdt, är ljuft. Vi kun-

na tänka oss styrka; men styrka har ej någon tillvaro afskild från en varelse eller en sak, som utöfvar densamma. Det finnes icke någon abstrakt kraft. Vi kunna tänka oss kärlek, godhet, sanning; men de hafva icke någon tillvaro, utan i förening med ett subjekt. Emellertid, som vi kunna tänka oss dem med något föremål, hafva vi omärkligt kommit att anse dem för bestämda och sjelfständiga väsendtligheter. På detta sätt hafva sinne och anda samt alla våra intellektuela egenskaper kommit att blifva ansedda som abstrakta, utan form eller beståndsämne, och likafullt som verkliga väsenden. Men om vi använda samma föreställningssätt angående kroppsliga och materiela ting, skola vi snart inse dess orimlighet. Tagom ångkraften t. ex. Vi kunna tänka oss kraften skild från sjelfva ångan. Machinisten talar och resonerar om dess tillvaro, natur, styrka och tillämpning, likasom om den vore ett bestämdt väsende; och om sjelfva ångan icke vore märkbar för några af våra sinnen, skulle vi snart komma att anse den som en bestämd sak, utan substans eller form. Men vi veta, att det är omöjligt afskilja kraften från ångan och säga, här är kraften och der ångan. Kraften är den styrka med hvilken ångan utströmmar. Der det icke finnes någon ånga, der finnes ej någon ångkraft. De kunna icke i verkligheten blifva åtskilda. Samma princip är tillämplig på alla egenskaper, sinnliga och andliga.

Till följe häraf, och från hvilken synpunkt vi än betrakta saken, komma vi till den slutsats, att en ande måste vara ett väsende och hafva en form. Nya Kyrkans lära är derför öfverensstämmande med förhållandet, nödvändighetens och förståndets slutföljd, när den säger, att *en ande är ett väsende* och har form, egenskaper och bestämda lagar för sin tillvaro, likasom materien eger för sin.

2. Vår andra fråga var: *Hvad är den andliga verlden?* Efter att hafva bekräftat den sanningen, att det måste finnas ett andligt grundämne om det finnes en bestämd andlig tillvaro, så följer, som en nödvändig slutsats, allt det som fordras för att sammansätta en bestämd andlig verld och bestämda andliga väsen-

den. Ty då vår materiella verld är bildad af materiella ämnen, så är det ju enligt med logikens lagar att antaga, att en andlig verld, sammansatt af lika många och till sina egenskaper olika föremål, skall vara bildad af andliga grundämnen. Det skulle ju, tvärtom, vara orimligt att antaga motsatsen.

Följaktligen lärer oss också vår Nya Kyrka, att andliga substanser stå i lika förhållanden till hvarandra, som materiella substanser. De äro fasta, flytande och luftiga. De fasta finnas till i alla möjliga artförändringar, som de materiela hafva. Det finnes andliga jordarter, klippor och metaller af allehanda slag, värde och form, såsom guld, silfver, jern etc. Ja, det finnes ett fullständigt mineralrike bildadt af andliga grundämnen. Dessa återfinnas äfven uti sammansättningen af växter och djur. Der finnes således ett växt- och ett djurrike, grundadt på mineralriket och stående i lika samband till detta, som dessa riken stå till mineralriket i denna verlden. Den andliga jorden har omvexlande berg, klippor, dalar, floder samt större eller mindre vattendrag och från densamma utveckla sig gräs och blommor, buskar och träd af alla slag, jemförelsevis som i denna verlden. Foglar flyga i luften, djur gå på marken och de andliga väsenden, hvilka vistas der, hafva deras boningar, trädgårdar och ängar. De blicka ut öfver herrliga landskap och upp till himlar öfver dem. Den jorden är lika grundfast för deras fotsteg, som vår jord är för våra. De andliga föremålen äro hårda och mjuka, fasta och flytande, kalla och varma, lätta och tunga, skrofliga och släta, genomskinliga och dunkla samt af hvarje tänkbar gestalt, färg och egenskap, som föremål hafva i denna verlden. Der finnas dessutom otaliga former och framställningar, hvilka ej kunna existera i materien, emedan denna är grof och död i jemförelse med de andliga elementerna.

Mot denna åsigt af den andliga verlden torde invändas (såsom och ofta skett), att den deraf endast materialiseras och att vi, genom detta sätt att resonera, endast, i stället för en andlig verld, få en annan materiel verld. Detta kunde vara sant, om andliga substanser och föremål icke hade andra egenskaper än

dem de materiela föremålen hafva. Men, som vi här nedanföre skola se, hafva de många egenskaper, oförenliga med de materiela; de äro dessa i alla hänseenden vida öfverlägsna i förträfflighet, i ursprung och i deras förhållande till den verldens innevånare.

Om vi således erkänna, att andliga grundämnen och gestalter finnas samt en andlig verld till sitt utseende lika med vår verld, fastän denna i alla hänseenden öfverlägsen, så göra vi icke våld på någon analogi, vi öfverträda ej några af förståndets lagar. Vi handla äfven i fullkomlig öfverenstämmelse med uppenbarelsen; ty hela Bibeln bekräftar verkligheten af den andliga verldens substantiela tillvaro; och vi komma till en slutsats, hvilken vi icke gerna kunna kringgå, utan att våldföra alla förnuftets och tillvarelsens kända lagar.

Vårt svar på den andra frågan: Hvad är den andliga verlden? blir således: *Den är en verklig verld, sammansatt af alla de former, som fordras för att bilda en verld.* Den är förnimbar för deras sinnen, som vistas uti densamma och mycket mera tydlig, väsendtlig och sann för dem, än vår verld är för oss. Och likväl är den icke materiel utan är derifrån lika bestämdt afskild, som själen är från kroppen.

3. När vi således hafva bevisat möjligheten af en verkligt bestående andlig verld, så blir vår nästa fråga: *Hvar är denna verld?* Rörande detta ämne gör sig en allmän och ganska anmärkningsvärd orimlighet ofta gällande: det oklara, invecklade förnekandet af en sann andlig verld, och bredvid detta, ett påstående, att denna finnes någonstädes öfver oss bland stjernorna; eller, kanhända också i någon central sol. Jag antager att de flesta menniskor tänka sig himlen öfver dem, någonstädes inom rymdernas område. Men, om vi kunde besöka hvarje planet och hvarje sol i det materiela universum, skulle vi ändock icke finna den andliga verlden. Vi skulle icke komma den närmare än vi nu äro. Hvar finnes den då?

Den är här; den är allestädes omkring och uti den materiela skapelsen. Vi äro redan nu i den andliga verlden, fastän vi icke äro medvetna deraf. Våra

nykyrkliga lärosatser intyga, att lika många andliga verldar finnas, som naturliga, och att hvarje planets andliga verld, hvilken står i motsvarighet till densamma, är uti och omkring den; så att hvarje menskLig varelse, i hvilken verld som helst, kan säga: Den andliga verlden är *här**).

Måhända frågas: Hvarför kunna vi då icke se den? Jag svarar: vi hafva de säkraste vittnesbörd om att flera menniskor hafva sett den. Många exempel äro i Bibeln anförda på personer, hvilka sågo den verlden under det de ännu voro i denna, och de hafva meddelat oss hvad de sågo. Vid nästan alla sådana tillfällen, omtalade i bibeln, finna vi sagdt, att dessa personer "voro i andanom", eller, "att deras ögon voro öppnade". Dermed kunde ej förstås deras naturliga ögon, ty de voro ju förut öppna. Det måste hafva varit deras andliga ögon. Det fordras en andlig blick för att kunna se andliga föremål.

I vårt vanliga tillstånd, äro de andliga sinnena tillslutna och från våra yttre sinnen hafva vi ej medvetande af någon annan verld än den materiela. Om vi begrunda saken, skola vi finna det visligt anordnadt, att förhållandet är sådant. Det skulle blifva oss omöjligt att utöfva våra pligter här, om vi hade en beständigt öppen åsyn och andra förnimmelser af den andliga verlden. Stor oreda skulle derigenom åstadkommas och vårt naturliga lifs verksamhet störas.

Men huru det är oss möjligt att vara i den andliga verlden utan medvetande deraf, är bevisligt utaf många dermed öfverensstämmande exempel. Vår omedvetenhet af en sak, är ej något bevis på att den icke är till. Den menniska, som har blifvit blind genom att en hinna bildats öfver ögonen, är uti en verld lika upplyst af solens herrliga sken som förut; men kan ej se det om icke dess blindhet botas. Om den blinde än besökte hvarje planet och hvarje sol i hela verldssystemet, skulle han icke komma närmare ljusets verld. Den är allestädes, rundt omkring honom, lika så väl som luftkretsen, men han kan endast ge-

---

*) Så har ock hvarje lefvande menniskokropp sin själ eller ande inom sig och lifvet genom den. Utg. anm.

nom hinnans borttagande bringas att se den. Ögats organism är den gudomliga ordning, genom hvilken menniskorna införas i ljusets verld. På samma sätt kan en menniska vara uti den andliga verlden, men ej se densamma. Det andliga ögat är beslöjadt af det materiela. Dess organisation är för fin att mottaga en omedelbar inverkan genom materiens grofva former. Det behöfves den fina andliga etern för att inflyta på dessa nerver och att materiens mörka hinna borttages innan de andliga föremålen kunna uppfattas.

Förhållandet är detsamma med alla våra sinnen. I en fullkomligt djup sömn är en person lika verkligt uti den materiela verlden, som i fullt vaket tillstånd; men han har ej någon förnimmelse deraf. Ombyte af rum skulle icke göra honom medvetande. Lägg honom under himmelens öppna hvalf, i solens lysande sken, eller i nattens högtidliga stillhet och stjernornas tindrande glans. Lägg honom vid ett bråddjup, der den minsta rörelse skulle nedstörsta honom, och det är för honom alldeles enahanda. *Uppväck* honom, och han är medveten af verlden, utan att lemna sin bädd. Våra andliga sinnen äro i vårt vanliga tillstånd, såsom i en djup sömn, och vi kunna icke se den andliga verlden omkring oss innan vi blifva uppväckta.

Det är ock icke för oss nödvändigt att under jordlifvet se den verlden, sådan den i verkligheten är, men desto mer angeläget att hafva en bestämd kunskap om dess allestädes närhet. Vi se sällan någon orsak eller kraft i dess innersta form, i dess ursprung. Hvem såg väl någonsin attraktionskraften annat än i dess verkningar? Med sina naturliga ögon såg aldrig någon, här i verlden, en menniskas själ. Det finnes ej någon, undantagandes materialisten, som tror att den materiela kroppen är den egentliga menniskan, och likväl är det endast denna vi här i verlden se. Vi se de yttre anletsdragen, hudfärg, rörelse och förändringar; men vi se icke det verkliga menskliga väsendet. Detta dväljes innanföre och kan endast uppenbara sig genom kroppens omhölje. Allt hvad vi se och kunna se, är det materiela täckelset öfver det andliga väsendet. Vi veta att menniskoanden finnes

derinom; ty det kroppsliga kunde derförutan icke röra sig. Det är lika hjelplöst, som hvarje annat jordiskt föremål när lifvet lemnar det. Dess beundransvärda organism gifver det lika litet lif, som mängden af hjul gifver en machin rörelsekraft. Kroppens organer äro ej någonting annat än verktyg, danade af den oändliga Visheten, för att sätta väsendet istånd att uppfylla ändamålet med dess vistande i denna verlden.

Men detta, den verkliga menniskan, och dess materiela kropp handla i så fullkomlig öfverensstämmelse, som om de vore blott en, derför säga vi, att vi se det menskliga väsendet, när vi se dess kropp; och vi hafva rätt deruti, ty vi se hvar det finnes och hvad det gör. Vi veta att det finnes inom kroppen och att det är det, som hör, ser, känner, talar och handlar, fastän vi icke kunna se det i dess riktiga sig sjelft.

På enahanda sätt är den andliga verlden närvarande i den materiela, uppehåller dess tillvaro och orsakar alla förändringar i densamma. Planeterna föras omkring i deras banor genom en andlig kraft, Vi benämna denna riktigt för attraktion, eller dragningskraft; men detta är endast namnet på dess verkan. Den verkliga kraften är andlig. Materien har ej i sig sjelf hvarken förmåga, att bibehålla eller förändra sin form. Vi säga att jern eller sten sammanhållas genom attraktion. Tag bort denna och de blifva flytande. Tag bort den ännu vidare, och de blifva gasformiga; vi veta derefter icke hvar processen skulle sluta. Hvarje kraft, som sammanhåller materiela kroppar i deras former, är i sin innersta analys andlig och gudomlig.

Materien har ej någon egen form. Hvarje materiel form är bildad efter en andlig modell. Det finnes ej någon sjelfständig kraft hos materien att göra sig till diamant och granit; till gräs, blommor och frukt eller till något af de otaliga vackra föremål, som vi se inom växtriket. Det finnes ej någon förmåga hos qväfve, kol och fosfor att sammansmälta och antaga formen af ben, muskler och kött. Hela djurriket är bildadt efter motsvarande andliga former. Och de andliga krafter, hvilka dana och uppehålla detsamma, äro beständigt närvarande och verksamma,

Ja, den materiela verlden är under en alltid fortgående skapelse.

Hvarhelst vi se verksamhet, förändring eller tillväxt, der kunna vi antaga att andliga krafter äro närvarande, med samma visshet, som vi antaga att ett lefvande väsende finnes inom den materiela kroppen, då vi se denna röra sig och utöfva förrättningar, tillhörande det jordiska lifvet. Det säges att materiens oupphörliga omvexlingar och rörlighet orsakas af solens värme och ljus. Detta är sant uti ett fall. Värmet verkar på en bestämd yta och till en viss utsträckning. Men det är ett andligt grundämne inom värmet, som orsakar hettan och gifver det kraft; då hettan uppmjukar och smälter materiens hårda former och gör dem böjliga för renare verkningar, inflyta andliga krafter och gjuta dem i sådana former, som de äro istånd att antaga. Sjelfva solen leder sitt ursprung från den andliga verlden, och dess magnetiska kraft tillika med dess alltid strålande värme hemta beständigt sin näring derifrån. Solarne äro de ursprungliga centralpunkterna, i hvilka de andliga substanserna äro samlade och genom hvilka det materiela universum är skapadt; dessa substanser dväljas fortfarande i den magnetiska strålglansen och den klara etern. Ljus, värme och dragningskraft äro endast finare materiela täckelser för andliga substanser, hvilkas inflytande förläna dem deras kraft. De äro de finaste ursprungsämnen för gröfre former. Hvarhelst materia finnes, der finnes äfven ande. Hvarhelst en materiel verld finnes, der finnes äfven en andlig verld. Hvarhelst ett frö, en planta, en blomma, frukt eller något lefvande ting finnes, der är ett groft utkast efter en andlig form. Det må väl vara, att detta utkast är klumpigt och ofullkomligt, samt, i jemförelse med modellen, endast som den skrofliga sandstenen är med den lefvande kroppens fina organism, eller den oslagna leran med blombladens fina fibrer. Men groft och klumpigt som det är, var det dock bildadt efter en andlig grundtyp, på samma sätt, som den materiela kroppen är bildad efter det väsendes menskliga form, som finnes inom densamma. De jordiska elementerna hafva icke af sig sjelfva mera kraft att

antaga former af mineralier, växter eller djur, än födan vi äta eger förmågan att antaga en mensklig form, eller marmorblocket har, att sjelf rulla sig ner från stenbrottet och resa sig upp i den sköna bilden af en Venus eller en Apollo.

Detta allt erkänner hvar och en; men många döpta till kristna, så väl som natur-filosofer, afskilja orsaken från verkan och tyckas obenägna att erkänna tillvaron af en substantiel sak utom gränsen af deras egna sinnen. Nya Kyrkans läror följa deremot, med oeftergiflig logisk bestämdhet, grund-upphofvet genom den materiela verlden, och när de så göra, blicka de i den riktning, hvilken, ehuru långt framom dem, dock är den, som alla vetenskapliga upptäckter komma att taga. Dess logik är enkel och dess fortgång jemn. En af materiens väsendtliga egenheter är *overksamhet;* dess renaste och finaste former ega icke af sig sjelfva mera kraft att handla, än torfvan eller klippan: de kunna icke heller som upphof, eller sjelfuppehållande orsaker ingå uti lagarna för all tillvaro. Det är vanligt att i allmänt tal underkasta den kraft, som rörer eller bildar materien, fysiska lagar. Men lag har i sig sjelf ej mera kraft än materia; den är endast den ordning i hvilken några väsendtliga krafter handla. Planeterna qvarhållas icke i sina banor genom tyngdlagarne, utan i öfverensstämmelse med dessa. Noga taladt hafva borgerliga lagar ej någon makt. De utgöra endast de reglor och sätt, enligt hvilka menniskorna handla. Den materiela skapelsens bibehållande samt alla de förändringar och utvecklingar, som der inträffa, måste vara verkningar af en orsak, som icke är materiel och hvilken orsak måste vara närvarande i hvarenda, äfven den minsta del af alla och i alla materiella former; ty en orsak kan icke verka der den ej är närvarande. En sådan orsak kan icke vara materiel. Den måste nödvändigtvis vara andlig.

Här erhålla vi ännu ett bevis på, att anden är ett väsende. Det är tydligt att en kraft icke kan vara abstrakt. Kraft är den styrka, genom hvilken någonting verkar. Det som danar den materiela verlden och sätter den i rörelse, måste vara väsendtligt.

Det måste vara i stånd att fatta materien och dana den efter behag. Den ofattliga och fruktansvärda kraft, hvilken uppehåller det materiela universum, leder planeter, solar och system i deras vidsträckta banor med ordning och harmoni, den är andlig och är oupphörligt verkande. Samma kraft tecknar ormbunkar på fönsterrutan i kristalliserad rimfrost; väfver löfvets gröna spindelnät; knyter ekens sega fibrer; bildar rosens och liljans fina, älskliga former. Af den svarta jorden och af söndersmulade stenar, af dagg och regndroppar, af vårluft och solstrålar distillerar den ljufva safter och fröjdande viner, erbjudande dessa åt insekter och maskar, åt djur och menniskor i bärens vackra former, i drufvans purpurkalk, i äplets dch päronets gyldene skålar. Vändom våra blickar hvart som helst, ofvan, omkring eller under oss, så är allt hvad vi se, andliga former, beslöjade uti materiens tyngre eller lättare omklädnad; alla ljud, som hinna vårt öra, äro andliga harmonier, ehuru ofta bortblandade och osammanstämmande genom de dåliga materiela instrumenter, medelst hvilka de komma till oss. Vi äro redan nu i den andliga verlden. Den omgifver oss och intränger till allt; dess pulsslag genombäfva oss och gifva åt oss och åt alla föremål gestalt, rörelse och lif.

Jag frågar hvarje tänkande varelse, om icke detta är en förnuftig och den enda förnuftiga åsigten af saken? Peka icke alla vetenskapliga upptäckter åt detta håll? Vetenskapen upplöser alla fysiska krafter i värmet. Nästa steg måste blifva det, som Nya Kyrkan redan har tagit, då hon erkänner, att all kraft är andlig. Derigenom blifva de båda verldarne för hvarandra närvarande och på det aldranärmaste förenade. Vårt svar på den tredje frågan blir derföre: *Den andliga verlden är här.*

4. Den sista frågan: *I hvilket samband står den andliga verlden till vår verld?* har redan i det hufvudsakligaste blifvit besvarad. I grunden är det sambandet mellan orsak och verkan. Den andliga verlden är verklig och väsendtlig. Den var till före vår verld och om än denna sednare skulle förgås, blefve dock den förra beståndande. Vår verld blef

danad från densamma och det finnes ej ett materielt föremål, som icke har en andlig grundtyp.

Sådan är i korthet Nya Kyrkans lära rörande detta mycket vigtiga ämne. I många hänseende kullkastar den de vanligen antagna åsigterna. Den giffver oss en verklig andlig verld, till hvilken vi kunna skåda, som ett vårt eviga hem. Ju närmare vi undersöka denna lära, desto klarare skall den blifva. Från hvilken synpunkt vi än betrakta densamma, antingen från vetenskapens, sannolikhetens, förståndets eller uppenbarelsens, från dess menskliga eller gudomliga sida, skola dess sanningar befinnas öfverensstämmande sinsemellan, med den hel. Skrift och med allt hvad vi känna om de båda verldarna. Denna lära tillfredsställer förnuftet och förnöjer hjertat.

Andra Föreläsningen.

Menniskan våsendtligen en andlig varelse.

De olika graderna af dess lif. Orsakerna hvarföre dess tillvaro börjar i naturverlden.

Medan vi nu afhandla de höga ämnen, hvilka jag har utvalt till vårt öfvervägande under några aftnar, kan det förebygga missräkning och bistå oss i ernåendet af riktiga slutsatser, — att ihågkomma det bevisen på de läror, i hvilka den Nya Kyrkan undervisar angående dessa ämnen, icke *kunna* vara af samma natur, ehuru lika följdriktiga, som de hvilka gälla naturliga ting. Vi kunna icke för naturliga sinnen bevisa den andliga verldens och den andliga kroppens tillvaro; vi kunna icke se och känna en andlig form. Sinnena inhemta ingen kännedom om andra ting än de för hvilka de äro särskildt passande. Det är lika ologiskt att begära fysiska bevis på tillvaron af en andlig sanning, som det skulle vara om en menniska fordrade att ljuset skulle bevisas för hörselns och känselns sinnen, förrän hon ville tro på dess tillvaro.

Vi få icke heller glömma, att våra sinnen äro ändliga, och att ting finnas, som vi icke kunna känna, hvilka ingen ändlig varelse någonsin *kan* känna. Vi kunna icke vinna kännedom om någonting *så*, som det är i sig sjelft i dess innersta hänseende. Den visaste menniska är lika oförmögen som det minsta barn att förklara hvarföre vissa verkningar skola följa på vissa orsaker. Till exempel: Ingen naturfilosof kan säga *huru* etherns böljor. när de flyta in i ögat, förorsaka förnimmelsen af ljus. Han kan berätta oss allt om ögats hudbeklädnad och linser, och visa huru fullkomligt de äro ordnade för att dana en bild af det

naturliga föremålet på dess näthinna. Men fråga honom hvarför dessa orsaker frambringa en dylik verkan snarare än en annan, och han kan icke svara ett ord. Det är hvarken nödvändigt eller nyttigt för oss att känna tingens väsende, och skälen hvarför vissa orsaker måste frambringa vissa verkningar. Det är nog att veta det dessa orsaker finnas och vara i stånd att spåra deras samband med sina verkningar. Jag hoppas äfven, att jag icke skall meddela någon det intryck, att jag söker bevisa en sak genom någon logikens list blott för det ändamål, att förklara en omständighet. En påtvingad öfvertygelse är af intet värde. Vi äro odödliga — vi skola lefva i oändliga evigheter. Ni och jag, mina vänner, skola om få dagar, månader eller år, förflyttas dit, hvarest för de flesta menniskor "är ett okändt mörker". Kunna vi inhemta någon tydlig, förnuftig föreställning om det som väntar oss? Jag tror och jag vet att vi det kunna. Den Nya Kyrkans skrifter innehålla upptäckter i detta ämne. hvilka måste vara tillfredsställande när de äro förstådda, och som icke kunna finnas annorstädes. Min önskan är endast att berätta er hvilka dessa upptäckter äro, och att gifva eder sådana skäl för och upplysningar om deras sanning, som kunna bistå eder i att antaga dem.

Jag ämnar tala om menniskan såsom en andlig varelse; om de olika graderna af dess lif; och att framställa några skäl, hvarför dess tillvaro börjar i denna verld.

1. Våra läror förklara, och hela styrkan af deras undervisning och logik går ut på att visa, att menniskan väsendtligen är en ande. Låtom oss klart och tydligt för våra sinnen framhålla den fulla styrkan och meningen af detta påstående. Vi mena vida mera med denna förklaring, än att menniskan har en ande. Vi mena att hon *är* en ande; att hvarje tydligt mensklig egenskap hon eger är andlig. Eller — för att omvända detta påstående: en ande är en menniska, — en mensklig varelse; och det finnes inga menniskor, inga menskliga varelser, hvilka icke äro andar. I ären andar, och allt hvad som skiljer eder ifrån vexten och djuret, är andligt. De substanser, af hvilka

I ären gjorda, äro andliga, och den menskliga form, hvilken dessa substanser hafva antagit, är en andlig form. Vexter och djur efterträfva den menskliga formen, men uppnå den icke, emedan de icke hafva någon andlig natur i den menskliga formen, som kan dana det materiela i likhet med denna.

Det är en herrskande mening, att menniskan är i mensklig form endast till den naturliga kroppen, och att hennes ande är någon lefvande kraft, hvilken lifvar henne något när så som ångan sätter ett maschineri i rörelse; och det har i åratal varit en omtvistad punkt ibland filosoferna, i hvilken särskild del af menniskan hennes själ eller ande dvaldes. En del ge anden rum i hufvudet, en del i hjertat, och en del i andra kroppsdelar. När en menniska dör säger man vanligen, "Hennes ande har lemnat henne", som om någon del af henne, något formlöst väsende, hade flytt och lemnat henne sjelf efter sig, och dermed tillkännagifves att den materiela kroppen väsendtligen är menniskan sjelf.

Men Nya Kyrkans läror hafva en alldeles motsatt åsigt. De förklara att *anden* är uti den menskliga formen; att han finnes i hvarje del af kroppen, i den allra minsta mikroskopiska cell och fiber. Istället för att säga, eller medgifva, eller antyda, att menniskan är en kroppslig varelse och *har en ande,* säga vi att hon *är* en *andlig varelse* och *har* en materiel kropp; och att när hon dör, menniskan skiljes hädan och lemnar sin naturliga kropp efter sig. Det är anden som gifver form åt kroppen, danar honom till sin egen afbild och likhet, och gifver honom förmågan att qvarhålla den menskliga formen. Följaktligen sönderfaller kroppens sammansättning, när menniskan lemnar honom; de substanser, af hvilka den var sammansatt, förskingras, och hela formen försvinner. Men Menniskan sjelf träffas icke häraf. Hon behåller sin bestämda personlighet. Hennes menskliga form bryr sig icke mera om den materiela kroppens förskingring, än denna senare om sina kläders nötning. Låtom oss nu se till hvilka skäl vi kunna finna för denna menniskans andliga personlighet.

I min förra föreläsning har jag visat att en andlig substans är lika nödvändig för tillvaron af en andlig verld och andliga varelser, som materian är för den materiela verldens och materiela kroppens tillvaro. Om vi då inrymma, att andliga substanser finnas, och att dessa kunna existera under olika former — såsom luftform, flytande och fast — så hafva vi ingen svårighet att äfven medgifva det en fullkomlig andlig kropp kan organiseras deraf, alldenstund denne har samma organer, till det inre och yttre, som den materiela. Denna andliga kropp kan hafva hufvud, bål och lemmar; de andliga sinnena kunna organiseras på samma sätt som de naturliga; hufvudet kan hafva ögon, öron och hjerna, och alla anletsdragen; ett andligt hjerta kan slå i bröstet, och framdrifva andligt blod genom andliga pulsådror: lungorna kunna andas en andlig atmosfer, och uträtta samma tjenst för det andliga blodet, som de kroppsliga lungorna göra för det materiela blodet. Det kan i sanning finnas en fullkomlig andlig kropp, i hvarje enskildhet, inom den menskliga formen, med förmåga att verkställa alla menniskans funktioner, motsvarande de samma, som den materiela kroppens.

2. Sedan jag nu visat möjligheten, enligt våra antagna förutsättningar, af en fullt organiserad andlig menniska, så låtom oss kasta en blick på dess trovärdighet.

Några iakttagelser skola öfvertyga oss om att det är fullkomligt öfverensstämmande med allt det vi känna om Herrens vägar till fullbordan af sina ändamål, att menniskan har sin andliga organisation. Om vi gå tillbaka till tidens begynnelse, finna vi, enligt med jordens eget vittnesbörd, såsom det inhemtas på dess egen historias stensatta blad, att hon då var en sjudande massa af oorganiska elementer. I enlighet med den allmänna tron var hon en förtunnad eldkula utan mark, utan klippor och utan tydliga former i den glödande massan. Genom afkylning uppstodo klippor och sedan länder. De minerala formernas fullkomlighet ernåddes genom krystallisering, som tyckes vara ett ofullkomligt bemödande och en svag profetia af organisationen. Nästa steg intager växten. Materians

finare elementer organiseras till en ny och högre skapelse. En underbar serie af former sammanbindas, ömsesidigt verkande och återverkande på hvarandra och arbetande tillsammans för ett bestämdt ändamål. Fröet utvecklar sig med en rot i jorden och en stjelk i luften. Allt går sin egen väg, fördubblar sig och insuger de ämnen hvilka äro nödvändiga för hela plantans växt. Den smärta stjelken blifver en stam, som skjuter ut i grenar, stänglar och blad; till ståndare och pistill, blomma och frukt. Ändamålet är uppnådt; dess lefnads cirkel är fullkomnad. Det är et underbart mysterium. Dess metod och ordning, skönheten och mångfalden i former, äro öfver allt menskligt begrepp. Men vexten är omedveten af dess egen skönhet och herrlighet. Han står orörlig fast i jorden. Han kan endast vexa och bära löf som falla af, och blommor som vissna, och frukt som förruttnar och åter frambringas.

Hvilken plan har den oändliga Visheten uppfunnit för att taga det andra, stora steget? Öfvergifver hon den gamla methoden, hvarigenom vexten skapades? Nej, hon verkställer den genom en ny serie finare och mera utvalda organiska former. Hon upprycker vexten från jorden och gifver honom *förnimmelse,* medelst en ny serie organiska former — nerverna. Och nu kan man begynna med den lägsta djurvext (zoophyt) och gå vägen uppför, steg för steg, genom alla jordlifvets grader, tills man når den högsta, och man skall finna att Herren aldrig afviker från sin första metod. Hvarje steg består i en finare och mera invecklad organisation. Det gifves intet undantag från denna lag. Menniskan, betraktad helt enkelt såsom en kroppslig varelse, står i spetsen för det animala lifvet; och hon öfverträffar alla andra varelser i organisationens finhet och sammansättning. Menniskan är Skaparens mästerverk. Vi kunna icke betvifla att det var Hans gudomliga ändamål att låta allting tjena Honom, och komma i de mest förtroliga och olika förhållanden till alla materians former och alla grader af lefvande lif. Huru har den Oändliga Visheten verkställt detta ändamål? Huru har Hon gifvit menniskan en sådan makt öfver jorden, att hon

kan låta hvarje element och hvarje föremål tjena sig? Genom dess organisation. Ögat förer till sin dörr solen och planeterna, ooh aflägsna stjernbilder; berg och dal, haf och ström; mineralverldens, vextens och djurets särskilta former; landskapets storhet och skönhet; färgernas prakt; den beständiga vexlingen af ljus och skugga upptäcker dem för hennes medvetande, och gör dem till föremål för hennes tillgifvenhet och tankar. Endast intagande af några kubikfots utrymme, och genom sin natur bunden till jorden, och i personlig beröring inskränkt till några naturliga före. mål, kan hon likväl, med ett blott synglas, öfverse himlahvalfvet, och jordens vidsträckta skådeplats. Men ögat uppenbarar för henne endast en afdelning af materiens egenskaper, jordens och himlens former, rörelser och föränderliga skiftningar, och beröres blott af materien i en af dess tydliga grader, ethern.

En annan grad, luften, är fylld med oräkneliga harmonier, som utgå genom löfven, träden, floderna; af fåglar och andra djur. Det verksamma arbetets ljud, sanningens, vänskapens och kärlekens mångtoniga röster, och de stora mästarnes i sång ingifvelser — huru kunna de göras tillgängliga för menniskans nytta och sällhet?

Herren löste detta problem genom att dana en annan organ, örat, passande för verksamheten på denna materiela yta. Örat samlar alla dessa vibrationer, och gjuter harmoniens, tankens och kärlekens rikedomar i själen. Genom denna enkla, men underbara tillställning blifver luften ett medium för meddelanden mellan menniska och menniska, och hvarje själ bringas i förtrolig beröring med måga andra.

Andra egenskaper gifvas hos tingen, om hvilka hvarken öga eller öra kan vinna någon kunskap: den vällukt, som utströmmar från sinnliga föremål; den smak, hvilken gör förtärandet af den föda behagligt, som är nödvändig för vårt uppehälle. Herren inrättade sinnen till att uppfatta alla dessa egenskaper, och meddela menniskan behagen deraf. Känselsinnet upptäcker för oss ännu andra egenskaper hos de materiela föremålen; sätter oss i stånd till att handtera dem och dana dem till särskilda former, tjenliga för

vårt begagnande. Sålunda inse vi, att menniskans hela kunskap om den sinnliga verlden, och all hennes skicklighet att begagna de olika föremål, hvaraf den består, gifvas henne genom hennes organisation. Detta är den oändliga Vishetens metod, och, så vidt vi veta, finnas inga afvikelser derifrån.

Nu, då Han önskar att taga ännu ett tydligt steg framåt; då Han önskar att skapa en varelse af en högre ordning än vexten och djuret; att begåfva den med tanke och förnuft; att gifva den förmågan att fatta ordningen, skönheten, harmonien och bevisen på en plan i Universum, och till att älska sin Gud och sin nästa; när Han beslutar att meddela henne alla dessa egenskaper hvilka tydligen äro menskliga, och hvilka göra menniskan till skapelsens fulländning och ära, är det då troligt att Han öfvergifver den metod, hvilken Han hittills helt och hållet fullföljt? Hvarje steg i framskridandet från kaotisk materia till viljan och förståndet — dessa egenskaper, hvilka förena menniskan mera omedelbart med Herren Sjelf — har verkställts genom en finare och mera mångfaldigad organisation; och nu skulle Han öfvergifva denna metod! ja, vända upp och ned på den, och fullborda sina högsta ändamål, genom en tunn, osynlig' ånga, ett substanslöst och formlöst väsende! Kan man tänka sig något mera osannolikt och enfaldigt än detta? Det borde synas omöjligt för hvarje förnuftig menniska att underhålla denna tanke i blott ett ögonblick. Om någon kraft är i analogiens lag, så kan detta icke vara. Hela skapelsen förkunnar, med enstämmig röst, att, då Herren ville skapa en varelse för att tänka, begrunda och älska; att utöfva dessa förmögenheter hvilka vi kalla andliga; ville Han verkställa det genom organiserandet af andliga substanser.

3. Vi måste emellertid akta oss för den motsatta villfarelsen, att förutsätta det menniskans fullkomlighet är beroende allenast af organisationen och formen. Naturen af den substans, hvaraf organet är bildadt, är lika väsendtlig för dess fullkomlighet som formen sjelf. Och här finna vi det mest följdriktiga argument för den sanning att menniskan väsendtligen är en andlig varelse. Materian kan ej iakttaga, be-

grunda, komma ihog, jemföra, resonera, förstå och älska! Hon har ingen frivillig förmåga. Förfina och organisera henne till den yttersta möjlighet; hon är likväl passiv, och i sig sjelf död. Följaktl. kan den menskliga kroppen icke uträtta någon af sina funktioner, sedan menniskan lemnat honom, oaktadt dess organisation förblifver fullständig. Ögat kan icke se, eller örat höra, eller hjernan tänka. Materian kan endast verkställa sinnliga förrättningar. Det följer nödvändigtvis häraf, att det måste vara någon annan substans som är mottag för själens och de bestämdt menskliga egenskaperna, och denna substans måste vara andlig; om den ej är det, så hafva vi ingen kunskap derom. Vi föras derföre oundvikligen till den slutsats, att alla de egenskaper, som åtskilja menniskan från vexten och djuret och äro verkligt menskliga, äro ock beroende af hennes andliga natur; eller med andra ord, äro verkningar af en andlig organisation.

Likväl kunna somliga menniskor misstro ett fortsatt och genomgående resonemang emot en allmänt antagen grundsats, äfven om det förra må synas följdriktigt. De kunna tro att någon brist eller sofism är deruti, fastän de ej kunna upptäcka den, och säga: "Det ser antagligt ut, kanske kan det vara så, kanske icke", Låtom oss då förutsätta, att det icke så är; att menniskan icke väsendtl. är en andlig varelse; att hennes andliga form och organisation äro inskränkta till den naturliga kroppen. Hon har intet andligt öga, intet öra, hjerna, ansigte, hufvud, eller hjerta och lungor; inga händer, fötter, lemmar, blodådror, pulsådror eller nerver. Är hon då icke, bokstafligen och träffande, *ingen?* Hvad finnes då hos menniskan som kan tänka, känna, veta, vilja, handla? Intet. Genom detta förfarande med förnuftslut, om det är värdigt ett sådant namn, tillintetgör man sjelfva menniskan.

Några kunna säga att en lifsprincip eller en abstrakt andlig förmåga är qvar efter den materiela kroppens upplösning. Men der kan icke finnas någon abstrakt förmögenhet. En förmögenhet är den kraft hvarmed någon form och substans handlar. En

princip är intet annat än den lag eller det sätt enligt hvilket orsakerna verkställa sina ändamål. Vi kunna bestyrka och återbestyrka att själen finnes. Men om vi neka henne alla tillvarons former, så skall vår mundtliga förklaring tjena till intet emot vårt praktiska förnekande.

5. Men vi påstå äfven att menniskan icke kan bevara sin identitet, och sin medvetenhet om individuel tillvaro, om hon icke har någon andlig eller personlig form. När den naturliga kroppen är upplöst uti qväfgas, fosfor, kolämne, och de mångfaldiga gaser och jordarter hvaraf han är sammansatt, så är han icke längre en mensklig kropp. och följaktligen gifves ingen möjlighet för dess identifiering, ty all personlighet är förlorad. Vi hoppas att träffa våra vänner, när vi förflyttas till den andliga verlden, och att blifva återförenade med dem vi älska. Men huru skola vi känna dem, om hvarken de eller vi hafva någon form? Två — hvad skall jag kalla dem — två väsenden, utan substans eller form, två *lifs* principer mötas. Hvilket möte! Huru kunde de träffas? Hvad är der, som kan träffa eller blifva träffadt? Huru kunna de känna igen hvarandra? Hvad skulle der finnas att känna igen? Hvilken speciel karakteristik skulle finnas för att utmärka och individualisera dem? Ingen. Förutsätt att någon själ eller lifsprincip fortfor att finnas, såsom en andedrägt eller dunst, eller som en form- och substanslös ande, så skulle det icke vara vi sjelfva, mer än askan på härden, och de gaser och dunster som skingras i luften, utgöra trädet med dess krona af egendomliga blad, dess herrliga blommor; och dess rikedom af frukt. Förutsätt att det kan återstå verkliga beståndsdelar, men kringspridda och oorganiserade, såsom kolämnet efter en förtärd diamant, eller vin af pressade drufvor. Diamanten skulle ej kunna identifiera sig i gasen. Trädkol och många andra ting kunde med lika rätt åberopa samma substanser. Ingen enskild drufva på någon särskild klase kunde frånskilja de fina saftdroppar som fyllde dess celler. Icke heller skulle ett menskligt väsende kunna återfinna sig sjelf i en formlös luftkrets eller ett moln af orediga och samman-

blandade grundformer. Ingen kunde säga: Detta är jag. Det gifves derföre intet hopp om fortvaron af vår tillvaro, om vi icke kunna behålla vår menskliga form. Om man inrymmer att någon återstod kan finnas qvar af oss, så skall det ändå ej vara vi sjelfva. Vi hafva blifvit sammanblandade med de elementer, som ej kunna skiljas från andra, vår identitet är förlorad, och vi finnas icke mera till!

6. Styrkan af denna sanning intränger så mäktigt i förståndet, att äfven de hvilka neka att menniskan *har* en andlig organisation, äro tvungna att medgifva möjligheten deraf, och att erkänna att hon skall få en andlig form, och blifva *någon* vid uppståndelsen. Men om materiela substanser skola förvandlas till en andlig kropp genom renandet och förädlandet af deras elementer, så kan det ock finnas andliga substanser och en andlig form, och hela frågan om dess omöjlighet är uppgifven. Huru mycket förnuftigare och i enlighet med allt hvad vi veta om de gudomliga metoderna, är det ej att medgifva att det finnes andliga substanser skiljaktiga från materien, i stånd till att af den gudomliga visheten danas till hvarje mångfald af organisk form.

7. I min sista föreläsning gaf jag några skäl för att tro det den andliga verlden är en verklig verld, fylld med oräkneliga föremål af en objektiv verklighet för dem som lefva der. Men om denna verld är en boning för själar som icke hafva någon form eller substans, och följaktligen heller inga sinnen, så är det af ingen betydenhet antingen det är en verld af öfverväldigande skönhet, eller ett öde, oföränderligt tomrum. Det kunde vara alldeles detsamma för dem. När de icke hade ögon, kunde de icke se någon skönhet; och utan öron, kunde ingen harmoni finnas för dem. Det skulle vara ett land med beständig tystnad, med evigt mörker och hopplös död. Kan den menskliga själen tänka sig en större orimlighet än en dylik framställning? Alltsom vi stiga högre och närmare den Allfullkomlige, komma vi då i tystnadens och intethetens riken? Då vi formas allt mera efter Herrens afbild och likhet, skola då alla personliga

skiljaktigheter försvinna? Förlora vi vår identitet och blifva ett formlöst och namnlöst väsende?

Men så vidt som vår iaktagelse sträcker sig förökas fomens klarhet och individualitet, organisationens finhet och sammansättning med hvarje steg framåt. Men när menniskan skall taga det slutliga steget som skiljer henne från alla andra varelser, och förbinder henne med englarna och Herren, så blir allt omvändt, den allmänna metoden öfvergifves och allt vänder tillbaka till tomhet och chaos. Nej; det kan icke vara så. Ingen svårighet undvikes genom denna förmodan; ingenting vinnes derigenom annat än oräkneliga motsägelser, en förolämpning mot förnuftet, menniskans praktiska tillintetgörelse, och förnekandet af en allmän metod och oändlig visdom hos Herren. Men denna fråga är af så framstående vigt, och i afseende på hvilken så många tvifvel och så mycken otro finnes, att det är nyttigt att hopsamla alla de vittnesbörd vi kunna få i detta ämne. Låtom oss derföre se hvad Herren i sitt heliga Ord lärer oss derom.

1. Bibeln betraktar i hvarje del såväl anden som menniskan. Hela dess afsigt, form och ändamål äro riktade till menniskan som en andlig varelse. Han vädjar till hennes fruktan och hopp såsom en andlig varelse. Om han är något mera än hvarje annan bok, så är han en uppenbarelse för menniskan om hennes andliga natur, om en andlig verld. om en andlig bestämmelse, om en substantiel tillvaro, helt och hållet olik den materiela verlden. Han kommer till menniskan i hennes egyptiska mörker, och slafveri för köttet och verlden, att lösa hennes materiela bojor, att upplyfta henne till ett högre ljus än hennes eget. Herren synes för henne, och befriar henne från naturliga faror och död, när det icke finnes någon möjlig mensklig hjelp, så att Han må vinna erkännande af menniskor att de genom verklig erfarenhet måtte veta att det finnes en annan verld, andra varelser och öfvernaturliga inflytelser inneboende (immanent) i denna. Herren gifver menniskan lagar med öfvernaturlig stadfästelse; sänder Sina englar att varna, befria och leda; sänder Sina propheter med Sitt Ord; utför de mest förvånande underverk, och kommer slutligen

Sjelf, genom antagande af vår natur, att bevara hos menniskan tanken på hennes andliga varelse och öde. Detta är hela ändamålet med Herrens uppenbarelser för menniskorna, och med Hans lärdomar genom propheter och apostlar i Sitt Ord.

2. Vidare erkänner Herren öfverallt menniskan såsom en andlig varelse. Han tilltalar henne såsom sådan. Hans lagar anse henne såsom sådan; de se till hjertats tankar och uppsåt. Den yttre handlingen, den endast kroppsliga, physiska gerningen erkännes icke någonstädes såsom den väsendtliga. Det är grunden, uppsåtet, andens handling, som väger. "Omskärelsen är af hjertat". Guds offer äro ett krossadt hjerta. "Jag är kommen i verlden", säger Herren, "att menniskorna må hafva lif, och att de må hafva det mera fullt". Icke physiskt lif, men andligt lif. "De ord, jag talar till eder, äro ande och lif".

3. Men låtom oss betrakta några särskilda exempel. Då Herren talar om dem som hafva öfvergått från detta lif till den andliga verlden, så talar Han om dem som lefvande och verkliga menniskor. I Sitt svar till Sadduceerna, hvilka icke trodde på något lif efter detta, säger Han: Men att de döda uppstå, bevisade Moses vid busken, då han kallade Herren Abrahams Gud, och Isaks Gud, och Jakobs Gud. Gud är icke de dödas, utan de lefvandes Gud". Om der är någon kraft i detta förnuftsslut, äro Abraham, Isak och Jakob ännu lefvande såsom verkliga, substantiela varelser. De bevara sin personlighet och identitet. Abraham är ännu Abraham, Jakob ännu Jakob. De äro icke några substanslösa, skugglika väsenden, eller dunstlika spöken af hvad de en gång voro. De äro inga abstrakta tankeprinciper, medan allt det som gojrde dem till menskliga varelser ligger förmultnadt i grafven, eller förskingradt bland elementerna. Utan de äro menniskorna sjelfva. Och om de lefva såsom verkligt menskliga varelser; så göra alla detsamma hvilka öfvergått till den andliga verlden. Om detta ej är således, så är Gud icke längre deras Gud, enligt Hans egen förklaring. De äro döda i den mening Sadduceerna förstodo det. De hafva

upphört att finnas. De hafva ingen Gud. De äro intet. Och vi skola snart följa dem i intets afgrund.

Vid förklaringen syntes äfven Moses och Elias för Herren, och Petrus, Jakob och Johannes, och talade med dem. Är icke detta ett följdriktigt bevis att Moses och Elias ännu voro lefvande såsom tydligt menskliga varelser? Om det var något formlöst väsende, eller abstrakt tänkande princip, hvarföre blef det betecknadt såsom Moses och Elias? Hvarföre kunde det icke hafva varit hvilken som helst tänkande princip?

I liknelsen om den rike mannen och Lazarus hafva vi först en berättelse om den rike mannen och Lazarus i denna verld; derpå underrättelsen att de dogo; derpå finna vi dem i den andliga verlden, Lazarus i Abrahams sköte; den rike mannen i helvetet. De igenkänna hvarann, de tala till hvarandra. Huru kunde de det om de voro formlösa väsenden? De hafva organiserade lemmar af mensklig form. Lazarus har ett finger; hade han icke äfven hand, arm, och en fulländad mensklig form? Den rike hade en tunga, och kunde tala, och det kunde ock Abraham. Innefattar icke detta alla hufvudets organer, och hela den menskliga formen? Hade de förlorat något af form, anletsdrag eller den personliga tillvaron? Intet. Likväl dogo de och blefvo begrafna. De voro döda i den mening som vanligen gifves detta ord.

Men för att sätta frågan utom allt tvifvel, säger Johannes att han såg i den andliga verlden "en stor skara, den ingen räkna kunde, af alla hedningar, och slägter, och folk, och tungomål, ståndande för stolen, och för Lammet, klädd i sida, hvita kläder, och palmer i deras händer: Och de ropade med hög röst och sade: Salighet Honom som sitter på stolen vår Gud och Lammet". Således hafva vi här personer som hafva röst, hvilket innefattar hela den inre organiseringen af en mensklig varelse. De hade händer och höllo palmer i dem. De hade fötter, som de stodo på. De voro klädda i hvita kläder. Voro de endast lifsprinciper eller formlösa väsenden, tillhörande kroppar som då lågo i grafven, eller hvilka blifvit införlifvade i djur och vexter eller andra menskliga kroppar? Sade en af de äldsta till Johannes att dessa

förherrligade och sälla voro — hvad skall jag kalla dem? — lifsgnistor, de blotta bihangen till en mensklig varelse? Nej. "Dessa äro de som komne äro ur stor bedröfvelse". De kommo från jorden således. De vore män och qvinnor som hade lefvat, arbetat, kämpat och dödt på denna jord. De hade varit propheter, apostlar och martyrer. De utgjorde en del af denna mängd vittnen hvarom Paulus säger: "De vordo stenade, sönderhuggne, genomstungne, döde för svärd, hafva gått i fårskinn och getskinn, fattige, trängde, bedröfvade. Hvilka verlden icke värdig var, och hafva gått i elände i öknar och berg, i skrefvor och jordkulor. Alla dessa hafva genom tron fått vittnesbörd." Och de hade uppnått målet. Ty engeln förklarade: De skola icke mera hungra eller törsta. icke heller skall solen falla på dem, icke heller någon hetta. Ty Lammet, som midt på stolen är, skall regera dem, och leda dem till lefvande vattenkällor; och Gud skall aftorka deras ögon.

Bevisen skulle i oändlighet kunna mångdubblas. Men det är icke nödvändigt. De som icke vilja blifva öfvertygade af det redan gifna vittnesbördet, skulle ej heller blifva det om deras egna ögon blefvo öppnade, och de kunde se den stora mängden aflidna. och höra deras himmelska sånger. De skulle kalla det ett bedrägeri af inbillningen. Och likväl är hvarje annan förmodan än att anden är menniskan, stridande mot Skriftens hela anda och mål, stridande mot vittnesbörden af apostlar och propheter, englarna och Herren Sjelf; och invecklar hela frågan om menniskans tillkommande lif i motsägelser, tvifvel och mörker.

Å andra sidan, öfverensstämmer det enkla medgifvande att menniskan väsendtl. är en andlig varelse, som har en fullkomligt mensklig organisation och form, med allt det vi veta om den Gudomliga metoden att fullborda Hans ändamål; är inom raka linien för hela hans försyn; i harmoni med förnuft och uppenbarelse; innefattar inga motsägelser och utvisar menniskan det säkra och ärofulla hoppet att bevara hennes identitet genom evigheten, under mera gynsamma vilkor, för

utöfvandet af hvarje förmögenhet. och ernåendet af hvarje sällhet.

Jag har dröjt något länge vid detta ämne, emedan det är af väsendtlig vigt för alla våra följande undersökningar. Menniskan är ämnet för hela vår föreläsningskurs. Vi skola, om möjligt, följa henne från sitt jordiska hem till den andliga verlden; lära de förändringar hon genomgår; de medel, hvarigenom de verkställas, och naturen af hennes lif, när hon uppnår sin slutliga boning. Men om hon försvinner för vår inre syn, så kunna vi väl spekulera och resonera, men icke till något ändamål, ty vi skola då resonera om vi veta ej hvad. Det är nödvändigt att hafva ett substantielt subjekt, eller en varelse, till hvilken vi kunna hänföra alla dessa förändringar och verksamheter. Då skola vi hafva en bestämd form framför oss, och vi skola icke förlora oss i ändlösa abstraktioner.

I det vi då anse den sanning som väl fastställd att menniskan väsendtl. är en andlig varelse, eller en ande i mensklig form, som har en substantiel andlig kropp, hvilken skall bevara sin identitet igenom alla förändringar in i evigheten, äro vi beredda att afhandla vårt nästa ämne, som är,

II. De olika graderna af hennes lif. Det var ett sannt ordspråk af de gamles vishet, att menniskan är en mikrokosmos, ett universum i liten skala. Uti hennes natur och form äro alla substanser och egenskaper i hela skapelsen församlade. Hvarje naturens konungarike och plan har sin representant i henne. Den från Herren utgångna varelsernas gyllne kedja finner alla sina länkar hos menniskan, och genom henne återvändande till Herren, fullbordar den orsakernas och verkningarnas cykel.

Men dessa oräkneliga substanser, former, och egenskaper, äro icke oredigt blandade hos henne; de äro ordnade i tydliga plan, hvilka öfverallt gå parallelt med hvarandra men aldrig mötas. Denna åtskillnad af grader ses i naturens alla riken. Äfvenså i den menskliga kroppen. Benen, nerverna, blodkärlen äro alla fullkomligt skilda från hvarandra; alla hafva olika förrättningar; alla handla tillsammans i e-

nighet; men hvardera bevarar sin individualitet, och blifver aldrig blandad med de andra. Sålunda är menniskan, i afseende till hennes materiela kropp, en serie af organiska former hvaraf den ena höjer sig öfver den andra i förträfflighet och nytta. Genom dessa sin varelses olika grader, är hon beslägtad med materians olika plan. Genom ögat och nervsystemet är hon förbunden med ethern och det finare magnetiska elementet, genom örat och lungorna med atmosferen; genom de andra sinnena, hvilka alla äro modifikationer af känselsinnet, med fasta och flytande kroppar. Öfver den materiela kroppen, och inuti denna, har hon en andlig kropp, hvilken har samma olika grader som den andra, och genom dem är hon i förbindelse med den andliga verlden, på samma sätt som hon är förbunden med den naturliga, genom den materiela kroppens tre plan. Den högsta eller innersta graden af hennes lif är närmast Herren, eller de renaste andliga krafter som beständigt utflyta från Honom, och fylla samt gifva lif åt alla varelser, och en fortvarande skapelse åt alla ting. Denna innersta grad af hennes andliga organisation är omgifven och påverkad af Gudomliga inflytelser, liksom den yttersta ytan af den naturliga kroppen, som är närmast den sinnliga verlden, på alla sidor påverkas och tryckes af atmosferen, ethern och de olika materiela krafterna. Dessa grader förena sig aldrig. De äro en ren afskrankning, löpande genom naturen och menniskan. De utsträcka sig i väsendtlighet i deras förhållanden till alla ting på samma plan, men ingen grad kan stiga öfver eller falla under sig sjelf. Dessa bestämda grader utgöra tillvarelsens gyldne kedja — den Jakobsstege på hvilken Guds englar upp- och nedstiga. Herren är i spetsen deraf; jorden, på hvilken den hvilar, är grunden. Sålunda mötas det högsta och lägsta hos menniskan. Hon är den stora audienssal hvari alla varelser och alla ting kunna mötas, från Herren till klippan, hvart och ett på sin tjenliga plats, och hon kan gifva och emottaga af allt.

Detta ämne fordrar ett närmare öfvervägande än jag kan gifva det nu. Jag har blott framställt det-

samma, emedan det tyckes nödvändigt för ett klart begrepp om vårt rätta och slutliga ämne för i afton, och detta är:

III. De orsaker. hvarföre menniskans lif börjar i denna verlden. Tillvarons olika plan eller grader som finnas öfverallt hos naturen och menniskan, hvila alla på hvarandra. Stegens fot står på jorden. De högsta graderna formas icke först *till fullo;* utan sist. Jag säger *till fullo*. De finnas, i sanning såsom orsaker, eller såsom vi säga, i potensen, men icke verkligen. De finnas såsom trädet i utsädets frö; såsom djuret i det ofärdiga fostret (embryo). Men de kunna icke danas till fullo utan att hafva en grund att hvila på.

Låtom oss betrakta några exempel och förtydliganden af denna allmänna sanning och sedan tillämpa dem på det särskilda fall som vi tala om. Låtom oss förutsätta detta problem, ett som redan har blifvit löst: Solen och alla andliga krafter äro gifna att dana en vext. Hon kunde icke bildas i solen; dess häftiga eld och intensiva verksamhet kunde ej medgifva detta. Jorden måste först blifva skapad. Dessa rena, glödande substanser som utgöra solen måste sändas ut derifrån, och förlora. så mycket af deras intensiva lif att de kunde blifva hvilande och passiva. De måste blifva klippa och mark. Derpå bildas en grund på hvilken de andliga och finare materiela substanserna kunna hvila, och i hvilken de kunna verka. Nu kan Herren bilda fröet, och begåfva det med makt att samla de materialier som äro nödvändiga för dess tillväxt. Nu skola vi anmärka, att vid första afdelningen af arbetet, kedjans nedsläppande, så fanns ingen organisation och ingen möjlighet för någon sådan. Luft, gaser, flytande, och slutligen, fasta kroppar blefvo bildade. Så nåddes botten, och uppstigandet begynte. Men vid hvarje steg uppför, måste der vara en fast kropp, en hud eller skinn, eller kärl, för att hålla de finare elementerna under organisationsprocessen. Hvetekornet måste t. ex. först bilda ett kärl, som slutligen blifver till agnarna, för att innehålla de rena substanser som skola organiseras till fröet. Ty de måste vara i fly-

tande tillstånd, eller de kunde ej gifva vika för de andliga krafter som verka från det inre och fullborda fröets organisation, samt lägga det i sin egen gjutform. Sålunda hvilar hela vextriket på stenriket, och kunde endast bildas i följd dermed. Djurriket är äfven grundadt på vextriket, fastän på ett annat och fullkomligare sätt. Om man förstörde hvarje vextlif, så skulle alla djur snart dö, och sjelfva menniskan måste upphöra att lefva på jorden. Det var samma nödvändighet af en grundval för menniskans organisation såsom andlig varelse, som det var för hvetekornet.

Men låtom oss taga ett annat exempel. En konstnär har i sin egen själ en klar uppfattning af ett skönt menniskoansigte. Det är en ideel eller andlig form, och han önskar göra den till en verklig och bestående tillvaro framför sig. Om han är målare, måste det ske medelst ljus och färger. Ljuset finnes omkring honom; alla dess färger finnas i hvarje stråle som intränger i hans öga. Men han kan icke bruka dem direkte. De måste blifva förkroppsligade i materiela substanser innan han kan handtera dem, och sedan måste han hafva sin duk eller någon annan materiel grund, på hvilken han kan anbringa dem, i de mångfaldiga kombinationer som äro nödvändiga för att bringa till en bestående form den sköna ingifvelsen i hans egen själ. Herren är den store, skapande kostnären, och detta är den plan Hans oändliga vishet har bildat för att skapa alla varelser och alla ting. Den andliga kroppen kan icke direkte organiseras utaf andliga substanser. De måste hafva en materiel grund att hvila på — en materiel betäcknig att innesluta deras fina beståndsdelar tills de äro afsatta i sådana organiska och bestående former, att de kunna blifva föremål för tanke och kärlek; för ett medvetet, och, när i den sanna ordningen, för ett välsignadt lif; ett passande tempel för Herrens inneboende. Detta är en kort och mycket ofullkomlig framställning af en lära, hvilken, som vi skola se, har ett mycket vigtigt inflytande vid de följande öfverläggningsämnena.

Sålunda äro jordarna himlarnas plantskolor. I dem planterar Herren menskliga själar såsom landtmannen gör med utsädet i jorden, att de må vinna organisation, form och individuel tillvaro. Och när detta är fullbordadt, kasta de af den naturliga kroppen, såsom hvetet med agnarna, och öfvergå till ett öpppet och medvetet lif i den andliga verlden. Der skola de, befriade från en materiel kropps hinder och olägenheter, med en fullkomligt bevarad identitet finna ett fullt mål för utvecklandet af alla goda kärlekskänslor, och ernåendet af hvarje sällhet. Hvarje steg, ifrån aflelsen till grafven, har varit en förberedelse för detta stora resultat. Huru detta stora steg i lifvet verkställes, skall blifva ämnet för vårt nästa samtal.

Tredje Föreläsningen.

Om menniskans Död.

Det ämne vi i denna stund gå att betrakta är ett af de mest vigtiga för menniskotankens forskningar och den sällhetslängtande andens hopp. Om döden vore slutet på vår enskilda och medvetna tillvaro; om intet annat derefter af oss återstode än en lemning lik askan efter en nedbränd fackla, eller ett formlöst väsen, som sväfvade bort och blandades med elementerna; om våra glödande förhoppningar, våra högsträckta önskningar, våra förmögenheter att lära och njuta, som nyss begynt att utvidgas, vore alla genom döden afskurna och i mullen begrafna — då vore sannerligen menniskan den största gåta i verldsalltet. Jemförd med dess naturs möjligheter vore den såsom en fallande blomma, ett vissnande gräs, ett morgonens moln, en berättad saga.

Men om döden blott är en fulländning af lifvets första lilla rund — den första korta utflygten; om den endast utmärker slutet på såningstiden; om menniskans knoppande förhoppningar, dess höga förväntningar, dess gryende medvetande af begär, som intet jordiskt godt kan fylla, äro ej annat än groende krafter och gåfvor, som skola blomstra och bära eviga frukter; om det som lemnas åt grafven icke är annat, än den andliga barndomens lindekläder, utur hvilka den lefvande anden reser sig, såsom ur en sömn, i fullkomlig menniskoform med allt sitt minne, sitt medvetande om att inträda på en ändlös bana, der hoppet förvandlas till visshet och njutning, väntan till ernående — då är döden ett stort steg i lifvet. Den löser alla dess gåtor; den är en uppfyllelse, af hvilken detta lifvet är blott en profetia; och för den vise och rene öppnar den en ändlös dags skinande portar.

Den Nya Kyrkans läror visa oss, att döden är detta stora steg i lifvet; att den från begynnelsen var en del af den gudomliga plan, enligt hvilken menniskan skulle uppnå sin naturs högsta möjligheter; att den är för framgången af denna plan nödvändig; är dess ordentliga befordran; är den naturliga sidan af detsamma, som vi kalla uppståndelse; och i stället för att bäfva tillbaka derifrån, böra vi betrakta den såsom vår store befriare och bäste vän.

Jag ämnar gifva några skäl för denna tro och att, så långt tid och förmåga tillåta, erbjuda det vittnesbörd, som Herren sjelf gifvit denna sanning i de två stora uppenbarelser, som äro att finna i Hans Ord och Hans skapade verk. Jag påkallar eder ärliga och allvarliga uppmärksamhet på detta vittnesbörd. Läggen åsido, om I kunnen, det förflutnas fördomar. Bringen friska och öppna sinnen till detta betraktande; vägen det i förnuftets vågskål; mäten det genom den gudomliga metod, som är skrifven på hvarje sak omkring oss, och dömen derom genom edra egna begrepp om de ändamål för hvilka ett väsen af oändlig kärlek och vishet måste hafva skapat menniskonaturen, och I skolen svårligen fela att komma till riktiga slutsatser.

I min första föreläsning sökte jag bevisa tillvaron af andliga substanser — grundämnen — och en verklig andlig verld. I min andra gaf jag några skäl för tron, att menniskan väsendtligen är ett andligt väsen, en ande i menniskoform med en fullkomligt mensklig organisation och har andliga sinnen lämpade till andliga föremål såsom naturliga sinnen äro lämpade till naturliga; att den materiela kroppen är ingen del af menniskan utan helt simpelt ett jordiskt omhölje af de andliga grundämnen, som bilda sjelfva menniskan, är det verktyg som i tiden begagnas till fullkomnande af dess andliga organisation och grundläggning för dess tillkommande lifs byggnad.

Låtom oss fasthålla den sanningen, att anden är sjelfva menniskan och icke något *caput mortuum*, något formlöst, ofattligt väsen. Ty om vi förlora menniskan ur sigte eller misstaga oss om något väsendtligt angående henne, förlora vi äfven ur sigtet våra

tankars föremål och skola, huru länge vi än spekulera, aldrig komma till någon tillfredsställande slutsats; vi skola då likna dem som löpa utan att veta hvarthän och följaktligen aldrig finna ett mål. Låtom oss icke förledas af bedrägliga ord eller sinnenas förvillelser. Låtom oss hålla själens öga stadigt fästadt på anden såsom sjelfva menniskan.

Hvad är då menniskans död enligt allmänna meningen om ordet *död?* Jag svarar: det är sjelfva menniskans utdragande och frigörande från den materiela — den jordiska kroppen. Denna aflägges såsom en klädnad då man går till sängs och ej mera behöfver den. Genom denna afklädnad finner menniskan sig införd i andeverlden. Der har hon redan förut till sin ande varit, men utan att veta eller känna det. Derifrån hindrad af det jordiska omhöljet, är hon efter dess bortläggande fri och har dervid intet annat förlorat, än det som var hennes högre utveckling till hinder. Hon befinner sig i samma gestalt, lynne och karakter, med samma tänkesätt och böjelser, — har intet förlorat, utan endast vunnit mera gynnande vilkor för uppnående af sina ändamål.

Icke heller är den materiela kroppen förändrad genom döden. Den har samma form och underbara sammansättning, — består af samma sinnen, samma verktyg och nerver för dess fem sinnen. Hvad som händt är endast att två organiska former blifvit åtskilda. Den lefvande har lemnat den döda, hvilken aldrig hade eget lif utan blott var en klädnad, som fordrades för andens vistande i materiens verld. Den evigt lefvande anden är lossad ur den liflösa materiens band och dessa två organisationer, som nyss hade lika form, gå stora förändringar till mötes. Den jordiska måste förvandlas — återgå till det stoft, hvaraf den blifvit sammansatt; den andliga utvecklas till full öfverensstämmelse med de själsegenskaper, som bestämma dess eviga lott och tillstånd. Sådan är den förändring vi kalla död. Den är ganska liten i sig sjelf, men högst vigtig i sina följder.

Om vi endast betrakta kroppen och misstaga den för sjelfva menniskan, såsom de flesta personer göra,

så är denna förändring högst förfärande. Der ligger den gestalt, vi hafva älskat, kall, orörlig, död. Den röda lifsfloden är stannad; nerverna, som gåfvo känsel och kraft och särskild förmåga åt hvarje organ, äro stelnade och maktlösa; tankens och känslans ljus strålar ej mera ur ögat; örat är döft för sorgens klagan; kärlekens leende har flytt från de blå eller hvita läpparna och ingen rörelse skall mer öppna dem; armen har förlorat sin styrka och fingrarna sin skicklighet; fötterna skola icke mera skynda i kärlekens och pligtens ärender. Och snart försvinner hela gestalten när den upplöses och i sin förvandling blandas med elementerna. Hvilket förskräckligt öde om kroppen vore sjelfva menniskan! Huru omätelig förlusten om den vän, det barn, den make, den maka vi älskade vore denna gestalt! Jag förundras ej öfver att sådana, som icke hafva begrepp om att menniskan är ett andligt väsen, rygga med fasa för döden; att den i allmänhet betraktas med den största ångest och förfäran, och att många fästat sig vid hoppet, att dessa elementer en gång skola återsamlas och bringas till en ny menniskoform, så att den personliga tillvaron må återställas.

Men om vi betrakta anden, den verkliga menniskan, så finna vi ingen förlust — ingen död. Samma hjerta slår med samma kärlek som förut. Samma öga strålar af hjertliga känslor och goda tankar; samma öra hör — icke våra yttre klagoljud, utan vår själs inre rörelser; samma ansigte uttrycker en lika eller mera osjelfvisk kärlek och läpparna hviska till vårt inre öra, samma armar äro starkare att gifva oss andligt understöd; samma händer sköta våra verkliga angelägenheter med större lätthet och finare urskiljning; och hela deras lif, som vi älskat, är närmare vårt lif och genomtränger hela vårt innersta med en starkare puls än då samma form och samma lif skildes från oss genom en vägg af ler. Vi se dem icke. Vi sågo dem icke heller här. Endast den mask de buro var synlig för våra naturliga sinnen. Denna ha de afkastat; och när vi gjort detsamma med vår, skola vi verkligt se dem och blifva af dem sedda — icke såsom „genom en spegel uti ett mörkt

tal; men då ansigte mot ansigte och känna såsom vi ock kända äro." Sådan är den skenbara och sådan den verkliga förändring, som vi kalla död.

Låtom oss nu söka att uppfatta de sanna grunderna för och nödvändigheten af den materiela kroppens upplösning. Är döden en olyckshändelse i menniskans lif? Var den skickad såsom ett straff för synden?*) Är den verkligen förorsakad endast af sjukdom och yttre skador? Eller är den en nödvändig följd af materiens natur, af andens natur, och af de gudomliga ändamålen, så vidt vi kunna urskilja dem i den gudomliga karakteren af Herrens Ord och verk. Det är af vigt att dessa frågor, om möjligt, bestämmas, ty om vi kunna vara förvissade, att den materiela kroppens död är ett ordentligt steg i lifvet, att detta var beräknadt vid menniskans skapelse och icke är ett afbrott i den gudomliga afsigten dermed eller ett straff för synd, skall det mycket bidraga att afkläda döden dess fasor och gifva oss rigtigare begrepp om det jemförliga värdet af andliga och naturliga ting. Låtom oss då undersöka frågan på alla dess sidor: den materiela, den andliga och den gudomliga.

Materien i sig sjelf är död, passiv, har ingen egen form och drages genom allmänna lagars verksamhet, ständigt till sitt ursprungliga kaotiska tillstånd. All organisation i växten, djuret och menniskan är formad och underhållen af särskilda krafter, som motverka de allmänna lagar, hvilka materien är underkastad. Den materiela kroppen är i sanning intet fast, bestämdt och beständigt objekt. De ämnen, af hvilka den består, till- och afsättas beständigt. De äro såsom en flytande ström, kommande och gående. Likväl är menniskoformen beständigt underhållen, emedan själen upptager de nya materialierna och gjuter dem efter sin egen bild. Kroppen är alltid både döende och åter född. När den uppnår sitt storleksmått synas de skapande och förstörande krafterna un-

*) Härtill kan visserligen svaras *ja*, ifall man ej förstår hvad *andlig* död är och att *den* blef följden af olydnad. Öfvers. anm.

der en tid i jemnvigt. Strömmens bräddar äro fyllda. Efter få år börja krafterna aftaga och ingen själens makt förmår att återställa den fordna styrkan eller förekomma det slutliga förfallet. Häruti finnas inga undantag hvarken med växten eller djuret och vi ha inga skäl att tro någon materiel sammansättning finnas, som är eller kunde blifva oförstörbar.

Och om menniskor kunde evigt lefva på jorden, skulle denna förr eller senare blifva af dem så öfverfylld, att de på henne hvarken kunde få rum eller underhåll, och då måste själarnas skapelse upphöra. Men hvem skulle väl kunna tro att alla de menskliga varelser, som detta lilla solgrand i universum kan underhålla, skulle tillfredsställa en oändlig kärleks och vishets begär? Hvad skulle Herren göra under den kommande evigheten? Kunde han vara nöjd med att blott sitta och lyssna på ett oändligt upprepande af några få menniskors och änglars böner och lofsånger? Det skulle vara stridande mot kärlekens natur. Kärlek tvingar till verksamhet; den är en rörelsekraft — den är skapande. Fyll ett menniskohjerta med en stark tillgifvenhet, och den drifver hela menniskan att vara verksam. Sysslolösheten är för den älskande en plåga. Hvad skall då verkan vara af oändlig kärlek förenad med oändlig vishet?

Men om skapandet af menniskor skulle upphöra till följe af jordens begränsning, så skulle ock hela samfundsinrättningen ändras. Många af dess vigtiga elementer skulle snart felas. Der skulle då hvarken finnas barndom eller ålderdom, intet utrymme till företag och ingen grund för vidgade förhoppningar. Menniskan skulle på alla sidor inskränkas, och huru högt dess stigande varit, måste det vid någon tidpunkt nå ett slut och blifva stillastående. Detta vore ej att önska. Således är intet bevis att menniskan, betraktad från den materiela sidan, skulle kunna blifva lycklig och tillfreds i längden genom att evigt lefva på jorden.

Låtom oss nu undersöka frågan från den andliga sidan.

Det är öfverensstämmande med alla tiders erfarenhet och allmänt medvetande, att alla våra själs-

förmögenheter äro begränsade och tillbakahållna — fängslade — af den materiela kroppen. Vi begynna redan i första lefnadsåret att känna detta tvång och fortfara genom hela lifstiden att sträfva deremot. Det späda barnet erfar det vid bemödandet att taga med sina händer och lära gå med sina fötter. Det tvingas af begäret efter fri rörelse att göra det vådliga försöket, som hotar med fall. Ynglingen, med sitt öfverflöd af lifskraft, harmas öfver de naturliga hindren. Han ville flyga med örnen, fara med vinden, vara än här, än der — allestädes — för att tillfredsställa sin omättliga nyfikenhet. Men kroppen är i vägen, ankrar honom vid jorden och fjättrar hans lemmar. Då han vill lära att handtera arbetets och konstens verktyg, pröfvas hans flit och tålamod till det yttersta. Äfven i lifvets vår är kroppen aldrig själen fullt lydig. Och sedan — hur snart felar icke synkraften den lärde bokmannen; handen vill icke lyda musikern — nerver bli darrande och muskler stelna. En stor del af mensklig uppfinning, skicklighet och möda användes för att öfvervinna kroppens tyngd och befordra dess flyttning från ort till ort. Angbåten, jernvägsvagnen, luftskeppet, telegrafen, allt har blifvit framkalladt att bistå menniskans önskningar; och ehuru dessa bemödanden nästan tillintetgjort rymd och tid, är hon dock lika otålig öfver dröjsmål som någonsin samt klagar och förtviflar öfver det omätliga afståndet emellan hvad som kan ernås och hvad hon behöfver.

Sannt är, att mycken hjelp åt och mycken makt öfver kroppen kan vinnas för en tid; men snart uppnå dess förmögenheter sina gränser; dess skicklighet att uttrycka tankar och känslor samt att lyda andens vilja minskas beständigt. Styrkan aftager, sinnena förslöas; kroppen blir allt mera själens fängelse och afstänger den från verlden med alla dess behag, fjettrar lemmarna med svaghet och beröfvar den inmurade fången allt mera af ljus och glädje. Huru förskräckligt vore ej detta tillstånd om ej ett hopp funnes om befrielse derutur! Och vi ha icke skäl till tro att kroppen ej skulle förfalla äfven om menniskan icke syndat, ty växten och djuret äro samma lag un-

derkastade. Men döden kommer som en välsignad förlossare ur denna fångenskap i köttet, sönderbryter våra kedjor, bortjagar dimman från vår syn och sätter hvarje förmåga i full frihet.

Utan tvifvel har motståndet sin nytta. Det stegrar och utvecklar våra andliga gåfvor, tvingar oss att tygla våra begär och manar oss att önska och söka något mera varaktigt och fullkomligt än det timliga. Men föreställom oss att vi kunde afkasta stoftbojan och undslippa alla tidens och rummets begränsningar, bördor och svårigheter och likväl qvarhålla verkligheten af vår personliga tillvaro, — skulle vi ej då på en gång uppfylla hvad vi nu med allt vårt arbete och vår skicklighet fåfängt bemöda oss om att verkställa? Om anden är sjelfva menniskan, så är detta just den tjenst som döden gör oss, och derför är den nödvändig för uppnåendet af vår naturs högsta möjligheter. Hvarje andlig princip fordrar den. Och derför måste den hafva varit en del af den gudomliga planen i vår skapelse.

Medan vi för tanken framhålla denna beständiga strid emot kroppens tyngd och begränsning, så låtom oss se hvad Herren i sina verk för oss uppenbarar angående detta ämne. Det medgifves allmänt, att menniskau är den enda varelse i denna verlden, som icke lefver i ordning och harmoni med alla ting. De lagar, som reglera den materiela verlden, äro så fullkomliga i deras verksamhet, att när någon rubbning deruti upptäckes, eller afvikelse från den stadgade harmonien, begynna vetenskapsmän att söka efter orsaken. En tid fruktade de att det var något felaktigt, som bådade förstörelse; men sedan de blifvit bättre undervisade, söka de efter någon vidare och mera allmän lag. Då Leverrier fann, att i vårt solsystems yttersta planeters rörelser en rubbning hade föregått, som icke kunde tillräknas någon annan planetarisk orsak, gjorde han den slutsatsen att bortom Herschel måste en planet finnas, som ännu icke var känd af astronomerna. Och efter mycken observation samt många beräkningar sade han hvar de skulle söka den; och när de riktade sina teleskoper efter den utvisade punkten, funno de den enligt förutsägel-

sen. Om vi tillämpa samma princip på menniskan och se oron och striden emellan dess lifs andliga och materiela förhållanden, skall likheten, analogien leda till den slutsatsen, att det måste vara någon orsak bortom detta lifvet, någon verld öfver denna, hvars lagar den är understäld, och att denna strid med materien och sträfvan efter frihet tillhör större harmonier och bjuder oss att blicka upp till den verlden efter lösning af denna skenbara afvikelse och själens rätta hem.

Samma lexa är ännu mera kraftigt lärd på många andra vägar. Såvida som vi veta äro inga öfverflödiga organer, ingen öfverdrift af onyttiga krafter i någon del af skapelsen. Hvarje ting nedom menniskan hinner sin mognad, fullbordar sitt lefnadslopp och uppnår sitt ändamål. Växten söker icke att blifva ett djur; fisken sträfvar ej efter att bo på landet eller sväfva i luften; djuret röjer ingen tanke eller önskan efter något utom denna verlden. Det finner nog här till fyllnad af alla dess behof och begär. Dess fordringar och nödtorfter äro alltid lika — ingen brist och intet öfvermått. För denna lag äro inga undantag.

Detta gäller icke blott i allmänhet, utan äfven enskildt. Barnet vet snart att fisken tillhör vattnet och fogeln luften. Geologen finner för första gången ett petrifikat af något längesedan utdödt djur. Den jemförande anatomisten säger om det tillhört land eller vatten — han vet äfven under hvilken tid det lefvat. Den naturkunnige ser hvad klimat det tillhört — dettas alster och hela dess naturalhistoria är såsom skrifven på fiskens fjäll och fenor och ben — så fullkomligt stå alla ting och alla skapelsens planer i förhållande till hvarandra. Fråga honom hur han vet detta när han aldrig sett djuret. Kanske har aldrig något menskligt öga betraktat det. Månne han icke misstager sig? Han ler åt din ortrohet och säger: Herren afviker aldrig från sina lagar; Han gör aldrig något misstag. Han felar aldrig i någon sammanpassning. Jag är lika viss att mina härledningar äro sanna, som ni att fisken på edert bord kommit från vattnet, ehuru ni der aldrig såg den.

Är det väl troligt att denna lag för sammanpassning i stora och små ting, i allmänna och enskilda former är gällande för allt annat ända till menniskan, skapelsens krona, men der felas? Detta är alltför oförnuftigt och orimligt att kunna för något ögonblick antagas. Det är tydligt nog, äfven för ytlig observation, att alla ting nedan om menniskan skapades före denna; och när de äro så skönt och fullkomligt ordnade i förhållande till hvarandra, skulle denna ordning felas i det sista sambandet? Intet sundt förnuft kan medgifva en sådan orimlighet.

Men man invänder: Jag känner ingen harmoni med dessa jordiska ting. De tillfredsställa ej mig. Ganska sannt. Om de så gjorde, hvad skulle det bevisa? Att ni vore ett djur, och ingenting mer. Och sjelfva det faktum, att intet jordiskt godt kan fullt tillfredsställa eder, bevisar att ni har förmögenheter som endast i en andlig verld kunna finna fullt utrymme för deras verksamhet och behof, som endast der kunna tillfredsställas; och följaktligen bevisas äfven deraf att menniskan måste aflägga den naturliga kroppen innan dessa medel kunna erhållas och alla dessa behof uppfyllas. Således var döden från begynnelsen ett af Herrens barmhertighet försedt medel för menniskans utveckling till sin bestämmelse.

En annan lag i naturen leder äfven till samma slutsats och gör den, om möjligt, än mera säker. Växten och djuret uppnå sin fullkomlighet genom bestämda steg och dessa äro, i de lägre, alltid förberedelser till de högre; och när det högre steget är taget, blifva de lägre medel, genom hvilka det togs, till besvär och måste undanrödjas. Naturverlden är full af bevis härpå. Ett exempel skall tjena oss dertill. Låtom oss taga fogeln i ägget just innan den bryter sitt fängelses murar och slipper ut i luften. Här är en fullständigt organiserad varelse, och likväl är ingen af dess organer lämpad för dess närvarande tillstånd. Här äro ben, muskler, fjädrar särskildt passande för luften. Hvarje del är bildad till den yttersta lätthet och musklerna äro samlade i massa der styrka mest behöfves. Vingen är gjord att klyfva luften och bära fogeln i höjden. Denne har ögon för

ljuset, lungor till andedrägt och en hals till sång. Men ingen af dessa förrättningar kunna utföras inom skalet. Föreställom oss att fogeln i detta tillstånd hade medvetande häraf men icke visste om någon annan verld än den, i hvilken han dvaldes. Han känner en drift att sträcka ut vingarna och att frambringa en sång, men har ej utrymme för någondera. Om han kunde resonera, såsom många menniskor göra, skulle han säga: här är ingenting som tillfredsställer mig. Detta skal är min verlds gräns. Om det förstördes, skulle jag förintas eller utspridas bland elementerna. Huru kan en stackars sparf veta något utom sin egen erfarenhet? Det är sannt, fogeln kan icke resonera, men handlar enligt de instinkter, som Herren inplantat i hans natur till hans lefnadslag, och följaktligen bryter han sig genom de trånga väggarna för att sväfva ut i en ny verld. Der pröfvar och öfvar han sina vingar med kortare och längre utflygter, fyller morgon och afton luften med glada sånger, finner sin maka och uppnår hela ändamålet med sin tillvaro. Han känner inga andra drifter och hyser inga förhoppningar derutom. Han följer den gudomliga vishetslag, som i honom förkroppsligas, och skördar fulla lönen för sin lydnad. Men *vi* tro, att hvarje ben, muskel, fjäder, samt hvarje yttre och inre organ som i ägget bildas, profeterar om hans blifvande tillstånd. Vi veta äfven att dessa profetior uppfyllas. Dessa organer förutsätta en annan verld, outsägligt förträfflig i jemförelse med den han förut bebott. De profetera om luft och ljus, om glad sång och sällskapligt flygande, om förmåga att söka sin föda och öka sitt slägte — och hvarje profetia är bokstafligen uppfylld.

Så är det med allt i den materiela verlden. Hvarhelst vi finna något öfverskott af organisation eller kraft utom de närvarande behofven hos växt eller djur, är det ett ofelbart bevis om ett tillstånd, som icke ännu är upphunnet. Kan då någon tänka, att dessa blinda vågor, som i menniskans själ höjas mot kroppsfängelsets väggar icke ha något att betyda? Skulle Herren följa en viss metod af orubblig ordning ända upp till menniskan och der tvärt stanna eller kullkasta den? Nej, det kan icke vara. Her-

ren verkar alltid lik sig Sjelf. Han fullföljer samma ordning och metod i alla de skapelseplaner, som vårt vetande upphinner, och intet menskligt skarpsinne kan upptäcka ett skäl hvarför Han skulle öfvergifva dem för menniskan mera än för insekten och larfven.

Hvar och en som upplefvat en längre tids erfarenhet, vet att vi aldrig i denna verlden finna något som fullt tillfredsställer oss. Vi tänka ofta att när vi få något mera, skola vi blifva nöjda; men detta lilla mera förstoras och viker undan då vi närmas det. *Nog* är ett svalg, som ständigt vidgas. De menniskor, som ha mest af kunskaper, äro ock mest ifriga efter mera, De rikaste äro mest angelägna att samla. Alexander suckar efter flera verldar att eröfra och Newton, som sedan han i sitt förstånds vågskål har vägt planeterna samt med skickliga fingrar delat solstrålen och visat dess olika färgade trådar, står på tinnarna af sin förvånande kunskapshöjd, är likväl ännu "det lilla barnet på stranden, som funnit några få snäckor, medan sanningens vida ocean ligger okänd framför dess blickar". Konstnären förkroppsligar på duk eller i marmor, sitt snilles högsta föreställningar; men dessa öfverstiga snart sig sjelfva — han ser nya skönheter och storheter i menniskoform, om han äfven löper mot ett ständigt vidgadt svalg. Så är förhållandet, och i högre grad, med känslor. Intet hem är så rikt på kärlek och sympathi, att vi ej kunna upptäcka än brister, än öfverdrifter.

Dessa idealer och sträfvanden efter något, som denna verlden icke kan gifva, är för menniskan i den materiela kroppen och verlden hvad fogelns organisation är i ägget. De äro röster, inplantade i menniskans natur, som profetera om en annan verld, tillräcklig för dess mest vidsträckta önskningar, Dessa rörelser af ett högre lif inom oss, dessa vågor af mäktiga drifkrafter, som välla upp mot stoftets väggar, äro den ofjädrade fogelns sträfvan efter ett nytt, ett friare tillstånd. De äro, de kunna icke vara någon plågande fiendes gäckerier; de äro mäktiga röster af en barmhertig, allvis Fader, som skapat en bättre verld än denna — röster af kärlek och hopp, med hvilka

han kallar oss att tro på den verlden och att bereda oss för densamma.

Men, såsom fogeln icke kunde flyga i sommarluften, ej i glada sånger utgjuta sin fröjd förr än organisationen blifvit verkställd i skalet, så kan ock menniskan icke heller inträda till klart medvetande af den andliga verldens fullkomligheter innan en dertill tjenlig andlig organisation har blifvit bildad inom den materiela kroppen; och såsom fogeln icke kan inträda i sin nya verld förr än han bräckt sitt skal och lemnat det, så kan icke heller menniskan uppstiga i den andliga verlden förr än hon aflagt den materiela kroppen och de skiljoväggar sålunda blifvit nedbrutna, som afhöllo henne derifrån.

Från denna allmänna metod af gudomlig verkan gifves en annan lagenlig följd, full af de största och säkraste löften om godt åt menniskan. Så vida som vi veta, uppnår växten, fogeln, djuret sin tillvaros ändamål. De fullkomligaste djur ha ingen tanke, ingen önskan, ingen dragning till något utom denna verlden. Hvad dem angår är psalmistens ord besannade: "Du öppnar din hand och mättar allt lefvande." Detta är ock sannt för menniskan. Det måste så vara, eljest vore hela skapelsen en — lögn. Men vi måste taga menniskans hela tillvaro i betraktande. Det är endast då falskt, när vi misstaga den lägsta och blott till de första grunderna hörande naturen för det hela. Om vi döma växten af brodden, frukten af blomman eller insekten af puppan, skola vi komma till samma falska slutsats, som när vi bedöma menniskan efter dess jordlif. Hvarje ting i universum hänvisar till den slutsatsen, att Herren åsyftat och ständigt åsyftar att tillfredsställa alla menniskans behof lika fullt som Han tillfredsställer djurets naturliga behof. Han har gjort så frikostiga och mångfaldiga näringsanstalter för tillfredsställelse af hvarje möjligt kraf, att menniskan icke kan göra sig någon förhoppning, som ej kan förverkligas; icke hysa en önskan, som ej kan uppfyllas; icke åstunda ett godt, som ej kan erhållas; icke bilda sig ett ideal, som ej kan blifva en sanning; icke lyfta ett begär högre, än möjligheten att nå det. Detta är Herrens löfte i Hans

ord: "Beder, och eder skall varda gifvet." Och detta löfte är skrifvit på hela skapelsen.

Vi se ett djur i godt bete liggande i skuggan eller sträckande sig i solskenet, och vi veta att alla dess önskningar äro tillfredsställda. Det drömmer icke om något behof. Den lilla runden af dess lif är full, dess ändamål upphunnet. Nå väl — hvad denna fullhet, detta uppnående är för djuret såsom djur, skall ock blifva menniskans såsom menniskoande. Med alla dess själsgåfvor ökade till en för oss här ofattlig grad af utsträckning och makt; med sina kunskaper och böjelser förstorade till en af de högsta englars närvarande förmåga, skall likväl hvarje dess behof uppfyllas, Syner af herrlighet och skönhet sådana som intet jordiskt öga sett och intet hjerta fattat, skola uppgå för dess klara blick, och han skall räcka dem, ega dem, njuta dem och de skola förnöja honom. Endast två ord kunna uttrycka ett sådant tillstånd —: *Frid*, *Välsignelse*. Frid inom, frid med *allt* rundt omkring. Välsignelse i hjertat, välsignelse i förståndet, välsignelse i hvarje förmåga och hvarje förhållande.

Detta är hvad Herren lofvar oss i sitt ord och i sina verk, och det är ett löfte, som Han vill bokstafligen uppfylla. Men vi måste gifva honom tid och vara Hans vilja lydiga. Han kan icke gifva oss detta medan vi äro i den materiela kroppen — då vi ock hvarken kunna mottaga eller behålla det. Han kan lika litet gifva det i denna verlden, som Han kan gifva flygt och sång åt fogeln i ägget. Det fordras en andlig verld för att tillfredsställa andliga krafters fordringar.

Om vi nu samla alla dessa betraktelser till en —: öfver själens ärftliga begränsningar och hinder af materien; sjelfva själens natur; den gudomliga skapelsemetodens allmänna vittnesbörd; den säkerhet, hvarmed Herren uppfyller sina ändamål, utan öfverdrift af medel och utan någon brist i uppnåendet samt ordets gudomliga löften; — pekar då icke hvarje ting på den absoluta nödvändigheten af kroppens död — — afklädande? Finnes något undantag derifrån? Nej! vittnesbörden äro alla på en sida. Själen kunde

icke uppnå dessa omätliga höjder af fullkomlighet, hvartill den känner sig mäktig, utan att befrias från den materiela kroppen. Hvad vi kalla döden är således ett ordentligt steg i lifvet. Den är icke en förbannelse, men en välsignelse. Den beröfvar oss intet godt, men inleder oss till oräkneliga fröjder — så vida nemligen, som vi användt det jordiska lifvet i enlighet med Herrens vilja och ordning.

Vi skulle derför icke frukta, men tacka Herren för döden, och under hela vår lifstid, genom troget uppfyllande af våra pligter och flitig öfning i allt godt som vi förstå och med Herrens bistånd förmå, bereda oss till densamma, såsom till ett ombyte af lefnadsställning, hvaruti det tillkommande lofvar oss en bättre lott än vi här kunna med den lifligaste inbillningskraft rätt ana och än mindre fullt begripa.

Fjerde Föreläsningen.

Menniskans Uppståndelse.

Enligt nya kyrkans läror äro döden och uppståndelsen i flera hänseenden samma händelse. Den materiela kroppens död är dess naturliga sida och följaktligen allt hvad vi här i verlden kunna se. Uppståndelsen är den andliga sidan. Den jordiska kroppen är qvarlemnad och förvandlas till stoft. Menniskan reser sig ur den — är derutur dragen som handen ur en handske och när skilsmessan från den materiela kroppen är fullt verkställd, står den fullständiga menniskan i andeverlden med alla sina sinnen och hela sin organism passande för den. Anden har intet mer förlorat än fogeln förlorar, då han lemnar ägget. När kroppen dör, uppstår menniskan och väntar icke dermed till okända tider eller sväfvar omkring hit och dit utan gestalt och mål, förbidande en allmän den naturliga kroppens uppståndelse för att krypa tillbaka i sitt gamla fängelse och återtaga sina bojor. Intet är qvarlemnadt, som åter kan blifva till nytta för den uppståndne. En skön fjäril blir aldrig mera en puppa eller mask. Fogeln hopviker aldrig sina vingar för att intvingas i det gamla skalet, eller tillsluter sina ögon för den nya verld, deruti han lefvat en kort sommar. Så menniskan. Den materiela kroppen återvänder till jorden, hvaraf den tagen är. Den andliga lekamen står upp i den andliga verlden, dess rätta och eviga hem.

Swedenborgs uppgifter om detta ämne äro följande:

"När kroppen icke mera kan förrätta sina sysslor, som motsvara dess andes tankar och böjelser (affections) dem han har från andeverlden, säges menniskan dö. Dêtta sker när lungornas andedrägt och

hjertats rörelser afstanna. Likväl dör menniskan icke, utan skiljes blott från det jordiska, som hon nyttjat i verlden; ty sjelfva menniskan lefver, emedan hon icke är menniska af kroppen, utan af anden. Det är anden som tänker, och tanken med böjelsen (affection) utgöra menniskan. Deraf synes att när menniskan dör, går hon endast ifrån den ena verlden till den andra, hvarföre död i ordets inre mening betyder uppståndelse och fortsättning af lifvet.“ Se boken om Himmel och Helvete. 445.

“Menniskans ande stannar icke längre qvar i kroppen, än tills alla hjertats rörelser upphört, hvilket förhåller sig olika enligt sjukdomen hvaraf menniskan dör; ty hjertats rörelse räcker längre hos somliga och hos andra kortare. När denna rörelse upphört, uppväckes menniskan; men detta sker af Herren allena. Med uppväckelse förstås menniskans andes utförande ur kroppen och införande i andeverlden.“ 447.

Vidare säger han:

“Att menniskans andes form är menniskoform eller att anden är menniska äfven till formen, kan finnas af det som i flere artiklar förut är visadt, jemför 73, 77, 311—317, 432, 444. Detta finnes ännu tydligare deraf, att menniskan är menniska af sin ande och ej af kroppen, och att kroppen formas efter anden men icke tvärtom; ty anden är klädd i kropp efter sin form, hvarföre menniskans ande verkar på hvarje del, ja, på det allraminsta i kroppen, och det så, att den del, hvarpå anden icke verkar, eller hvaruti anden ej är verkande, lefver icke. Att så är, kan hvar och en veta blott deraf, att tanke och vilja verka allt i kroppen, så alldeles efter behag, att allt sammanstämmer, och om något är, som icke så gör, bortkastas det såsom varande utan lif. Tanken och viljan äro menniskans andes och ej kroppens.“ 453.

“När menniskan ingår i andeverlden är hon i en kropp, såsom på jorden till utseendet (i början) lika, emedan man icke känner och ser någon åtskilnad; men hennes kropp är då andlig och således skild eller renad ifrån jordiska ting, och när det andliga vidrör och ser det andliga, är det alldeles såsom när

det naturliga vidrör och ser det naturliga. Deraf är att när menniskan blifvit ande, vet hon (i början) icke annat, än att hon har samma kropp som hon hade i tiden, och vet således ej att hon dött. En menniskoande har äfven alla ut- och invertes sinnen, som den haft i verlden: ser, hör och talar såsom förut, luktar, smakar och känner, såsom förut, åstundar, begär, åtrår, tänker, öfverlägger, intages, älskar och vill såsom förut, och den som funnit nöje i att studera, läser och skrifver såsom förut, med ett ord: när menniskan går öfver från den ena verlden till den andra, är det liksom ginge hon från ett rum till ett annat, och hon för med sig allting hvad hon i sig såsom menniska eger, så att man icke kan säga att menniskan genom döden, som blott är den jordiska kroppens afklädnad, har förlorat något som är hennes. Hon för äfven med sig det naturliga minnet, ty allt hvad hon i verlden hört, sett, läst, lärt sig och tänkt ifrån första barndomen till sin lefnads slut, behåller hon," etc. 461.

"Likväl är skilnaden emellan menniskans lif i den naturliga verlden och den andliga ganska stor, så i anseende till de yttre sinnena och deras affektioner, som till de inre och deras. De som äro i himlen hafva mycket finare känsel — vida fullkomligare syn och hörsel samt tänka äfven visare än då de voro i tiden; ty de se af himlens ljus, som vida öfverträffar naturljuset (126); de höra ock genom den andliga atmosferen, som jemväl många grader öfverträffar den jordiska (235). Dessa sinnens åtskillnad är såsom klart i jemförelse med mörk dimma i verlden, och såsom middagsljuset mot aftonskuggan; ty himlens ljus som är det gudomliga sanna, verkar på änglarnas syn, så att de fatta och urskilja det allraminsta. Deras utvärtes syn motsvarar äfven den invärtes synen eller förståndet, ty hos änglarna inflyter den ena synen på den andra, att de må göra ett. Likaledes motsvarar hörseln deras förnimmelse, som är både förståndets och viljans, hvadan de af en talandes ljud och ord förnimma det allraminsta i dess inre lif" etc. (462).

Sådan är den tydliga förklaring Nya Kyrkans lära gifver angående den förändring hvilken kallas upp-

ståndelse. Den skiljer sig i allt särskilt från de läror vi vanligen mottaga

1. Förklaras det, att anden är den verkliga och enda menniskan, och tillika *hela* menniskan.

Vår vanliga lära anser praktiskt kroppen såsom den verkliga menniskan, och anden som en slags lifsprincip, eller verkande makt som lifvar menniskan; men om hvilken ensam vi ej kunna bilda något begrepp, och derföre lär hon oss att vänta på samma lekamens uppståndelse, hvilken vi nedlagt i grafven; hon lärer oss att anden kommer tillbaka och åter inträder i de på nytt organiserade materiela elementerna, och intills denna förening är verkställd, är hvarken anden eller kroppen fullständig menniska. Nya Kyrkan lärer att menniskan *är* en *ande*, och *har* en *materiel kropp* under det första stadiet af sin tillvaro) den gamla, att menniskan är en *materiel kropp*, och har en *ande*.

2. Den nya kyrkan lärer att uppståndelsen består i att menniskan sjelf utdrages ur den materiela kroppen och förflyttas till andeverlden.

Den gamla läran förklarar, att den materiela kroppen uppstår från grafven. och att anden, återkommen från sin vistelseort under skiljsmessan från kroppen, ånyo förenar sig med den och blifver dess lif.

3. Enligt den Nya Kyrkans läror, äger uppståndelsen omedelbart rum efter döden. Kroppens död orsakas i verkligheten genom menniskans uppståndelse. Enligt den gamla Kyrkans läror, skall den materiela kroppens uppståndelse äga rum vid någon aflägsen period efter verldens slut. Lärorna skilja sig således i tre särskildheter; *föremålet* för uppståndelsen, *sättet* för uppståndelsen, och *tiden* när den verkställes. Den Nya Kyrkan tror att det är *anden* som uppstår; den gamla, att det är kroppen. Den *Nya* lär oss att sjelfva uppståndelsen består i själens *skiljande* från kroppen; den gamla, att den är själens och kroppens förening. Den Nya förklarar att menniskan uppstår *genast* efter kroppens död, den gamla att detta ej skall ske förrän efter en obekant tid *vid verldens slut.*

Då jag således har omnämnt den Nya Kyrkans lära angående uppståndelsen, såsom hon läres oss i Swedenborgs skrifter, och efter hvad vi tro uti Bibeln, påkallar jag eder uppmärksamhet för några af denna tros Skriftenliga och förnuftiga grunder.

1. Vi hafva i en föregående föreläsning sökt visa att menniskan och hennes ande äro desamma. Det är nödvändigt att hafva denna sanning tydligt för oss, så att vi må veta hvad och hvem vi tala om när vi omnämna menniskans uppståndelse. Vi mena icke att menniskans materiela mekanism, hennes förgängliga kläder, som undergingo förändringar medan de klädde henne, äro uppståndelsens föremål. Vi mena icke syrgas, kolämne, qväfgas, fosfor och jern, fastän de äro så skickligt väfda till nerver och muskler, till hjerna och hjerta. Vi *mena* denna underbara andliga varelse som formade dessa döda elementer till detta underverk, den menskliga kroppen; som lefde deruti; handlade derigenom; förde den ikring på lifvets vägar; bevarade den ifrån förfall; gaf den en förnuftig och medveten tillvaro, och så styrde den efter sina egna ändamål, och danade den efter sin egen form, att många hafva tagit den döda bilden för den lefvande varelsen, och nu se ned i grafven efter deras återuppväckande och återskänkande till lifvet, som hafva ingått genom himlens glänsande portar, och hvilka, befriade från materians börda, äro iklädda en skönhet, och åtnjuta en välsignelse, hvilka vi som ännu dväljas i dessa stofthyddor ej kunna fatta, och mycket mindre uttrycka.

2. Vi äro nu beredda att granska den andra punkten, som är: Att denna uppståndelse väsendtligen består i menniskans utdragande ur den materiela kroppen, och icke i kroppens eget väckande till lif. Detta skulle följa såsom en nödvändig slutsats af vår första förutsättning, att menniskan verkligen är en andlig varelse, och erhåller ingenting af sin menskligheten från den materiela kroppen, icke engång dess form. Men det finnes bestämda betraktelser som mäktigt bidraga till samma slutföljd.

1. Originalets ord: *Anastasis*, öfversatt "Uppståndelse", uttrycker noggrant den Nya Kyrkans tanka

om den förändring som verkligen äger rum hos menniskan vid hennes uppståndelse. Det har icke någon sådan mening som att uppstå till lif igen i denna verld. Det vill säga en fortsättning af tillvaron efter kroppens död. Vår Herres svar till Sadduceerna visar att det har denna mening utom all fråga. Men för att ingen må tänka att denna tolkning af ordet är egendomlig för Nya Kyrkan, eller att något försök göres att förvända det från dess sanna mening, så vill jag anföra ett stycke ur en predikan om Uppståndelsen af Dr Dwieght i New Haven.

Detta ord, "Anastasis", säger han, "är vanligtvis, men ofta oriktigt, öfversatt med *Uppståndelse.* Så vidt som jag har förstått angifver det i allmänhet vår tillvaro bortom grafven .... Många ställen i Skriften skulle hafva gjorts mera begripliga, och tankarna som innehållas i dem mera uttrycksfulla, om detta ord blifvit öfversatt efter dess verkliga mening. Denna anmärkning upplyses tillräckligt genom ett anförande af detta anmärkningsvärda ställe som innehåller tvisten emellan vår Frälsare och Sadduceerna. "Då gingo några fram till honom", säger Evangelisten, "af de Sadduceer, hvilka neka uppståndelsen;" det vill säga, att det icke finnes något tillkommande lif eller tillvaro för menniskosläget. De förklara att sju bröder efter hvarandra hafva gift sig med en hustru, hvilken öfverlefde dem alla. Derpå frågade de "Hvilkens hustru skall hon blifva i uppståndelsen?" — i det tillkommande lifvet?

Vår Frälsare svarar, att i uppståndelsen, eller som det borde återgifvas, i det *tillkommande lifvet* gifta de sig icke, eller gifvas i äktenskap, utan blifva såsom Guds änglar i himmelen. "Men angående de dödas uppståndelse, hafven J icke läst hvad som sades eder af Gud?" eller, som det borde öfversättas "Hafven I icke läst det som taltes till eder af Gud rörande *deras tillkommande lif som äro döda*, sägande, Jag är Abrahams, Isaaks och Jakobs Gud. Gud är icke de dödas, utan de lefvandes Gud." Om vi hade någon tvekan angående meningen af ordet Anastasis, bestämmes det af detta ställe utom all fråga. Beviset på att det finnes en "*Anastasis*" af de döda,

åberopad af vår Frälsare, är Guds förklaring till Moses, Jag är Arahams Gud“ etc. och den ovedersägliga sanningen att Gud icke är de dödas, utan de lefvandes Gud. Slutföljden är, att hvar och en som läser Bibeln vet att Abraham, Isaak och Jakob lefde på den tid denna förklaring gjordes. De som dö lefva derföre sedan de äro döda; och detta tillkommande lif är denna *Anastasis*, som vår Frälsare bevisar på detta ställe, och som allmänt betecknas med detta ord i hela Nya Testamentet.“

Den allmänna tanken om uppståndelsen, nemligen, att den består uti att bringa anden tillbaka från den andliga verlden, och uti återställelsen till lifvet af de döda kroppar som nedlagts i grafven, härledes icke ifrån detta ord. Den blef snarare inskjuten deruti, för att låta Skriften bekräfta förutfattade meningar. Ordet har intet afseende på kroppen.

2. Men åter: Uti Bibeln säges intet om *kroppens uppståndelse* som det naturligtvis ej kunde göras, om den ursprungliga ordalydelsen menar ett fortsättande af lifvet i den Andliga Verlden. Mycket har blifvit sagdt om vårt lifs fortsättning efter döden; eller för att begagna det vanliga uttrycket, om de dödas uppståndelse; men uttrycken uppståndelse af kroppen eller köttet finnas ingenstädes, emedan det icke finnes någon sådan tanke eller sanning i Bibeln som skall uttryckas. Detta var tron hos en viss klass af Judar, och när de uttalade den, rättade vår Herre dem, åtminstone vid ett minnesvärdt tillfälle. När han sade till Martha, “din broder skall stå upp igen“, svarade hon i enlighet med tidens vanliga lära, “Jag vet att han skall uppstå vid uppståndelsen på den yttersta dagen.“ Hurudant blef svaret? Var det ett samtycke till denna lära, som det naturligtvis skulle varit, om det vore sannt? Sade vår Herre, “Sannt, den kropp I hafven nedlagt i grafven skall åter uppstå vid verldens slut. Men som en synnerlig gunst, vill jag *nu* återgifva din broder lifvet, fastän han åter måste nedgå i grafven och afvakta den slutliga uppståndelsen?“ Nej, intet af detta; „Jag är uppståndelsen och lifvet; hvilken som tror på Mig, han skall lefva, om han än död blefve, och hvar och en,

som lefver och tror på Mig, han skall *aldrig* dö“, enligt den engelska Bibelns öfversättning, istället för icke dö *evinnerliga*.

Det lif och den död, på hvilka Han hänsyftade, kunde ej hafva varit kroppens lif eller död. De måste hänföras till sjelfva menniskans — hennes *själs* lif eller död. Det är detsamma som om Han sagt: „Du misstager dig, Martha, i att tro det kroppen skall stå upp på den yttersta dagen. Den verkliga uppståndelsen är andens uppståndelse. De som i sanning äro lefvande, som lefva och tro på Mig, kunna aldrig dö. Och om de ock äro döda, så om de vilja känna en lefvande tro på Mig, skola de lefva. Jag är, icke Jag skall blifva; “Jag *är* uppståndelsen och lifvet *nu*, för alla dem, som vilja mottaga lif af Mig,“ Man ser huru kroppen helt och hållet är utesluten ur detta svar, som om den vore af ingen betydelse. Om en menniska är andligt lefvande nu, kan hon aldrig dö. Hennes skilsmessa ifrån den materiela kroppen berör icke hennes lif mera än ombytet af kläder. Och om hon är *andligt död* skall den materiela kroppens förgängelse icke göra henne mera död. Herren önskar alltid att lyfta menniskan öfver den blott naturliga tanken; att höja henne ur det naturligas och timligas graf till det andliga och eviga. Han gifver en ny och *andlig* mening till dessa uttryck och tankar vid hvilka den materielt sinnade Juden blott hade fästat en naturlig. “De ord, Jag talar till eder, äro ande och lif.

Denna grundsats visar oss huru vi måste förstå de 28:de och 29:de verserna i Johannis 5:te kapitel, hvilka på läran om den materiela kroppens uppståndelse troligtvis innehålla den starkaste bekräftelse som kan finnas i Bibeln. “Förundren eder icke öfver detta“, säger Han, “ty den stund skall komma, i hvilken alla de i grifterna äro skola höra Hans röst, och de som väl hafva gjort, skola framgå till lifsens uppståndelse, men de som illa hafva gjort till domsens uppståndelse.“ Men strax förut hade Han sagt, “Den tid skall komma, och är *nu redan*, att de döda skola höra Guds Sons röst, och de henne höra, de skola lefva; och i föregående versen, “Hvilken som hörer

mitt tal, och tror Honom, som Mig sändt hafver, han hafver evinnerligt lif, och kommer icke i domen utan är gången från döden till lifvet."

Med dem som äro i grifterna menas ögonskenligen desamma som med de döda i den föregående versen, och der det säges. "Den tid skall komma och är *nu redan*." Den är alltid närvarande. "Jag är uppståndelsen och lifvet!" Såsom lifvet mottages af Mig, står hvar och en upp ifrån de döda. Han är gången från döden till lifvet. Här, liksom förut, och öfverallt, syftas icke på den materiela kroppen, emedan den ej utgör någon del af den evigt lefvande menniskan.

Men förutsatt att vi antaga det såsom en lära om kroppens uppståndelse på den yttersta dagen, huru kunna vi förlika en sådan förklaring med den punkten, "Den tid skall komma, och är nu redan", uti den föregående versen? Hvilka eller hvad menas med alla de som äro i grifterna? Äro alla menniskoåldrar som hafva lefvat här i verlden liggande i sina grafvar? Vi hafva de mest bestämda bevis på motsatsen. Mose och Elias ligga ej i grafven. Abraham, Isak och Jakob icke heller. Och denna mängd, som ingen menniska kan räkna, utaf hvarje folk, slägt, stam och tungomål ligga ej i sina grafvar. Der finnas många ställen i Bibeln som påpeka eller tydligt tala om en uppståndelse. Hela ämnet för och meningen af Uppenbarelsen, innefattad i ordet, är att lära och bevisa Uppståndelsen, denna "*Anastasis*", lifvets oafbrutna tillvaro i den andliga verlden, efter kroppens död, och hurusom detta lif kan blifva det mest sälla och rika på alla andliga välsignelser. Men det blir alltid någon svårighet vid hvarje ställe om vi med uppståndelsen mena att bringa den materiella kroppen till lif igen. Det ställe i Job, som en gång förmodats gifva stöd för denna lära, har nu blifvit lemnadt, och med allmänt samtycke medgifves det att deri ej syftas på kroppens uppståndelse. Och detta ställe i Daniel, 12 kap. 2 v., "Och många af dem, som under jorden sofva, ligga, skola uppvakna, somliga till evigt lif, andra till evig fördömelse och blygd." åberopades en gång såsom undervisande denna

lära. Men detta har nu blifvit lemnadt åsido, af de mest intelligenta författare i ämnet. Den besvärliga punkten deruti äro orden "måga af dem". Många vill icke säga alla, utan blott en del. Orden kunna således ej hänsyfta på en allmän uppståndelse, och de lärdaste kommentatorer bekänna att här ej talas om de dödas uppståndelse.

Det ryktbara stället i 1 Corinthierbrefvet, det sista som jag skall omnämna, predikar en lära som är alldeles motsatt den allmänt antagna, och noggrant öfverensstämmande med Nya Kyrkans. Paulus förklarar, att det finnes en naturlig, och en andlig kropp; att en naturlig kropp blir sådd och en andlig kropp uppstår, att den uppståndna kroppen icke är den sådda. Men tid felas mig till att ingå i en kritisk granskning af hela stycket. Ju mera kritiskt och uttömmande alla ställen som angå detta ämne emellertid granskas, dess mera fullständigt skall man finna att de bekräfta den Lära, att uppståndelsen sjelf väsendt ligen består i sjelfva menniskans befriande från den materiela kroppen, och upplyftande i den andliga verlden.

Det finnes tvenne uppståndelser, liksom tvenne dödar. Den första består i menniskans uppväckelse till andligt lif. Detta är i sanning en uppståndelse från döden och verkställes medan vi lefva här i verlden genom Guds Sons röst, eller den gudomliga sanningen. Då själen, död i öfverträdelser och synder, hör denna röst och lyder henne, begynner hon att uppstå ur syndens och falskhetens graf, och att lefva. Hon har öfvergått från döden till lifvet, och skall aldrig mera dö. Detta är den väsendtliga uppståndelsen, och den hvilken vår Herre alltid påpekar. Den enda verkningen af kroppens död på sådana personer är att gifva dem frihet och de mest gynsamma tillfällen för utöfning af alla deras förmögenheter. Den andra uppståndelsen är det medvetna införandet af alla både de andligt lefvande och döda, i den andliga verlden. Dessa två uppståndelser äro omtalade i förbindelse med hvarandra; och då den första beskrifves under form af den andra, är det ibland svårt att se den fulla meningen i alla delar af den bokstafliga

berättelsen utan kännedom om denna skilnad. Och mycket af det tvifvel angående meningen af många ställen som de uppriktigaste sanningssökare hafva känt, har sitt ursprung i denna tvåfald af uppgift och mening. De två idéerna, uppståndelse från andlig död och fortsättande af lifvet i den andliga verlden, äro båda innefattade i alla uppgifter om detta ämne; ibland synes en sanning mera framstående än den andra, men, i allmänhet, så skjuta begge ut i någon form. De komma icke i något fall i strid med hvarandra, och när hela sanningen i båda formerna blir förstådd, skall hvarje särskilt ställe i hela Bibeln befinnas vara fullkomligt enligt med sig sjelf, med hvarje annat ställe, och med hela Skriftens anda, och den Nya Kyrkans Läror angående Uppståndelsen. Det rätta förnuftet skall alltid öfverensstämma med en sann kännedom om Skriften. Om denna lära är en oförfalskad sanning, så skall förnuftet äfven gifva sitt hjertliga samtycke dertill, och vi skola finna tecken och profetior derom i det skapade såväl som i det uppenbarade ordet. Det finnes intet bevis i naturen på en sådan uppståndelse som den allmänna läran tillkännagifver. Men verlden är full af de skönaste exempel öfverensstämmande med menniskans sanna uppståndelse. I sanning, hvarje organiseradt väsen genomgår öfverensstämmande tillstånd. Den sträfva, hårda knoppen är såsom en kropp till plantans själ om vintern. Menniskan är här i verlden endast knoppen af hvad hon skall blifva. Vårens röst kallar den sofvande blomman, och hon spränger grafven, uppstigande till ljuset och värmans nya verld, och välsignar jorden och menniskan med sin vällukt och skönhet. Men blomman är endast den verkliga vextens linda, i det fröet innehåller lifvet, och derföre vissnar hon och faller af när vexten sjelf uppstiger till lif.

De samma stadierna af död och uppståndelse äro ännu tydligare framställda uti insekt och djurlifvet. Den vackra fjärilen finner sin anastasis; den står upp ifrån puppan efter en mask, och utkommer i en ny verld. Sparfven, som fritt genomflyger rymden, var en gång instängd inom de trånga gränserna af ett

ägg. Skalet var dess horisont och gränserna för dess universum. Men vid Guds röst, uppenbarad i dess egna instinkter, bröt han grafvens fjettrar, och fann sin uppståndelse och sitt sanna hem i en annan verld. Så är det med menniskan. Hon ernår en uppståndelse för sin materiela kropp, när hon födes till denna verlden, och en uppståndelse för sin andliga kropp, när hon födes i den andliga verlden. Så fullt och klart lärer Herren oss i de synliga tingen omkring oss hvad Han gör med de osynliga inom oss; så klart visar han oss i det närvarande hvad Han i framtiden vill göra för oss.

Men i alla dessa förändringar och uppståndelser, finnes intet bevis för att den döda kroppen skall uppstå till lif. I intet fall går en skapad varelse tillbaka och återtager sitt förra tillstånd. Ett mal blir aldrig mask igen. Sparfven går aldrig tillbaka i äggskalet, för att åter upplifva detsamma. Allting går framåt, fullbordar lifscykeln och förevigar sitt slägte. Men då menniskan väsendtligen är en andlig, och derföre, en odödlig varelse, finner hon sin uppståndelse genom att öfvergå till en annan verld, som är hennes rätta hem. Många motsägelser och orimligheter äro förbundna med den allmänna läran, hvilka dess förespråkare alltid hafva funnit det omöjligt att förlika eller bortförklara, och många af dem hafva öfvergifvits. Man påstod engång, att precist samma kropp som nedlades i jorden åter skulle stå upp. Men detta innefattar den tanken att menniskan skall uppstå med alla sina physiska ofullkomligheter och vanskapligheter. De flesta menniskor dö i en framskriden ålder, när lifvets skönhet och kraft äro förlorade; eller sedan kroppen blifvit afmagrad i sjukdom, eller krossad genom olyckshändelser eller uti strid. De partiklar af materia som innehållits i en kropp hafva blifvit inmängda i många andra, och allmakten kan icke låta de materialier som finnas uti två eller flera kroppar, uteslutande tillhöra hvar och en.

För att undvika en svårighet, hafva några påstått, att hvarje grand af materia som någonsin tillhört kroppen vid Uppståndelsen skall förenas dermed. Men detta skulle göra dem som lefva till äldre dagar,

till fullkomliga missfoster, Om vi medgifva att kroppens materialier förnyas en gång hvart sjunde år, som man vanligen antager, skulle en menniska hvilken vägde etthundra femtio skålpund, och lefde till sjuttio års ålder, väga tolf eller femtonhundra skålpund, och Methusala skulle väga nära 20,000 skålpund.

Somliga hafva försökt undvika denna orimlighet, och omöjligheten af att samma materia som vid döden utgjorde kroppen, kan stå upp igen, genom den teori, att samma kemiska elementer som kol, qväfgas, syrgas, m. m. skola inblandas i den nya kroppen.

Men den egentliga svårigheten med alla teorierna är, att de endast få en materiel kropp, hvilka benämningar man än må gifva den, eller hvilka inbillade fullkomligheter den än kan förmodas äga; och en materiel kropp måste vara underkastad alla materiens begränsningar och ofullkomligheter. Den måste qvarhålla menniskan i denna verlden, och huru kraftigt dess förespråkare än må förneka det, så förer likväl den allmänna läran till en oundviklig materialism. Materia kan icke förändras till ande. Om det kunde ske, skulle det upphöra att vara materia, och vi få emellertid icke någon kroppens uppståndelse!? Om en sådan förändring är möjlig, så kan der finnas en andlig kropp, och om det kan ske, hvartill tjenar då en materiel? Genomgå läran i alla dess konseqvenser och orimligheter, och oförklarliga svårigheter hopa sig öfverallt på alla sidor, tills försvararne häraf alltid äro tvungne att taga tillflygt till den gudomliga Allmakten.

3. Det är icke nödvändigt, äfven om jag hade tid dertill, att dröja vid vårt tredje ämne. Om de första två punkterna äro sanna, så är den tredje det visserligen ock; om de icke äro det, så är det blott af föga betydenhet *när* den materiela kroppen skall stå upp. Men på alla de ställen af ordet om hvilka jag har talat, kan man knappast underlåta att förstå det Uppståndelsen nödvändigtvis måste äga rum vid tiden för kroppens död. Alla de omnämnda personerna hade ernått deras uppståndelse. Men om vidare vitt-

nesbörd är af nöden, skulle det som vår Herre sade till röfvaren på korset vara tillräckligt: "I *dag* skall du vara med mig i paradis."

I hvilken dager vi än skåda detta ämne så föras vi tillbaka till den enkla och tröstande sanningen, att menniskan väsendtligen är en andlig varelse, att hennes uppståndelse består i utdragandet af hennes andliga från hennes materiela kropp, och att detta äger rum vid den tiden då den materiela kroppen dör. Döden och Uppståndelsen är samma handling sedd från motsatta sidor, och menniskans afsked från denna verld utgör hennes inträde i den andliga verld, hvarest hon skall finna sitt hem och skådeplatsen för sin verksamhet till evig tid. Guds röst, som Den kommer till oss i naturens analogier, undervisar om denna lära i hvarje planta som vexer, i hvarje insekt hvars lif är begränsadt inom en sommardag, och i hvarje djur, som lefver, — det upplysta förnuftet samtycker gladt dertill, och hvarje vår själs sträfvan finner deruti det säkra löftet om besittningen af alla våra förhoppningar, och isynnerhet, eftersom Guds röst, liksom med trumpetljud förklarar det i Hans Heliga Ord. Så tillvida som vi mottaga det som sanning och införlifva oss dermed såsom med en verklighet, försvinner jorden med alla sina obetydliga njutningar, och ögonblickliga händelser; lif och odödlighet komma i ljuset; och endast de sträfvanden och besittningar, hvilka kunna tjena oss i vårt slutliga hem i den eviga framtiden, skola synas oss värdiga vårt arbete och vår kärlek.

Femte Föreläsningen.

Menniskan i Andeverlden.

Hela Bibeln bär vittnesbörd om tillvaron af ett gudomligt väsen, en andlig verld och menniskans odödlighet. Dessa sanningar utgöra grundvalen för dess hela sammansättning och äro inväfda i hvarje dess del, men de bli sällan på ett bestämdt och regelbundet sätt framställda. Vi undervisas ej om *hvar* den andliga verlden är eller under hvad form vi böra fatta den. Blott litet är sagdt, och det mera på ett bildlikt och likasom tillfälligt sätt, om andliga varelsers sysselsättningar, deras förhållande till hvarandra och deras lefnadssätt i allmänhet. Men de stora sanningarna äro allestädes tillkännagifna, att andeverlden är en verklig verld, att andar äro verkliga varelser och att de lefva i ett tillstånd af sällhet eller elände, enligt deras egen verkliga beskaffenhet.

Denna behandling af dessa ämnen har lemnat rum för menniskors öfning af både förnuft och fantasi, och resultatet har blifvit en mängd teorier, sträckande sig från den gröfsta materialism till de mest luftiga och meningslösa abstraktioner. Dessa teorier ha i allmänhet blifvit grundade på några ställen i Ordet, som synas ingifva dem, och de ha blifvit utförda enligt de författares skicklighet och inbillning, som framställt dem.

Sålunda har det allmänna bagreppet om helvetet som en brinnande sjö, hvaruti de onda sänkas och af hvars glödande vågor de evigt drifvas och plågas utan att förtäras, blifvit grundadt på några få ställen i Bibeln, hvarest eld i sammanhang med de ondas straff omtalas. Himlens lycksalighet anses bestå uti hvila från all sysselsättning och en beständig andakt. Detta begrepp härleder sig otvifvelaktigt från några

uttryck i Uppenbarelseboken, i hvilka den himmelska härskaran framställes såsom omgifvande tronen och sjungande en oändlig lofsång. Men ju mera detta betraktas i förnuftets ljus, och menniskan till sin natur antages vara ett andligt väsen, ju mindre tillfredsställande befinnas dessa teorier. De kunna icke erkännas såsom fullt bevisade, och de läror som grundas på dem äro så stridiga med hvarandra samt resultatet i så många motsägelser angående så väl menniskonaturen som de heliga skrifternas allmänna ändamål och anda, och de inveckla hela ämnet i mörker och leda mången att tvifla' på tillvaron af ett verkligt medvetet lif efter detta. Enligt vår tro var ock häri ett skäl, som gjorde en ny och fullständigare utveckling af detta ämne nödvändig.

Såsom saknande all bestämd undervisning om dessa ämnen i Ordets bokstaf, äro vi tvungna att bedöma hvarje teori efter dess inre sannolikhet. Om en teori angående det tillkommande lifvet för oss framställes, som ej innehåller något stridande mot bibelns anda och lära; icke heller innefattar något stridigt mot sig sjelf, men tillfredsställer menniskonaturens fordringar och är i fullkomlig öfverensstämmelse med all gudomlig ordning och verksamhet, så vida som vi dermed äro bekanta: så vill det synas både svårt och oklokt att förkasta den.

Vi söka detta begripliga, allmänna omdöme i den nya kyrkans uppenbarelse. Vi mana eder ej att förneka Bibeln, att tillfångataga edert förnuft, att vara blinda för allmänna lagar, eller att söka tillflygt i någon orimlig slutsats rörande gudomlig allmakt. Använd till deras undersökning det skarpaste förstånd, det mognaste omdöme; jemför dem med Ordets hela anda och med all gudomlig syftning; jemför dem med sig sjelfva: och ju mera genomträngande, allvarlig och opartisk eder undersökning är, dess lättare skall det för eder bli att se deras sanning.

I mina föregående föreläsningar har jag sökt visa att andliga grundämnen finnas och att en andlig verld kan vara till, helt och hållet åtskild från denna verlden; att menniskan är väsentligen en andlig varelse, organiserad af andlig substans, och är, såsom ande,

i mensklig form; att dess materiela kropp emottager sin gestalt af anden, och att, när den har slutat sin sysla, den faller bort från anden såsom agnet faller från det mogna sädeskornet, såsom äggskalet från fogeln när den är färdig att beträda en för honom ny verld. Jag har åsyftat att visa hur hvarje Guds lag för menniskan och naturen fordrar kroppens död och menniskans uppståndelse i den andra verlden. Låtom oss nu försöka att dit följa den odödlige anden och att lära något angående hans tillstånd der. Jag vill, såsom förut, stödja mig på Nya Kyrkans läror och framlägga några af de skäl, på hvilka dessa äro grundade.

Under uppståndelsen ur den materiela kroppen är menniskoanden utan medvetande. Den har fallit i en djup sömn och vaknar i andeverlden. Han har ingen förmåga att sjelf verkställa denna uppståndelse. Själen går icke ur kroppeu såsom den lätta ångan ur ett käril. Den andliga kroppen måste dragas ut ur den materiela kroppen, och detta åtskiljande verkställes af Herren medels tjenande änglar och genom andlig dragningskraft. När detta verk är fullbordadt, utan plåga eller medvetande för den som undergår förändringen, väckes menniskan lent och småningom samt finner sig bland änglar och vänner i andeverlden. Hon befinner sig då i samma gestalt som förut och vet ej ens att hon är död, förr, än hvad som omger henne leder till besinning eller andra andar göra henne derpå uppmärksam. Hon har alla kroppsliga organer såsom förut, ser, hör och brukar alla sinnen på samma sätt; talar med de närvarande och går från plats till plats såsom i denna verlden. Det har i sanning ej blifvit någon annan synbar förändring i den kroppsliga sammansättningen, än som skulle blifvit genom att gå från ett hus till ett annat på jorden. Den uppståndne har endast bortlagt sin klädnad af stoft. Den andliga kroppen är densamma som förut.

Icke heller har, genom denna uppståndelse, någon förändring i förstånd och moralisk karaktär inträffat. Anden vet icke mer och icke mindre, är hvarken bättre eller sämre. Hvar och en medtager allt

sitt minne, och alla dess själsförmögenheter äro såsom förut. Han älskar, hoppas, fruktar, resonerar, reflekterar, bildar omdömen och yttrar dem. Med ett ord: han är samme person och han känner det.

Den frågan må uppstå, hvad grunder vi ha för denna tro?

I Bibeln fins intet som är emot denna lära, men mycket, som bekräftar den. Herrens löfte till missgerningsmannen på korset: "I dag skall du vara med mig i paradis", är tillräckligt som bevis på att vi bibehålla vår personlighet, om vi icke göra något mer. Moses och Elias voro sedda på förklaringsberget. Johannes såg en stor skara, den ingen räkna kunde, af alla hedningar och slägter och folk och tungomål, stående för stolen i hvita kläder, etc. Alla löften och hotelser, genom hela Bibeln, tillkännage att menniskan är samma varelse i den andliga verlden, som hon varit i denna.

Jag förmodar att alla de personer, som tro ett tillkommande lif, skola medge detta såsom en abstrakt sanning. Men de flesta förneka det likväl praktiskt genom att icke tillerkänna menniskan såsom ande sådana egenskaper, som tillhöra dess personlighet. Det är icke den ringaste grund för tron, att menniskan skulle igenkänna sig sjelf, om hon efter döden blefve hvad en ande allmänneligen förmodas vara. Och detta är utan tvifvel orsaken till den stora fruktan för döden, som många hysa.

Intet igenkännande kan ega rum, der ingen form är, eller der denna är totalt förändrad. Hvarje person har något begrepp om sig sjelf. Antag att nästa gång ni ser eder i en spegel, ni skulle få se intet annat, än hvad en ande i allmänhet anses vara, skulle ni då känna igen eder? Eller om ni såge en tydlig menniskoform, men alldeles olik eder egen, skulle ni icke då genast säga: Detta är icke jag. Hur känner ni igen edra vänner, om icke genom att de ha samma utseende som då ni sist såg dem. Om förändringen hade blifvit mycket stor, skulle ni icke känna dem. Samma grundsats gäller om ting så väl som personer. Ni skulle i afton icke finna edert hus, om det och allt deromkring vore totalt förändradt.

Om vi icke uppstå i andeverlden med samma gestalt, som vi här egde, skola *vi* aldrig uppstå.

Men icke blott den yttre formen är väsentlig för bibehållandet af vår identitet, utan äfven vår inre karaktär. Vi måste bibehålla våra böjelser, våra kunskaper, vår erfarenhet och vårt minne. Vi bibehålla vår identitet såsom förståndiga och sedliga varelser genom att jemföra hvarje andligt framsteg med det näst föregående. Gradvis utveckling är absolut väsentlig för bibehållandet af vår personliga tillvaro. Vi måste vara istånd att se hur det ena tillståndet växt ut från ett annat, för att veta att vi äro samma varelser i dag som i det förflutna. Alla menniskans lifslagar fordra derför, att hon skall behålla sin gestalt och karaktär samt uppstå i den andliga verlden samma varelse, som i denna.

Det bör lätt kunna inses hur enkla och logiska den Nya Kyrkans läror äro i detta hänseende. De undanrödja alla svårigheter och tankevillor, som de förut rådande idéerna alstrat, när de bragt oss att i grafven se en del af våra bortgångna vänner samt i andeverlden en annan del och att vänta någon kommande tid, då dessa båda skola återförenas.

Menniskan, sjelf en ande, uppträder i andeverlden med samma gestalt som den då aflagda jordiska kroppen haft i tiden. Intet annat är qvarlemnadt, än det förgängliga omhölje som der fordrades. Från detta äro nu dess andliga sinnen befriade, och andliga föremål samt andliga varelser äro lika verkliga för hvarje dess andliga sinne, som de naturliga förut voro.

Efter att sålunda ha sökt med våra tankar och begrepp följa menniskan till andeverlden, ditkommen utan att förlora något af sin särskilda personlighet, eller våldföra dess egen natur eller motsäga den gudomliga vishetens allmänna ordning, låtom oss undersöka den andliga verldens natur och lära dess förhållanden till de varelser som bo i den.

Vi ha redan sett att, om den är något, så är den en verklig och substantiel verld. Våra läror visa oss att den är i tre delar: Himlen, Andeverlden och Helvetet. Himlen är de godas hem, helvetet de on-

das och andeverlden är ett mellantillstånd för båda. Dennas invånare kallas andar, till åtskilnad från änglar och djeflar. Himlarnas invånare äro änglar, helvetenas djeflar; men alla kallas andar innan de inträda i sitt eviga hem. Den är hvarken en skärseld eller en ort, der själar vänta på att med sina aflagda kroppar återförenas. Den är ett tillstånd af dom och beredelse till det eviga hemmet för alla, som kommit från jorden. Den liknar denna verlden så fullständigt, att när menniskan der först uppstår, märker hon föga förändring. Denna är till utseendet i början icke större än, och kanske ej så stor, som den man ser här i verlden vid flyttning från ett ställe till ett annat. Andeverlden omger närmast jorden, mellan himmel och helvete, och alla från jorden, de goda såväl som de onda, måste passera genom den innan de uppnå sitt slutliga hemvist.

Sådana äro i korthet nya kyrkans läror rörande detta ämne. Låtom oss nu tillse hvilka förnuftiga grunder vi ha till tro på en sådan verld.

Himlen är ett tillstånd af obefläckad renhet och af den glädje, frid och välsignelse, som härflyta från alla våra andliga förmågors harmoniska verksamhet. Hvarje tanke och böjelse måste icke allenast öfverensstämma med hvarje annan tanke och böjelse i samma själ, utan i alla själar; och icke allenast med alla som bo i himlen, utan med Herren, från hvilken allt detta lif flyter. Der får icke vara någon oenighet, intet missljud, ingen sjelfvisk eller ond önskan, intet misstag för uppnåendet af något ändamål. Det är dock nästan, om icke alldeles, omöjligt för oss att fatta begrepp om ett sådant tillstånd. Vi må föreställa oss en tingens ordning, som vi tänka skulle tillfredsställa oss; men vi finna oss ofta i denna verlden storligen bedragna. Men då vi komma att ta allt i beräkning, finna vi att problemet blir än mera inveckladt. Medan vi älska och erhålla hvad som fullkomligen förnöjer och tillfredsställer oss sjelfva, måste vi på samma gång tillfredsställa hvar och en annan. Nå väl —: kunnen I finna hundra personer i denna verlden så himmelskt sinnade, så osjelfviske, så likstämmiga i natur, att bildandet af ett

sådant samfund vore för dem möjligt? Kännen I *två* personer, som ernått en sådan fullkomlighet? Detta tillstånd måste likväl upphinnas innan vi kunna ernå himlen. Tänken I icke att äfven de bästa bland män och qvinnor måste undergå stora förändringar innan de till hela sitt inre lif komma i detta tillstånd? Måste icke deras förstånd bli storligen upplyst samt deras böjelser upphöjda och renade?

Det synes vara en allmän förmodan att allt som fordras för att vinna inträde i himlen, är Herrens tillåtelse. Men om himlens portar voro vidt uppslagna — som de äfven äro — och Herren sade åt hvar och en som inträdde: "Jag förlåter och vill icke straffa dig för någon enda synd" — och alla, sådana som de lemnat denna verlden, skulle intränga, månne det länge skulle bli en himmel? Vi må icke förgäta att hvarje samfunds karaktär bildas af dem, som utgöra det, och att alla förändringar komma från våra frivilliga handlingar. Vi måste lära hvad som är sant och himmelskt, och göra det af *kärlek*, icke af fruktan eller tvång, innan vi kunna inträda i himlen. Himmelriket måste upprättas inom oss förr än vi kunna dit ingå. Vi finna det ett ganska långsamt och svårt verk här — så långsamt och svårt, att vi ofta förtvifla om dess fullbordan.

Men föreställom oss att det vore möjligt för Herren att genom sin allmakt ögonblickligen omskapa oss till änglar. Månne vi skulle känna igen oss sjelfva? Jag fruktar nej. Om vi på en gång blefve änglar, betviflar jag att vi skulle veta att vi någonsin varit män och qvinnor i denna verlden. Är det förnuftigt att anse oss kunna så genomlöpa det stora mellanståndet från hvad vi äro här till hvad vi måste och skola bli om vi någonsin skola uppnå himlen. En sådan förmodan är emot så väl förnuftet som menniskonaturen och alla kända sätt af gudomlig visdom att gå till väga.

Tänk på den stora mängd af menskliga varelser, som dagligen och stundligen afgå från jorden. Det är beräknadt, att 36 millioner årligen dö. Detta gör 3 millioner för månaden och hundratusen på ett dygn. Således gå under hvarje tid af 24 timmar 100,000 per-

soner af alla åldrar, kön och vilkor in i andeverlden. Bland denna stora mängd äro många hjelplösa barn, mycken ungdom i lifvets vår och många i skröplig ålderdom. En stor del äro hedningar, utan all andlig kunskap och föga vetande i allt. Barnet är vid ankomsten dit barn ännu, vilden vilde. Om alla dessa måste vård tagas. Vi kunna ej tro att Herren öfverger något af sina barn. Vi kunna ej tro att denna stora mängd af menniskovarelser, olika hvarandra i så många hänseenden, äro hopade i en sammanblandad massa. En sådan vore ej himmel; vore icke heller helvete; ty äfven i det, så väl som i himlen, är ett samfundstillstånd bestämdt af dem, som utgöra det. Dessa kunna ej ögonblickligen så förändras, att de passa för det ena eller andra af dessa tillstånd, utan att de skulle förlora sitt sjelfmedvetande. Och detta vore stridande mot alla en oändlig vishets kända metoder.

Denna stora här af själar, som stundligen ingå i evigheten, äro alla utrustade med förmåga att bli änglar, om den till sådant ändamål utvecklas och användes. Men de flesta af dem äro svaga och okunniga, om ej förderfvade och förvillade. Vi kunna förstå under hvilka omständigheter i tiden de skulle kunnat fostras till goda män och qvinnor. Kan väl någon tänkande menniska föreställa sig, att ett väsen af oändlig kärlek och vishet skulle uraktlåta att förse dem med hvarje nödigt medel till uppfyllande af detta verk, som är det väsendtliga ändamål, för hvilket de skapades?

Hvad är att göra med det lilla barnet? Det är svagt, okunnigt, har många onda fallenheter, men har ock frön till en ängels lif. Om det stannade i verlden, kunde det möjligen utveckla dess frön och göra dem till en del af sitt verkliga väsen. Skulle det genom befrielsen ur materiens band förlora tillfället att bli en ängel? Det kan dock icke på en gång bli en sådan, så vida ej alla menniskonaturens lagar ändras. Det måste ha undervisning. Dess vilja får icke tillintetgöras, ty det vore att förstöra dess väsentligt menskliga princip. Det måste lemnas i frihet att göra hvad det lärt. Och det innebär tillfälle att öfva dess

böjelser. Detta är enda sättet hvarpå dess andliga förmögenheter kunde utvecklas.

Hvad blir väl af hedningarna och det stora antal själar från kristna länder, som ingå i den andliga verlden utan någon kännedom om andlig sanning? De äro barn i kunskap, ehuru fullväxta i år. Är det icke troligt att Herren skall förse dem med medel till dessa förmögenheters utveckling, hvartill de icke hade någon lägenhet i denna verlden?

Här är en man, bild af en stor kraft, som har hvad man kallar ett godt hjerta. Han menar väl och sträfvar att föra ett godt lefverne. Men han har många onda fallenheter att strida med, många ovanor att öfvervinna. Hvar fins en god man eller qvinna, som icke har sådane? Hvar den kristne, som icke känner sig tryckt och stundom modfälld, såsom Paulus var, i denna strid? Hvem finner icke att, "när han vill göra godt, är det onda närvarande hos honom?" och att han nödgas föra ett ständigt krig emot falska och onda tankar? Den renaste och bäste kristne ser klarare än någon annan, att han har dessa två motsatta naturer. Ingen annan än sådana, i hvilka ett sant andligt lif har börjat gro eller knoppas, ser och känner denna tvist. Hvad är att göra med alla dessa, som dock kallas goda? De kunna icke föra något ondt eller orent till himlen. Och, i följd af samma lag, kan intet godt föras till helvetet. Utan våld på deras egen natur, kunna de icke ögonblickligen förändras.

Det tros i allmänhet, att en god menniska lemnar alla sina ofullkomligheter jemte kroppen efter sig. Men ingen grund är för denna tro. Det är icke kroppen som syndar. Den är lika maktlös att göra det före som efter döden. Godt och sannt, ondt och falskt äro andliga, icke materiela egenskaper. Om menniskan kunde ögonblickligen förändras, skulle hon bli oigenkänlig för sig sjelf och alla hennes naturs lagar brutna. Derför kan hennes ande icke förändras utan hennes eget samtycke och medarbete.

Mellan tillståndet hos den stora mängd, som beständigt inströmmar i andeverlden, och det lugn, den renhet och fullkomlighet, som njutes i himlen, är ett

större eller mindre afstånd, som måste passeras. Många onda och falska begrepp måste bortläggas, många sanningar läras och många goda böjelser fullt utvecklas, Det goda och det onda, så nära förbundet och genom vanan sammanväxt, måste åtskiljas, och detta göras så varsamt, att vår andliga organisation icke deraf lider. Det måste göras genom vår viljas medverksamhet. Hos de flesta andar måste hela karaktären bildas. Den bildas der genom samma process som här.

Till hvad slutsats äro vi då oundvikligen bragta? Måste icke himlen, helvetet, menniskans, och Herrens natur samt alla andliga och gudomliga lagar, så vida som vi känna något om dem, fordra en mellanverld, i hvilken andliga varelser, som icke i tiden blifvit nog fostrade för evigheten, må kunna undervisas och beredas för sitt slutliga hem och ledas dit? Fins något sätt att undgå denna slutsats? Den må nekas; men det kan då äfven nekas att solen skiner. Det kan sägas, att Herren är allsmäktig och kan verkställa dessa förändringar i ett ögonblick. Men intet bevis är att han vill. Tvärtom. Af allt hvad vi känna om gudomliga metoder, ha vi ingen rättighet till den slutsatsen, att Han öfverger de förhållanden, som äro mellan orsak och verkan, för att handla på ett rent godtyckligt sätt i den andliga verlden mera än i denna.

Med det antagande, som jag tänker att hvarje förnuft måste göra, att detta mellantillstånd är mellan oss och vårt andliga hem, kunna vi se hur skönt det öfverensstämmer med allt hvad vi veta om gudomliga operationer och hur klart det visar Herrens beskydd och förbarmande vård om sina barn i hvarje belägenhet af deras tillvaro, och hur förenlig denna teori är med allt hvad som sagts i våra hittills hållna föreläsningar angående menniskans natur såsom ett andligt väsen och om en andlig verlds verklighet.

Och den verlden är här, är allestäds rundt omkring oss, den är skild från oss endast genom en tunn slöja af — stoft, materia. Vi äro uti den nu, ehuru omedvetna deraf. Menniskan är en ande i menniskoform, och när materiens omhölje borttages, ser hon sig i den andliga verld, der hon redan förut lefvat.

Hon har icke gått till en aflägsen plats. Hon är (till en början) icke förändrad. Hon ser de varelser som voro omkring henne, och lika nära innan slöjan borttogs från dess ögon, som nu. Hon är icke bland främlingar och finner ej hvarje ting nytt och helt olikt hvad hon förut sett och känt. Swedenborg säger:

"Menniskans första tillstånd efter döden liknar dess sista i denna verlden. Hon har ett lika ansigte, lika tal, ett lika moraliskt och utvärtes lif; deraf är att hon icke vet annat än att hon är ännu qvar i tiden, så vida hon icke ger akt på de omgifvande tingen och på hvad änglarna sagt när hon först väcktes, neml. att hon nu är en ande. Såleds är det ena lifvet fortsatt uti det andra och döden var blott en öfvergång".

Hvem kan icke häri se en mild och barmhertig vård om menniskan — sådan förutseende omsorg, som oändlig kärlek måste egna åt hvar och en. Ni kunde icke göra mindre för edra barn. Eder svaga, ofullkomliga menskliga kärlek skulle icke blott dertill leda, men skulle göra det glädjefullt för eder sjelfva att göra allt som stod i eder makt för att förskaffa edra barn alla medel till deras undervisning och trefnad. samt att bereda dem vänner, ifall de fore långt bort från eder i något främmande land. Skall icke oändlig kärlek göra så mycket. Det följer af allt hvad vi sagt, att den verlden är platsen till återförening med vänner, som blifvit skilda genom döden. När de äro i samma form som de voro på jorden, kunna deras vänner känna igen dem. Om de vore intet annat än hvad andar anses vara, skulle sådant igenkännande bli omöjligt. Men om de ha icke blott samma form, utan föra med sig i minnet allt, som de i tiden tänkt och vetat, så att den obetydligaste händelse kan der återkallas, måste följden bli att de som återse äfven igenkänna hvarandra.

Då vi finna att vi äro verkliga menniskor i en substantiel menniskoform och i en verklig verld, skola våra första tankar naturligtvis söka de vänner, som gått dit före oss. Skulle icke modern, hvars barn ditflyttats före henne, först fråga efter dem och outsägligt fröjdas af deras återseende? Skulle icke hu-

stru eller man, fästade vid hvarandra genom de starkaste och ömmaste band, men länge skilda genom döden, söka hvarandra och fröjdas öfver att åter förenas? Kunde det vara annorlunda? Vänner skola söka vänner, och alla hvilkas lif varit förenade i gemensamma syften och böjelser skola finna hvarandra och närmas enligt sina naturers ömsesidiga frändskap.

Detta skall nödvändigt följa af en det andliga lifvets allmänna lag, en lag, som verkar redan i denna verlden. När vi tänka på en annan föreställa vi oss hans utseende och ha honom då likasom framför oss. Om vi vore i den andliga verlden, skulle han ock verkligen vara hos oss. Tanken är andlig närvaro. Om till ex. en moder, när hon fullt märkte sig vara i den andliga verlden, skulle tänka på någon dit förutgången älskad son eller dotter, skulle hon i sina tankar framkalla sitt barns bild, och denna målnings original skulle i detsamma stå för henne, icke blott som en bild i en spegel, utan som verkligt närvarande och helsa och omfamna henne med icke mindre varm tillgifvenhet, än någonsin i denna verlden.

Der, i det eviga lifvet, möter vännen vän, familjer, skenbart åtskilda genom döden, återförenas; föräldrar återfinna sina barn, och alla, hvilkas hjertan varit förbundna genom ömsesidig tillgifvenhet, råkas och samlas i enlighet med deras andliga tillgifvenhet för hvarandra i denna verlden. Hvilket tröstande hopp ligger icke häri för hvarje sörjande hjerta!

Men — på samma gång som Herren har nådefullt beredt att förändringen vid flyttningen från lifvet i denna verlden till den andliga skulle förefalla ganska liten i början, så att intet afbrott skulle synas i vår varelses fortsättning, så är dock den verkliga förändringen ganska stor. Vi äro der befriade från den materiela kroppens hinder. Vi ha afkastat den börda vi förut burit, och den andliga kroppen är åtkomlig endast för andliga krafter. Sinnena äro aftäckta. Ingen död materia träder mellan dem och andliga föremål, och deras skärpa och frihet äro underbart förökade.

Ett täckelse är borttaget från alla själsförmögenheter, förnimmelsen blir skarp, förståndet klart, får

ständigt ökad förmåga att urskilja alla förhållanden mellan åtskllliga sanningar. Idéerna kunna fullkomligt framställas för sinnena i andliga former, och själen har all lätthet för hastig och begriplig utveckling. Och ehuru afståndet från vårt slutliga hem är stort, må vi snart passera öfver det. Detta beror likväl på hur mycket vi ha att bortlägga och rätta, som alltid är svårare än att inhemta och lära; och hur mycket vi älska sanningen. Somliga behöfva blott få dagar för att afkasta hvad som icke öfverensstämmer med deras väsentliga karaktär, medan andra sträfva genom år. Barn lära vida hastigare än i denna verlden, och de ha den omätliga fördelen att få lära endast sanning och ha således ingen kunskap att bortlägga eller rätta. Hvarje ny sanning är ett steg framåt. De ha också lärare, som förstå att beröra deras lifs dolda strängar och att lemna undervisningen på det mest fullkomliga sätt efter hvarje tillstånd. De läras ock icke blott att känna sanningen, men att ständigt tillämpa den i lifvet. De göra den på samma gång som de lära känna den. Sålunda beredas de att bli änglar i himlen. Det var nödvändigt att deras lif skulle börjas i denna verlden och i en materiel kropp, men icke att de i den skulle länge förbli.

Denna andeverld är gemensam grund för alla som bo i den andliga verlden. Änglarna besöka den när de kunna vara till tjenst för någon ande, som bor der, och der är öppen, medveten och angenäm gemenskap med dessa himmelska varelser. I den verlden äro de ock oss nära, ty den verlden är här, och de äro ständigt sysselsatta i någon välvillig tjenst samt göra mer för oss, än någon af våra bästa vänner här förmå. Och när vi äro på väg att lemna denna verlden för att ta det uästa stora steget i lifvet, stå de omkring och bistå oss med den mest kärleksfulla och nitiska omsorg.

Således äro vi, på resan till vårt eviga hem, åtföljda af de renaste, ädlaste varelser, och intet afbrott är i vårt lifs fortsättning. Från aflelsen till födelsen, från födelsen i denna verlden till vår födelse i den andliga och från den genom evigheten, leder hvarje steg, genom naturlig ordning, från det föregående.

Der är intet bottenlöst svalg att öfverfara, inga steg att återta, ingen kringspridning af elementer, som för oss äro väsentliga. Vi skola allestäds efterlemna allting, som har upphört att tjena oss. Vi skola ständigt finna den verld vi bebo hålla jemna steg med utvecklingen af våra andliga naturgåfvor, så att vi må ha det fullaste och mest vidsträckta utrymme för hvarje förmågas öfning och ernåendet af hvarje fröjd.

Sjette Föreläsningen.

Menniskans Dom.

Det ämne, för hvilket jag anhåller om er uppmärksamhet denna afton, har varit föremål för många vältaliga diskurser. Poeten och talaren hafva tyckt om att afbilda dess tragiska och förfärliga scener; att framhålla dem såsom en varning för de elaka, och visa dem såsom mäktiga skäl till ånger och lefvernets förbättring. Den anses af en stor mängd som den största och förfärligaste händelse i menniskans historia; som slutpunkten för alla menskliga affärer och förhållanden. Den är den sista uppgörelsen. Dom skall afkunnas öfver hvarje menslig varelse; den skall blifva afkunnad öfver er och öfver mig, och från denna dom kan intet vädjande finnas. Dess bestämmelser äro oåterkalleliga. Det är derföre af den yttersta vigt att veta huru och enligt hvilka lagar domen afkunnas.

Innan vi direkte inlåta oss på detta ämne, låtom oss se tillbaka, och hemta våra intryck från de grundsatser vi sökt att uppställa, och se hvilket ljus de kasta öfver närvarande fråga. Jag önskar icke att blott framhålla personliga meningar. Ingen mening eller teori är af något värde såvida den ej är sann; såvida den ej är enlig med den ordning, hvilken är fastställd i menniskans natur af den oändliga Visheten. Om vi kunna finna denna ordning, skola vi finna sanningen, och harmonien; och så länge vi följa den, kunna vi aldrig gå vilse.

I mina förra föreläsningar har jag sökt att visa det ande är en substans, och är förmögen att finnas till i åtskilliga organiska och oorganiska former; att det derföre kan finnas, och fins, en verklig och substantiel andlig verld; att menniskan är väsentligen en ande i mensklig form, organiserad af andliga substanser; att döden verkligen är hennes uppståndelse

från den materiela kroppen, och ett regelbundet steg i lifvet; ett steg, hon skulle hafva tagit om hon än aldrig syndat; att hon uppstår i andeverlden såsom samma varelse med samma karakter som när hon lemnade denna verlden. Hon har samma form, samma anletsdrag, kunskaper och böjelser. Barnet är barn, ynglingen yngling; den okunnige vinner ingen kunskap, den vise förlorar ingen. Vilden är ännu vilde. De onda hysa samma onda tankar, och de goda afsky elakhet och älska renhet och sanning liksom förut.

Af dessa menskliga varelser, i alla tillstånd af moralisk, intellektuel och andlig karakter förflyttas till den andliga verlden mer än sextio i minuten. På detta sätt skulle hela befolkningen i denna stora stad*) kunna gå bort på tio dagar. Om denna dödslista endast vore begränsad till detta land, skulle den på ett år taga hvarje man, qvinna och barn, och lemna dessa stora städer och vidsträckta territorier utan innebyggare. Dessa menniskor skola enligt vår tro aldrig återvända till denna verlden. Den materiela kroppen skall aldrig återtagas. Deras uppståndelse är redan fullbordad. Deras dom måste derföre äga rum uti andarnes verld, hvarest alla stora domar hafva blifvit och skola blifva verkställda. Den dom, som Johannes beskrifver i uppenbarelsen, ägde rum i den andliga verlden.

Hvad skall göras med denna stora oförenliga massa af menskligheten? Om Herren är ett Väsen af oändlig kärlek och barmhertighet, kan Han ej tillåta denna vidsträckta mängd att blifva blandad tillsammans. Detta skulle vara ett förskräckligt öde, om icke deras naturer blifvit fullkomligt förändrade. Om de endast äro lifsprinciper, eller blotta skuggor af en skugga, sväfvande omkring i rymdens tomma riken, varande ingen och ingenting, så skulle de ingen omsorg behöfva. Men om de, som vi tro, äro verkliga menskliga varelser, med menskliga hjertan klappaude af menskliga önskningar; med förståndet, törstande efter sanning; med känslor, hungrande efter kärlek; med lidelser, eggande dem till verksam-

---

*) New York.

het, så måste de komma under lagens makt, och ordnas till samfund, i hvilka hvarje individ skall underhålla några bestämda förhållanden till alla andra. Är det ej så? De kunde icke lefva tillsammans i denna verld utan någon åtskillnad af karaktärer, ordnade i klassor, och fastställande af bestämda förhållanden; och utan att förlora sin individualitet, kunna de det ej heller der. Lyckan skulle ej vara möjlig med en sådan sammanblandning af oförenliga elementer.

Men utan denna samling af motsatta och stridiga karaktärer, finnas många olika och oharmoniska elementer i enskilta sinnen. Det finnes få, om några, som äro så goda att de ej hafva något ondt och falskt hos sig; och det finnes få, om några, som äro så elaka att de icke hafva några skenbart sanna grundsatser och goda karaktärsdrag. Ett stort antal hafva ingen bestämd karaktär; barn hafva visserligen ingen. Vår lycka beror på våra böjelsers grad och egenskap. och deras harmoniska verksamhet. Det kan icke finnas någon himmel hvarest ingen kunskap är, och ingen böjelse, eller der hvarest de olika böjelserna äro i strid med hvarandra.

Menniskans natur fordrar, att när hon uppstår i andeverlden, stridande elementer skola utdrifvas från hennes karaktär. Alla hennes framsteg bero härpå. Den fordrar äfven att de goda och onda skola skiljas. och att endast de som äro öfverensstämmande skola förbindas med hvarandra. De godas, såväl som de ondas lycka fordrar detta, och Herren gör afseende på de ondas lycka, såväl som på de godas.' Han har förklarat att Han är god mot de onda och otacksamma. En elak menniska är aldrig så olycklig som när hon är tvungen att lefva i de godas sällskap. Hon måste då handla under tvång. Hennes onda grundsatser blifva beständigt angripna. Men låt henne komma ibland sina kamrater, och hon känner sig återfå sin frihet, ty hon kan fritt handla efter sina begär. Hon är äfven mindre olycklig när hela hennes karaktär är ond och falsk, än när den är sammansatt af stridiga elementer. Vi se öfverflödande bevis på denna sanning här i lifvet. Den menniska som tror att det är rätt till att skaffa sig det bästa köp

hon kan, är förtjust när hon öfverlistar en annan och får pengar af denna; medan en annan, hvars begärlighet efter vinst öfvervinner hennes principer, skulle plågas af sin medvetenhet att hafva gjort orätt. Det tillhör, derföre, Herrens barmhertighet, att de ondas såväl som de godas karaktär skall blifva öfverensstämmande, och att striden emellan dem skall upphöra, när den ej kan vara till tjenst för menniskan.

I denna verld har hvar och en två karaktärer, en verklig och en skenbar. En dålig menniska kan synas vara mycket god. Hon kan vara mycket höflig, hon kan antaga dygdens och oskuldens hela utseende; kan äfven predika, bedja och förmana andra att lefva ett ädelt lif. En hvar kan dölja sina verkliga känslor. Man kan tala annorlunda än man tänker, äfven när man ej har något uppsåt att bedraga. En god menniska vet att hon har två naturer. Två motsatta karaktärer kämpa hos henne för att få herraväldet. Inom Nya kyrkan kalla vi dessa två karaktärer den inre och den yttre menniskan. Den inre är den verkliga menniskan. Den yttre handlar ibland i harmoni med den inre, och ibland ej. Vi veta af egen erfarenhet, genom iakttagelser och historien, att den inre och verkliga karaktären småningom vinner herraväldet äfven i denna verld, och bringar den yttre och äfven kroppen, i enlighet med sig till en viss grad. Lasten ristar sina stygga linier så tydligt i ansigtet att enhvar kan se dem. Det beständiga utöfvandet af en ren och god böjelse förändrar äfven ett tarfligt ansigte till likhet dermed. Detta arbete måste fortfara att gå framåt tills det inre och yttre blifva ett, och hela väsendet är fullständigt öfverensstämmande. Enhvar kan se att ingen kunde komma in i himlen innan denna fullkomliga enhet mellan det yttre och inre blifvit verkstäld. Denna yttre menniska är icke den materiela kroppen. Vi medföra den förra när vi komma till den andliga verlden, och när vi först blifva uppväckta kunna vi låtsa vara det vi icke äro. Den skenhelige är skenhelig ännu; och fastän en ulf till sin natur, kan och vill han försöka bedraga andra med att påsätta sig godhetens och san-

ningens fårakläder. Den menniska, som till det yttre varit religiös och andäktig, och derigenom hoppats vinna inträde i himlen, vill ännu vara detsamma fastän ond i hjertat. En hvar medför hela sin karaktär. Hennes karaktär är hon sjelf.

Hela frågan om domen är helt enkelt dessa menniskors ordnande i samfund; det att bringa dem i riktiga förhållanden till hvarandra, och genom deras egna böjelser leda dem till deras slutliga boning. Jag säger, leda dem genom deras egna böjelser, ty Herren aktar alltid en menniskas personlighet. Han gör aldrig våld på hennes frihet. Detta är den väsentliga, menskliga grundsatsen, och att förstöra den skulle vara att förstöra menniskan sjelf.

Våra läror säga oss att denna dom verkställes på följande sätt. När menniskan först uppstår i andeverlden, mottages hon af änglarna med största vänlighet, antingen hon är god eller ond. Alla blifva välkomnade på samma sätt. Hvarje uppmärksamhet bevisas dem och allting göres för dem, som står i änglarnas förmåga att göra. När menniskorna finna sig i en verklig verld, och att de sjelfva äro menskliga varelser, börja de att fråga om himlen, och önska veta om de kunna vinna inträde i den. Änglarna undervisa dem då angående himlens och den himmelska salighetens natur. Här begynner den verkliga karaktären att visa sig. De, som hafva himmelriket inom sig, det vill säga, som älska de grundsatser hvilka utgöra ett himmelskt lif, lyssna med glädjefull uppmärksamhet till det som änglarna säga dem; medan de onda, som ej hafva någon verklig kärlek till godhet och sanning, äro tröga och ouppmärksamma, och önska vända sig till andra ämnen. De som hafva en änglalik natur äro förtjusta att stanna hos änglarna och undervisas af dem; men de som till hjertat äro onda blifva oroliga och rastlösa, och önska lemna dem; hvilka de alltid tillåtas att göra. Men andra, af olika slag, och bättre passande för deras tillstånd, följa dem och införa dem i olika samfund, hvarest de stanna så länge som det är angenämt för dem, och när de önska det, gå de till andra, och fortfara att göra detta tills de finna dem som äro i ett lik-

nande tillstånd, och följaktligen af samma natur som de.

Förändringen från ett samfund till ett annat är icke tillfällig, ej heller verkställes den på ett befallande sätt. Men de dragas genom andlig dragningskraft; genom deras naturers hemliga men mäktiga slägtskap. De undergå äfven på samma gång stora, personliga förändringar. De äro i en verld hvarest alla andliga krafter verka mäktigare och mera direkte på dem än i denna verld. Den herrskande kärleken kufvar hastigt allting under sig, Viljan och förståndet blifva förenade. Det yttre blifver det inre underkastadt, som är dess fullkomliga form. Om den egentliga karaktären är ond så måste den yttra sig i tal och handling. Allt tvång blifver bortkastadt. Der finnes intet afseende på allmänna opinionen, ingen blygsel för deras elakhet. De skola snarare berömma sig deraf.

Då viljan och förståndet hos dessa blifva ett, kunna de ej en gång tänka på något godt och sannt. och hela formen blifver förändrad till deras onda viljors likhet och fullständiga uttryck. Samma grundsatser tillämpas på dem som äro invertes goda. Allt det som ej öfverensstämmer med deras herrskande kärlek, som väsentligen är kärlek till Herren och nästan, tages bort. De blifva befriade från allt som lade band på deras verksamhet. Hela deras form blifver i likhet med deras böjelse. Den glöder i deras ansigten, och hvarje drag formas till en himmelsk skönhet. Den höres på ljuden af deras röst, hvilken uttrycker den i hvarje böjning. Den talar i hvarje lem och rörelse af kroppen. Hela formen blir det förkroppsligade och mångfaldiga uttrycket af den väsentliga karaktären. Sålunda blifva de goda och de onda skilda och dragna undan ifrån hvarandra, genom deras naturers oundvikliga dragning och bortstötningskrafter. Och det stora svalg som slutligen åtskiljer dem finnes i deras själar. “De blifva dömde efter gerningarna i köttet“ det vill säga enligt deras karaktärer. Deras öde är på intet vis godtyckligt. De välja sin egen lott. Och Herren gör allt hvad Han kan för de onda såväl som för de goda. Men hvad

Han kan göra för hvar och en beror på hvad den kan emottaga.

Detta är en mycket kort berättelse af det sätt, på hvilket enhvar dömes enligt våra läror. Låtom oss nu granska några af de satser på hvilka denna lära grundas.

Det verkställes med det mest grannlaga och fullkomliga afseende på menniskans frihet. Denna blir aldrig våldförd. Hon är icke tvungen till något slags uppförande eller bunden till något samfund emot sin vilja. Hon drifves icke bort ifrån Herren och himlen. Tvärtom göres hvarje bemödande att föra henne i umgänge med de goda, och att göra henne lycklig. Hennes identitet och fortvaron af hennes väsen bevaras. Istället att förlora densamma, blifver hon mera fullt sig sjelf; allt det som är främmande för henne undanrödjes; hvarje tanke och begär handlar i fullkomlig öfverensstämmelse, och äfven den ytre formen blifver en noggrann afbildning af den inre karaktären.

Detta är i fullkomlig harmoni med allt det vi känna om menniskans natur såsom en intellektuel och andlig varelse. Det är endast ett fullkomligt utförande, under de gynsammaste omständigheter, af de andliga lagar som vi här se under full och allmän verkan, och hvilka, om menniskan fortfor att vara samma varelse, måste verka i den andliga verlden.

Vi veta, till exempel, att vi dragas tillsammans i denna verlden genom likhet i smak, vanor, sysselsättningar och karaktär. Det är sannt att der är mycket som är vilkorligt och konstladt i våra förbindelser, och att det finnes många hinder som förekomma att liknande naturer finna hvarandra och komma tillsammans. Men vi kämpa alltid emot dem och söka öfvervinna dem. En kännedom af samma mekaniska sysselsättning, eller studiet af samma vetenskap, utöfvandet af samma yrke eller konst, draga menniskor tillhopa i samfund och mer eller mindre förtroliga förbindelser, och bildar en gemensam grund att stå på. När smak och vanor äro lika, är föreningen mera förtrolig, och dess band äro starkare. Ju mera inre sympatiens grund är, dess mäktigare

är dragningskraften. Sålunda finna de, som älska samma andliga sanningar, i dessa det mäktigaste föreningsband. Dessa fina och grannlaga, men mäktiga slägtskaper, äro för menniskor hvad attraktionskraften är för materian. De äro allmänna i sin verkan på hvarje skapelsens plan och grad. Det är den Gudomliga metoden att förena alla varelser och alla ting till någon grad af enhet. Der finnas många hinder för denna enhet utaf inre grunder i denna verlden, beroende af våra sjelfviska och verldsliga kärlekskänslor, och vi äro tvungna att medelst utvärtes tvång och kraft, genom yttre lagar och vilkorliga straff söka ett slags formel eller laglig enhet. Den är, emellertid. i bästa fall, ett fullständigt yttre och ofullkomligt band.

Kan någon förmoda, att Herren öfvergifver sina allmänna metoder, förkroppsligade i klippa och planta, i fänad och fogel, och i menniskans innersta natur, en lag så fullkomlig att ingen kan undslippa dess inflytande; en lag, som verkställer sig sjelf? Öfvergifver Herren denna lag, vänder upp och ned på sina egna metoder, när menniskan kommer i en verld hvarest icke skulle vara några hinder för deras fullkomliga verkning? Huru kan någon förnuftig själ underhålla en så orimlig tanke?!

Nya Kyrkans läror utföra helt enkelt den allmänna grundsatsen i dess lagliga slutföljder. De hafva den Gudomliga ordningens logik såsom den är förkroppsligad i skapelsen och i menniskors hjertan och sinnen. Det är ock en slutsats som hvarje god och hvarje ond menniska måste önska, om hon förstår sin egen natur. En elak menniska kan ej vara lycklig i de godas närvaro. Himlen skulle för henne vara ett verkligt helvete. Hvilken glädje kunde en ofantligt sjelfvisk och verdslig menniska finna i att älska Herren och nästan? I att göra godt mot andra? Hvilket nöje kunde de orena finna i renhet? de stolta i ödmjukhet? de äregiriga och tyranniska i att tjena andra? Hela deras natur måste blifva omvänd innan de kunde finna glädje i dessa himmelska dygder. Hvad vi innerst och verkligen älska är hvad vi kalla

godt. Det är och måste alltid vara målet för vårt goda, och måste bestämma dess egenskap. Vi kunna ej undslippa det mera än vi slippa ifrån tyngdlagarna. Menniskor önska att undslippa helvetet emedan det är ett plågans ställe; och att gå till himlen, emedan de tänka att der är lyckan. Men de glömma att det som är lycka för den ene är plåga för den andre. De glömma att frihet från straff icke är lycka. Om alla lagar voro afskaffade i landet, och hvarje straffanstalt jemnad med marken, skulle det ej hafva någon verkan att låta onda menniskor älska det goda. De skulle utan tvifvel glädja sig att de fritt kunde öfverlemna sig åt sina onda begär. Men dessa skulle snart verka tillbaka på dem i någon form af straff, och till slutet skulle de ej derigenom vinna lyckan. Nej. Om dessa himmelska grundsatser, hvilka utgöra Guds rike, icke bildas inom oss, — om vi icke genom det verkliga lifvet gjort dem till våra egna — kunna vi aldrig smaka en himmelsk fröjd. Vi uttala domen öfver oss sjefva, i den andliga verlden, på samma sätt som i denna. Den onde söker helvetet der som här, emedan han drages dertill genom helvetiska fröjder — de enda han är i stånd att njuta; och han drages dertill genom sina begärelsers flod, liksom ett skepp drages till oceanen genom strömmens flytande.

Den förändring, som äger rum med personerna sjelfva, hvarigenom en och hvar till det yttre blifver sin egen inre böjelses form, är också en verkan af de lagar vi se allmänt rådande här; och när de utföras i sina lagliga verkningar, måste de frambringa de resultat våra läror tillskrifva dem, så vida de icke blifva stannade i sina lopp på något underbart sätt och hela menniskosinnets natur förändras. Då själen är en organiserad form uttrycker den sina tankar och böjelser genom förändringar af form, och äfven den materiela kroppen rättar sig efter dess handling. Under inflytandet af mäktiga lidelser tyckes den materiela kroppen liksom vara smält i deras eld, och gjuten i deras form. Samma böjelse eller lidelse uttrycker sig alltid i en liknande form, och dessa former erkännas allmänt såsom det naturliga uttrycket för

den motsvarande böjelsen. All förebildande konst i målning och skulptur grundas på denna oföränderliga lag. Själen är den store bildhuggaren, och ristar, linia för linia, sina egna vanliga lynnen och böjelser i kroppen och formar den till sin afbild. Hvarje lidelse och böjelse lemnar sina egna märken och spår. Först osynliga visa de sig i allt klarare linier. tills hela kroppen är förändrad i likhet med dem, och den dolda böjelsen utsträcker sig som ett banér öfver ansigtet, och den hemliga tanken utropas vid hvarje röstens ljud och lemmarnas rörelse.

Om detta är sannt angående en så hård och ohandterlig substans som den materiela kroppen, huru mycket mera måste det då ej vara fallet med dessa andliga substanser, som villigt gifva efter för viljans plastiska krafter! Om en menniska i denna verlden, hvilken beständigt tillfredsställer någon begärelse, gradvis men säkert förändras till denna begärelses former, så att hon blifver förkroppsligandet deraf, huru mycket mer skall då icke den andliga kroppen beständigt danas till den noggranna bilden och likheten af den inre och verkliga böjelsen.

När våra läror säga, att hvarje väsentligt ond menniska blifver sitt eget ondas form, på hvilket det är liksom skrifvet; gnistrar från hennes öga, skorrar i hennes röst; intrycker sin helvetiska fulhet i hvarje linia af ansigtet, vrider lemmarna och knyter musklerna till dess egen vanskaplighet. och gör hela den andliga organisationen till förkroppsligandet af dess oordentliga, missfosterliga och motbjudande sjelf, så bekräfta de endast en allmän lag; en lag, som barnet förstår; en lag som man dömer och handlar efter hvarje dag. Och om det är ett straff alltför häpnadsväckande att betrakta det att för alltid vara förkroppsligandet af någon helvetisk begärelse — att vara så ryslig och motbjudande för hvarje ren och god varelse att sådana med fasa skulle träda tillbaka för oss — så kunna vi icke säga att det var ett straff pålagdt af Herren. Han har alltid gjort allt som stod i Hans makt att rädda oss derifrån. Lagen är välgörande i sin verkan. Det är samma lag som gör ängeln till

förkroppsligandet af en älsklighet ock skönhet som inga ord kunna beskrifva och ingen konst framställa.

Om dessa förändringar i den yttre formen verkligen äga rum hos de onda och goda tills det yttre och inre blifva lika, så kan man nog förstå att det icke behöfves något Gudomligt påbud och Allsmäktig makt att skilja dem åt. De skola vara en fasa för hvarandra. De skola fly från hvarandra, och så skiljas fåren från getterna och enhvar söker sina egna kamrater, och sitt hem. Och det göres utan våldförande af friheten; det fullbordas medelst denna. Det behöfves ingen inskränkning af allmänna lagar, och ändamålet uppfylles fullkomligt, och med de simplaste medel, såsom Herren alltid fullföljer Sitt mål. Enhvars lefnads bok öppnas, ty lifsens bok är den inre och verkliga karaktären, och enhvar dömes efter de ting som skrifvas i denna bok; och allt som den innehåller har blifvit skrifvet af de gerningar som äro gjorda i kroppen. Sålunda dömes enhvar enligt sina gerningar. Dessa böcker öppnas som Herren öppnar hvarje lifvets bok, icke på ett tvunget och vilkorligt sätt, men genom den ordentliga och harmoniska utvecklingen af det som verkligen är skrifvet der. Denna metod af domen upplyses fullkomligt af de Gudomliga metoder vi öfverallt se verkande omkring oss. Här finnes två frön, kanske något lika till den yttre formen; men invärtes äro de fullkomligt olika. Huru skola vi döma dem? Huru skola vi uppskatta deras sanna värde och gifva dem deras passande plats i trädgårdens, i fältets paradis, eller i eldens helvete? Skola vi väga dem? Skola vi mäta dem? Skola vi jemföra deras färger och form? Skola vi sända dem till kemisterna eller granska dem genom utvärtes prof? De skulle alla slå felt. Genom ingen af dessa metoder kunna vi upptäcka deras verkliga karaktär, som i osynliga linier är skrifven på de fina, sammanvecklade bladen i deras slutna bok. Det finnes blott ett sätt att få veta deras karaktär och det är att öppna boken och läsa deras förflutna historia och den säkra profetian för framtiden, hvars hvarje händelse är skrifven der. Men huru skola vi öppna boken, förseglad med sju insegel? Och om vi kunde öppna den, huru

skola vi läsa hvad som är osynligt för dödliga ögon och skrifvet i former som ingen ändlig själ kan förstå? Hur kunna vi tvinga eller öfvertala dem att uppgifva sin historia? Vi vilja plantera dem. Solen, regnet och de hemliga krafterna som gå igenom jorden och genomtränga allting skola lossa deras insegel och öppna boken. Vi lägga dem i en rik jordmån och ett mildt klimat. När vi först plantera dem, hafva de samma form som förut. Men snart börja de att förändras. De kunna synas dö, men de göra det ej. En liten stjelk skjuter upp öfver marken, och fina löf börja utveckla sig från den. Man kan icke ännu säga antingen det är vinstock, buske eller träd. Man gifver hvarje planta den bästa odling man kan. Man är icke partisk. Båda växa. Grenar skjuta ut från stammen. Sommar och vinter förgå, och likväl är man kanske ej i stånd att läsa hvad som är skrifvet i deras lefnadsbok. Med tiden utvecklas deras invärtes former till blad; men hvarje qvist och löf på den ena är väpnadt med törnen som stinga. De betäckas med herrliga blommor. Båda fylla luften med vällukter, men den enas lukt är skadlig och giftig; den andras ljuf, fin och behaglig. Man begynner nu upptäcka deras verkliga karaktär. De förkunna den för hvarje flägt. De mogna sin frukt. Den ena är skarp, bitter, giftig, och uppfyller enhvar som äter deraf med smärta och sjukdom; den andra är ljuflig, behaglig, helsosam och närande; gifver njutning och helsa till enhvar som pröfvar den. Nu är boken öppnad; meningen af dess bokstäfver äro alla så tydligt uppenbarad, att djur och fåglar, och äfven insekter och maskar, kunna förstå dem. "På deras frukter skolen J känna dem!" Hvilket enkelt och ordentligt förfarande! Hvilken oundviklig slutföljd! Det finnes ingen möjlighet att undslippa. Det finnes intet rum för misstag.

Sålunda dömer Herren menniskan. Hon ställes icke framför någon förfärlig domstol omgifven af obegripliga fasor, så att hvarje ond tanke och syndfull handling i hela hennes lif drages fram för hennes medvetande, och vittnar emot henne; hon undergår intet formligt, lagligt förhör, som en brottsling för

domstol. Ej heller uttalas domen med dundrande röst och blixtar af vrede för det församlade universum, så att den arme syndarens ansigte må betäckas med förvirring och blygsel, och dess själ fyllas med fasa. Hans Skapare, Fader, och Frälsare, som alltid älskat honom med oändlig kärlek, gör allt hvad Han kan för honom. Han gifver honom hvarje tillfälle att visa sig på sin bästa sida, och att erhålla det högsta goda han kan emottaga. Han drifver honom icke bort; han går bort af sin egen vilja, till fullföljande af hvad han anser som sitt högsta goda. Herren och änglarne sluta icke himlens dörrar för honom. Han har sjelf tillslutit genom att ej hafva öpnat dem i sitt eget hjerta, såsom menniskan här i verlden skulle tillstänga solens portar för sig sjelf, genom att utsticka sina egna ögon. Herren söker ej blottställa honom för det ändamål att låta honom blygas, men Han gifver honom hvarje lätthet att bevisa hvad han verkligen är, genom att blifva sin herrskande eller väsentliga kärleksform, så att han må finna sin egen plats och igenkännas på den: att han icke må blifva en plåga för andra, och de icke för honom. Herren fördömer honom icke. Han fördömer sig sjelf. Herren älskar honom, och ville gerna draga honom till sig, och ingjuta i hans hjerta Sitt eget lifs lågande ström. Men detta skulle plåga och förtära honom. Således gör Han det bästa Han kan för honom, och Han gör det i enlighet med Sin orubbliga och oändligt visa ordnings lagar.

Kan man tänka sig domen på ett bättre sätt än detta? Det är fullkomligt öfverensstämmande med den oändliga kärleken. Det ömmaste medlidande och barmhertigheten sjelf kunde ej göra mera. Det är så säkert till sina resultat som den oändliga visheten och allmakten kunna göra det. Den onde kan icke mera undgå fördömelsen än den onda säden kan undgå att bära onda frukter. Genom verkningarne af samma grundsatser, kunna de som hafva någon kärlek till godhet och sanning ej undgå att mottaga allt det som de hafva förmåga till att njuta af. Följden är oundviklig, och den Gudomliga rättvisan, godheten och barmhertigheten utvecklas lika mycket

i sättet som i slutföljden. Man vill också anmärka, att i enlighet med detta sätt af pröfning och dom, blifver följden förut bestämd här i verlden, ty det är här i verlden som karaktären bildades. Boken skrefs här. Likasom den tillkommande plantans historia, så som den är förkroppsligad i fröet, skrefs i växten som bar fröet. Andeverlden är icke ett pröfningsställe, men helt enkelt en verld hvarest många hinder blifva undanröjda och många inflytanden, mera mäktiga och bättre tjenliga till bringandet af hvarje yttre princip i fullkomlig harmoni med den väsentligen rådande kärleken kunna ledas att verka på hvarje själ.

Man kan äfven inse att ej den verkliga fasan i en slutlig dom undanrödjes häraf. Om den icke åtföljes af de pittoreska och sublima, och jag må tillägga, omöjliga upträden, som i allmänhet förbindas med denna stora händelse, så är den om möjligt mera förfärlig och säker i sina resultat, och mycket mera enlig med allt hvad vi känna om de Gudomliga Lagarna, och med Herrens oändliga barmhertighet. Och i sina resultat står den i fullkomlig harmoni med den Heliga Skrift, och i formerna och sättet äfven när de blifva rigtigt förstådda.

I det jag diskuterat detta ämne, har jag försökt fasthålla vid min enkla plan, som var att taga vissa grundsatser, i allmänhet i någon form antagna för att vara sanna, och utföra dem i deras lagliga konseqvenser, och på detta sätt visa att Nya Kyrkans läror äro grundade på den Gudomliga ordningens oföränderliga lagar; och äro, för så vidt som vi veta, i fullkomlig harmoni med dem.

Jag har icke anfört mycket ur Bibeln, äfven när jag kunde hafva gjort så, ej heller ur någon annan bok, emedan jag icke sökt att fastställa en lära genom någon annan auktoritet än sanningens egen. Jag kan kanske misstaga mig i ett så svårt företag. Jag skall utan tvifvel taga fel i någras tankar. Men J skolen alla erkänna att om några läror i andlig sanning kunna grundas på den Gudomliga vishetens orubbliga ordning, och kunna bevisas vara i fullkomlig harmoni med alla Gudomliga metoder, för så vidt som vi kunna iakttaga dem; och om de äro fullkom-

ligt enliga med den Heliga Skrift, så måste de hafva sitt rum bredvid matematiken och andra fastställda vetenskaper, och medföra en oemotståndlig öfvertygelse om deras sanning till hvarje förnuftigt sinne. Vi tro att Nya Kyrkans läror och filosofi hafva denna grund, och vi kunna ej tänka oss någon större tjenst för menskligheten än att göra dem kända. och visa de sanna grunder efter hvilka de skola mottagas.

Sjunde Föreläsningen.

Menniskans beredelse för sitt slutliga hem.

Min sista föreläsnings mål var att visa, att en hvar menniskas dom äger rum efter den materiela kroppens död, och hennes uppståndelse i andeverlden, enligt hvad Apostelen säger: "Det är förelagdt menniskan att en gång dö, och efter döden domen". Andeverlden är derföre den höga domaresalen, hvarest ransakningen hålles, och domslut afgifves. Hon framställes likväl ej för någon domstol, och frikännes eller fördömes ej enligt någon vilkorlig lag. Hon försättes helt enkelt i det mest gynsamma tillstånd — som endast kan finnas i andeverlden — för utvecklingen af hennes verkliga karaktär. Den goda menniskan drages till de godas samfund genom makten af hennes andliga slägtskap. Genom samma makt drages den onda menniskan till dem, hvilkas naturer äro lika hennes egen. På samma gång blifva den yttre och inre karaktären förenade. Allting blir bortkastadt som icke står i fullkomlig öfverensstämmelse med den rådande kärleken. Enhvar talar som han tänker, och handlar som han vill samt blifver slutligen den fullkomliga formen af sitt eget onda eller goda. Dragen i ansigtet, ljudet af rösten, hans åtbörder, gång, och hela forms uppträdande, äro det fullkomliga uppenbarandet och uttrycket af hans vilja. Denna stora förändring verkställes ej med vilkorlighet af Allmakten, utan i fullkomlig enlighet med lagar, som vi se beständigt verkande här i verlden. Hvarje person fördömer eller frikänner sig sjelf, genom att helt enkelt blifva hvad hon verkligen är. Den onda menniskan kastar af alla sina förklädnader; den goda menniskan befrias från allt det naturliga onda, mot hvilket hon stridt under jordlifvet, men

hvarifrån hon då aldrig helt och hållet kunde befria sig. Och då den verkliga karaktären blifver känd, stötas olika naturer tillbaka från hvarandra och lika dragas till lika. På detta sätt blifver domen verkstäld, och uttalad af enhvar öfver sig sjelf. De onda dömas af sina egna läppar; genom deras egen form, handlingar, val, och med egen vilja gå de till deras egen plats. All den förberedelse de behöfva är blott att beröfvas all sin förställning. De behöfva ingen undervisning i det onda och falska. och de vilja ej emottaga någon om det som är godt och sannt.

Men med de goda, och med alla som icke bekräftat sig i ondt, som icke fastställt en bestämdt dålig karaktär, är det icke så. Då de väsentligen äro goda, eller hafva förmågan af mottag för det Gudomliga lifvet, hvilket icke blifvit förstördt eller beständigt tillbakaträngdt af det onda, kunna de mottaga en sanning motsvarande deras böjelsers tillstånd. De inkomma i ett tredje tillstånd, som är ett af undervisning och särskild beredelse för himlen. Detta är ämnet för vår betraktelse denna afton. Jag ämnar tala om nödvändigheten af undervisning, dess natur. och de sätt på hvilka den gifves.

Undervisningens nödvändighet är ögonskenlig genom himlens natur och tillståndet hos dem, som skola införas i den: Himlen är icke blott ett undslippande från syndens straff. Om Herren ville erbjuda fri förlåtelse till enhvar, skulle det ej göra någon bättre. Det skulle icke bilda himmelriket inom menniskan. Det skulle icke skapa en enda himmelsk böjelse, eller gifva förståndet en enda sanning. Himlen är intet negativt, utan ett positivt tillstånd. När vi äro trötta tänka vi på himlen som en hviloplats; och med hvila mena de flesta menniskor overksamhet, eller åtminstone frihet från detta lifvets arbeten, mödor, ängslan och bedragna förhoppningar. Men detta är endast hvad den icke är, de orsaker tillsmärta som ej finnas der. Beständig overksamhet är icke hvila; den är döden. Den är blindhet i ögat, döfhet i örat, mörker i förståndet, och känslolöshet i hjertat. Himlens hvila är icke overksamhet, utan den harmoniska verksamheten hos alla de andliga för-

mågorna; en verksamhet, som icke utmattar, utan snarare ökar vår förmåga.

All glädje har sitt upphof i någon viljans eller förståndets förmåga. Himlen måste derför bero på hvad vi älska, hvad vi veta, och vår förmåga att utföra vår vilja med framgång.

Någon eftertanka öfver hvad som utgör sällhetens väsentliga elementer, skall göra detta klart för våra begrepp. Vi äro lyckliga, när vi ernå hvad vi önska eller älska. Tre ting finnas. väsentliga för lyckan: viljan eller kärleken, som gifver upphof till önskan att erhålla vissa ändamål, dem vi kalla goda; förståndet eller sanningen, som visar oss huru vi skola erhålla dem; och det verkliga ernåendet af de ändamål vi söka. Om någon af dessa elementer fattas, så fattas oss lyckan. Der ingen vilja finnes, är ingen verkande makt, och der kan icke blifva någon handling, fastän der kan finnas den största kunskap. Der brinnande önskningar finnas, men liten vishet, måste vi underkastas felslagna förhoppningar. Der en mäktig vilja och vidsträckt kunskap finnes, men något fysiskt eller annat hinder som förekommer deras slutande i handling, så fylles hela själen med smärta. Den ytterliga oförmågan att erhålla tillfredsställandet af våra önskningar är den beständigaste orsaken till vår olycka.

Om vi förmoda att dessa väsentligheter äro försäkrade så skall graden af vår lycka mätas af viljans renhet och vidd och förståndets utsträckning. Till exempel. Här är en menniska med svag vilja och liten kunskap. Hon har blott få behof och dessa äro lätt tillfredsställda. Hon är nöjd med litet. Hon är lycklig enligt graden af hennes önskningar, och vidden af hennes kunskap. En annan menniska har en mäktig vilja, och ett motsvarande förstånd. Hon har en mängd böjelser och smak för mycket. Hon njuter af konst, är förtjust af musik, har en snabb uppfattning af naturens skönhet, en brinnande kärlek till vetenskapen. ingår med verkligt nit i långa samtal med de visa och goda: är en varm vän och hela hennes själ är stämd för det husliga lifvets förfinade och ljufliga fröjder, och alla hennes förmögenheter äro känsliga

för allting skönt, sannt och godt hos naturen och menniskan. En person med sådana gåfvor kan njuta mera på en dag än andra på ett år.

Vår lycka i denna eller den andliga verlden, måste således bero på vidden och djupet och renheten af våra böjelser; en motsvarande utsträckning af kunskap; och förmågan att uppnå de ändamål våra böjelser önska. När viljan, förståndet, och slutföljden öfverensstämma, och handla i fullkomlig harmoni, skall vår lycka vara i förhållande till deras vidd. Ju ädlare våra böjelser, och ju mångfaldigare våra anlag, dess talrikare och utsöktare måste våra fröjder blifva.

Menniskans andliga natur består väsentligen af viljan och förståndet. Viljan är mottaget för det goda, och förståndet för sanningen. Himlens frid och lycka, bestå i viljans och förståndets fullkomliga förening. Då de utvidgas måste de hålla jemna steg med hvarandra, eller mister man styrkans vågskål, och harmonien och friden äro förstörda. Såsom böjelserna utvidgas genom öfning, måste kuuskapen motsvarande förökas. Vi måste då för alltid blifva lärjungar. Det ögonblick vi upphöra att vara istånd till att vinna mera sanning, uppnå vi gränserna för vår lycka, och blifva antingen stillastående, eller om våra önskningar ökas, såsom de måste göra, begynna vi att plågas af bedragna förhoppningar.

Om vi nu öfvergå till de personers verkliga tillstånd som äro flyttade till andeverlden, och som icke hafva bekräftat sig i ondskor, så skola vi se den bestämda nödvändigheten af undervisning.

En mycket stor del äro barn, som icke hafva någon kunskap om andliga ting, och ingen bestämd karaktär, hvarken god eller ond. Ett stort antal äro också barn i kunskap och andligt lif, fastän mogna till den naturliga åldern. De hafva aldrig syndat emot ljuset. De hade aldrig en förnuftig kännedom om deras andliga naturer, och deras ansvarighet inför Gud, ej heller några medel att erhålla dem. Detta veta vi måste vara det vida största antalet personers tillstånd, när de lemna denna verlden. De hafva lefvat enligt den kunskap de ägde; hafva kanske lefvat i fullare öfverensstämmelse med dem än de som

hafva fått större ljus. Med ett ord, de hafva ej bildat någon karaktär, i bestämd motsättning mot sanningen, ty de hafva ej haft medel att göra det. De äro derföre, väsentligen i samma tillstånd som barn. Många kristna hafva lefvat ett godt lif men hafva trott på någon falsk lära. De hafva varit ärliga och uppriktiga i deras meningar; de hafva trott hvad de fått lära i sin barndom; hvad de hafva lärt af menniskor. som de ansågo fullkomligt underrättade i alla andliga ämnen. Men de hafva misstagit sig.

Vi veta att detta är så. Vi veta att några egna åsigter af samma läror förändrats. Vi kalla kanske läran med samma namn, men det är icke för oss samma lära som en gång. Ingen menniska, utan den mest trångbröstade bigotte, kan neka att goda menniskor finnas under alla religiösa benämningar; och ingen förnuftig själ kan påstå, att hvarje god mans och qvinnas tro är sann i hvarje enskildhet, emedan de äro alldeles motsatta i några punkter. Det följer som en nödvändighet att de behöfva undervisning.

Men äfven de mest intelligenta sinnen äro i tvifvel om många andliga ämnen. Mycket få personer finnas, som efter deras egen bekännelse, hafva någon tydlig, och mycket mindre någon förnuftig tanka om den andliga verldens natur, om himlen och helvetet, och om hvad de sjelfva skola blifva efter döden. Om det nu är sannt som jag sökt visa att den andliga verlden är en verklig verld, och att menniskorna der äro verkliga menskliga varelser som icke vunnit och icke förlorat någon kunskap genom döden, så är slutföljden oundviklig, att mycket få om några måste finnas, som ej kunde behöfva undervisning. De skulle hafva samma tro när de först inkommo i andeverlden, som när de lemnade denna. De kunna ej ingå i himlen med någon villelse, ty, genom sjelfva himlens natur, måste hvarje tanke och böjelse vara i fullkomlig harmoni. Kunskap vinnes icke genom att blott inträda i andeverlden. De skulle fasthänga vid sin tro med mer eller mindre ihärdighet, i enlighet med den grad, till hvilken de hade bekräftat den. Och det skulle fordra mycken undervisning och mycket bestämda bevis på dess origtighet innan de kunde

uppgifva den. Vi veta alla, genom egen erfarenhet. huru sena vi äro att förkasta meningar som blifvit inrotade hos oss. Att skiljas från dem är som att taga bort sjelfva lifvet.

Den undervisning som gifves dem skall naturligtvis blifva i de grundsatser hvilka utgöra himmelriket. De skola läras tillvaron af en Gud. Hvilken stor del af menniskoslägtet känner väl denna enkla grundsanning? De få lära den sanna naturen af Hans väsentliga attributer! Huru litet är kändt, äfven ibland kristna till läran, angående dem. Huru olika, och äfven motsatta, äro goda menniskors begrepp som hafva Bibeln och som verkligen önska att lefva enligt Hans bud. Några anse Jesus Kristus såsom Gud; andra tro att Han är en blott menniska. Några anse Honom som en person i en treenighet af Väsenden som de kalla Gud; och medan de säga en Gud med deras läppar så hafva de tre särskilda personer i deras tankar. Om denna skilnad finnes ibland kristna, huru stor måste ej då meningarnas olikhet ibland andra vara; samma olikhet finnes i tron angående Hans karaktär. Han är sjelfva barmhertigheten för den ene och vrede för en annan. För den ene är Han en öm och älskande Fader; för den andre en sträng och obeveklig domare. Han kan icke vara allt som menniskorna tro Honom vara, och de kunna icke komma i harmoniska förhållanden till Honom innan de hafva en sann kunskap om Hans väsen. De skola lära hvad som verkligen är godt och sannt i lifvet. Många menniskor tvifla ärligt om en mängd ämnen som angå det praktiska lifvet. Men de kunna ej medtaga dessa tvifvel till himlen. Det är icke något ställe för pröfning: för rättande af meningar. De stora undervisningsämnena skola derföre vara menniskans verkliga natur såsom en andlig varelse, och om Herren såsom ett Gudomligt väsende, och de förhållanden som finnas mellan alla varelser. Vi få lära något om dessa ämnen här, men huru litet! Huru ofullkomligt detta lilla! Huru mycket är det ej blandadt med villfarelser och bestämda misstag Huru olika och motsägande äro ej de ärligt trodda meningarna angående himlens och de himmelska fröjdernas natur!

Det är en mycket allmän lära, att himlens sällhet hufvudsakligen består i ett beständigt tillbedjande och prisande. Om den läran icke är sann, huru bedragna skola ej de blifva som så fast hafva trott på den. Om den är sann, huru många flera skola underlåta att finna deras sanna idé af lyckan. Sanningen är oändlig; det är ingen fara för att det kan blifva någon brist på ämnen öfver hvilka de flesta menniskor skola behöfva undervisning. Isynnerhet då vi, i denna verld, se såsom genom ett mörkt glas, och vår tydligaste kunskap om andliga och Gudomliga ting är blandad med så många villfarelser och skenbarheter.

Vi hafva derför hvarje skäl till tro. att vi skola blifva lärjungar för alltid. Men det skall blifva många omständigheter, hvilka högligen skola lätta vårt förvärfvande af kunskap om andlig sanning.

1. Vi skola blifva befriade från den materiela kroppens hinder och begränsningar. Våra sinnen och alla våra själsförmögenheter skola blifva skärpta. Då detta är en verld, hvarest alla ting äro andliga, skall der icke finnas denna motsägelse och strid som vi finna mellan våra tankar och böjelser, och den döda materien. Vi skola icke blifva beständigt bedragna genom illusioner af skenbarheter, och bundna genom ärftliga meningars starka band. Då alla förmögenheter äro i ett klarare ljus, kunna vi se igenom och tydligt förstå många ämnen med en blick, som vi under detta lifvet ej kunde fatta genom åratals studier. Vi veta alla om det inflytande som kroppen har på själen. När den är trött, försvagad af sjukdom, och uppfylld af smärta, finna vi det svårt och ofta omöjligt att på ett sammanhängande och förnuftigt sätt tänka öfver något ämne. Vid äldre ålder, tyckas menniskor ibland förlora all deras kunskap och andliga förmåga. Huru stor är ej förändringen ifrån sinnets elastiska och kraftiga handlingsförmåga, när kroppen var i sin mognad, och handlade i fullkomlig harmoni dermed. Men skilnaden är icke så stor som den skall bli emellan själens högsta fulländning, när hon är iklädd den materiela kroppen, och när hon helt och hållet är frigjord ifrån den. Alla jemförelser emellan själens yttersta tillstånd, när hon är i krop-

pen, kunna långt ifrån motsvara verkligheten. Hon skall blifva kraftfull, elastisk, begriplig, aldrig trött, iakttagande; så stor skall förändringen vara, att menniskorna skola synas vakna såsom från en dröm, att hafva öfvergått från mörkret till ljuset.

2. Änglar skola blifva våra lärare. Vi veta alla huru en mycket vis lärare kan hjelpa oss. Och med en vis lärare menar jag en som icke endast förstår det ämne han lärer, utan ock den själ han undervisar.

I den andliga verlden bära menniskor ej mask. Hela den yttre formen är det inre lifvets förkroppsligande. Änglarna kunna med en blick förstå det särskilda andliga tillståndet hos dem som äro öfverlemnade till deras vård. De kunna liksom sätta sig in i deras tillstånd och se sanningar från deras ståndpunkt. De veta derföre precist hvad de behöfva. Och de veta lika väl huru de skola hjelpa dem. De veta i hvilken ordning, och genom hvilka processer de skola leda begreppet från steg till steg, utur alla villfarelser, till erkännande af sanningen. Hvilken förvånande hjelp måste ej detta vara? Medan vi äro här i den materiela kroppen och bruka den oviga metoden af ett konstgjordt språk, underlåta vi ofta att göra våra svårigheter kända. De visaste lärare måste ofta gifva sina lärdomar på måfå, och äfven om de träffa målet, kunna vi kanske ej förstå dem; och så famla vi vår väg framåt, den blinde ofta försökande att leda den blinde, och båda fallande i diket. Men i den andliga verlden skola själarna komma i fullkomlig rapport med hvarandra; och enhvar vill gifva och mottaga efter sin yttersta förmåga. Då deras tillstånd som lära är sådant, och deras vishet sådan, som undervisa, skola de ej kunna underlåta att göra de snabbaste framsteg.

Men våra andliga lärares metoder skola blifva lika visa som deras kunskap är fullkomlig. Medelst inverkan af andliga slägtskaper, för hvilkas inflytande inga hinder finnas i andeverlden, skola de som äro i liknande tillstånd af böjelser och tankar dragas tillsammans, och en fullkomlig klassificering verkställas. De, hvilkas andliga behof äro desamma, och de som äro mest passande att uppfylla dem, skola dragas in

i förtroliga förbindelser. Detta är endast att, under ett fullkomligt tillstånd, utföra grundsatser som äro allmänt verkande i detta lifvet, och fullbordandet af resultatet, som vi alltid bemöda oss om att ernå. Allt eftersom samhället går framåt i civilasation och intelligens, blifver det allt tydligare klassificeradt och ordnadt. Denna process pågår i affärer, i uppfostran, i det sociala och borgerliga lifvet, i allt. Resultaten äro emellertid mycket ofullkomliga, emedan vi äro tvungna att döma genom yttre och konstgjorda medel. Hvaremot, i den andliga verlden, tillståndet ensamt skall bestämma vår plats, och vår omgifning, äfven till den minsta enskildhet.

Häraf följer naturligtvis att de, hvilkas andliga behof äro desamma, dragas till samma samfund. Således skola barn, ungdom och alla, af hvarje ålder och tillstånd, ordnas i sällskap eller skolor, hvarest de kunna mottaga undervisning, lämpad efter deras behof. Alla af samma ålder, äfven i späda barndomen, skola ej vara tillsammans. Men de af en liknande ärftlig karaktär; de som behöfva liknande undervisningsprocesser, för att undertrycka hvarje ond böjelse, och utveckla det himmelska lifvets sanna grundsatser, skola vara i samma skolor.

Det måste vara en fullt tröstande tanke för alla föräldrar, som hafva barn i den andliga verlden, att de icke skola förblifva i barndomens okunnighet och svaghet; att Herren har gjort anstalter för deras undervisning och för utvecklingen af alla deras förmögenheter, till änglalik fullkomlighet. De äro fria från all smitta af onda exempel från elaka kamraters frestelser, och de ofullkomliga lärosätten och falska grundsatserna uti jordiska skolor. De skola aldrig lära något som är osannt; de skola aldrig få något att lära omigen. Deras fina naturer skola aldrig blifva underkastade den hårda och blinda behandling som barn emottaga i detta lifvet. Änglarna skola älska dem med mera än en moders ömhet; de kunna röra deras oskyldiga naturers hemliga källor; och alla deras förmögenheter skola utvecklas i skön harmoni och ordning, såsom knoppen utvecklas i blomman, och mognar i frukten. Inga skuggor skola falla öfver de-

ras hjertan; inga tårar kunna någonsin förmörka deras ögon; de skola ej få några stränga och motbjudande arbeten att uträtta; de skola aldrig gå vilse. Barndomens oskuld skall aldrig mottaga en fläck; och dess elastiska, lifliga glädje aldrig undertryckas. De skola uppväxa till den mogna ålderns manliga styrka och qvinliga behag; de skola ernå änglarnas visdom, odling, behag, outplånliga skönhet och salighet genom processer af ordning, harmoni och alltid växande förtjusning.

Men icke endast blifva alla karaktärens skuggor bortskilda, och alla behof tillmötesgångna, undervisningssätten äro också lika öfverlägsna dem som begagnas i detta lifvets skolor, som den verlden är öfverlägsen denna. Denna fullkomlighet består icke uti att de äro helt och hållet olika eller motsatta undervisningsmetoderna i detta lifvet. De kunde ej vara detta, utan att vi voro helt olika varelser mot hvad vi här äro. Detta visar sammanhanget och det logiska beståndet i Nya Kyrkans läror; ty medan de undervisa många ting angående den andliga verlden och det andliga lifvets natur, som många personer anse för ett sjukt sinnes blotta fantasier, skola de vid noga granskning, befinnas vara logiska och oundvikliga härledningar från det menskliga sinnets natur, och fullkomligt beståndande med allt det vi veta om de Gudomliga metoderna. Hvilket bättre bevis för deras sanning kan ett förnuftigt begrepp begära.

Såsom bevis för denna uppgift, låtom oss taga hvad dessa läror säga oss angående undervisningsmetoderna i andarnes verld. "Sanningen läres förnämligast genom förebildningar". I stället för att endast beskrifva ett ämne med ord, framställes det lefvande. Detta kan göras i den andliga verlden, emedan tankar antaga form och der bli synliga. Antagom, till exempel, att ett antal nykomna andar hade ett ofullkomligt eller falskt begrepp om hvad som verkligen utgör vår nästa, eller om hvem som är det, såsom alla barn och de flesta fullvuxna personer hafva. I stället för en liknelse i ord, kunde den verkliga scenen framställas. För att lära denna sanning, har vår Herre gifvit oss liknelsen om den Barmhertige Samariten.

Om de personer Han önskade lära voro i den andliga verlden, kunde den uppträda, som beskrifves med ord i liknelsen, synas i verkligheten med oräkneliga enskildheter för de personers ögon, som behöfde undervisningen, och i en sådan fullhet, att ett helt bibliotek ej kunde innehålla en mer ordagrann beskrifning derpå. Eller förutsättom att oskuldens natur och ljuflighet var det ämne om hvilket undervisning skulle gifvas. Änglarna kunde åstadkomma att ett fullkomligt panorama af alla lefvande föremål, som voro förkroppsliganden och representanter af oskulden, icke blott ginge förbi dem som skulle undervisas, utan omgåfve dem på alla sidor så långt ögat kunde nå. Och hela denna scen kunde fyllas med allt, som en ängels renade intelligens och upphöjda förnimmelser kunde fatta. Blommor af de renaste och älskligaste färger; lam och dufvor, och de unga af hvarje lefvande ting som föreställer denna böjelse; och små barn af öfverlägsen älsklighet och skönhet skulle leka och skämta med hvarandra på många sätt, så att sjelfva oskuldens natur skulle utföras lefvande. Och icke blott oskuldens abstrakta natur kunde blifva visad i olika former, men ursprunget dertill såsom från dess frö; de olika sätten för dess utveckling, och dess olika resultat kunde alla framställas genom scenförändringar. Ingenting skulle fattas att visa det sköna panoramat af denna dygdens själ, och en himmelsk karaktärs väsentliga egenskap fullkomligt proportionerad efter hvars och ens tillstånd som såge det.

De som åsågo denna förebildning skulle äfven begripa meningen af hvarje särskild form, rörelse och förändring, och varseblifvandet deraf skulle åtföljas af en inre förtjusning.

Ingen kan förneka, att detta skulle vara en verksam undervisningsmetod, och litet eftertanka skall visa att den är fullkomligt öfverensstämmande med de visaste och bästa metoder i detta lifvet. Romanförfattaren och skalden söka fullborda detta ändamål med ord, konstnären med färger och duk, och de former, till hvilka bildhuggaren danar marmorm. Vetenskapsmannen finner den största hjelp i utkast och målande framställningar af de sanningar han söker att med-

dela. De flesta af eder hafva troligtvis sett målningarna eller gravyrerna till Coles "Lifvets Resa", och vet huru tydligt han har afbildat ungdomens egensinne och sjelfförtroendets, äregirighetens illusioner, och den visshet att de änglar vi öfvergifva vid lifvets morgon äro vårt enda hopp i döden. Huru mycket lifligare och mäktigare är ej det intryck en sådan tafla gör på våra sinnen, än den mest kraftiga berättelse i den abstrakta sanningens ord. Men om vi kunde se hela historien, hvaraf endast några få bilder kunna framställas på duken, lefvande förebildade framför os i alla detaljer; om vi kunde se det glada hoppet vissna, den förfärliga kampen, det oundvikliga nederlaget och slutliga förtviflan, skulle verkningen öfvergå målningen vida mer än denna gör med sanningens bokstafliga upprepande.

Skälet dertill är tydligt. När vi få lära medelst ordens verktyg, äro vi tvungna att göra målningen sjelfva. Och blott få personer finnas som hafva skicklighet deruti. I alla händelser skall *idén* eller målningen framför själens öga bero på den mening som fästas vid orden. Målningen på duken göres för oss, och vi behöfva endast öppna ögonen att se den. Likväl äro föremålen jemförelsevis få och vi förstå dem kanske ej. Men när de röra sig och handla under olika förhållanden, kunna vi knappast undgå att vinna begrepp om deras sanna mening.

Denna metod är derföre fullkomligt lämpad efter de menskliga förmögenheterna, och en som vi alla söka antaga när vi kunna. Det är den Gudomliga metoden såsom vi af erfarenhet veta. Herren lärde genom liknelser, som äro teckningar af inbillade händelser, målade med ord. Hela Bibeln år ett sådant Panorama. Deruti visas oss det Judiska folket under tusentals år i alla dess öden af segrar och nederlag, slafveri och herravälde, ära och förnedring, från dess uppkomst till dess förskingring. I denna historia kan hvarje menniska se sitt eget lif som i en spegel. Hon kan se sina förhållanden till Herren och sina medmenniskor; de välsignelser som medfölja lydnad för de Gudomliga buden, och de oundvikliga förskräckliga följder, som måste härflyta från deras öf-

verträdande. Hvilket vidare bevis behöfva vi att samma metod skall fortsättas i den andliga verldens nya och mera gynsamma förhållanden, till deras fullkomliga nytta som bo der?

Genom en annan metod blifva menniskorna öfvertygade om det falska i många af de läror som de hafva insupit. De tillåtas att pröfva dem tills de genom verkliga försök blifva öfvertygade om deras falskhet. Detta är ofta det enda sätt på hvilket vi kunna se och erkänna våra misstag i detta lifvet. En person vill icke taga en annans erfarenhet och vishet till sitt eget bruk. Antagom, till exempel, att någon medför den tanke att himlens sällhet består i en beständig dyrkan såsom en mängd gör; det skulle då vara svårare att öfvertyga dem om denna tankes oriktighet genom bevisningens styrka, i den andliga verlden, än det är här. En enklare och verksammare metod antages. De tillåtas att pröfva deras läras sanning genom försök. De insläppas i tempel eller samlas genom den lika tankens och böjelsens dragningskraft i stora mängder kring en tron, och der dyrka de Herren tills de blifva så trötta och utmattade genom deras själars tvungna och länge fortsatta spänning, att de äro fullkomligt öfvertygade om sitt misstag och äro redo att få undervisning om att den himmelska sällhetens sanna idé, hvilken vår Herre har lärt oss, består i att göra godt mot andra af kärlek till dem och Herren. De som bruka sina dertill gifna gåfvor, äro de enda som inträda i Herrens glädje.

På dessa och på många andra sätt, omöjliga i en materiel verld, beredas alla för Himlen, som vilja mottaga undervisning. Barn och okunniga tå lära himmelska sanningar, och blifva förda till att utöfva dem, tills de hafva gjort dem till sina egna, tills deras karaktärer äro fullkomligt stadgade i himmelska grundsatser. De, som till hjertat äro goda, men som hafva insupit falska läror genom uppfostran eller andra medel, tillåtas att se deras misstag, och när de se dem, förkasta de dem med glädje. Således blifver allt som är falskt utplånadt från deras själar, och hela naturen blifver bragt till öfverensstämmelse med sig sjelf och med änglarna.

De framsteg de göra äro vida snabbare än i denna verlden, i enlighet med själens ökade förmåga och frihet, och lättheten att visa hvarje sanning och falskhet i dess sanna ljus och form. Några gå hastigt framåt, och äro om några dagar färdiga för himlen. Andra dröja och uppgifva med mer eller mindre motvilja de falska grundsatser de insupit i verlden, allt enligt den grad, till hvilka de hade bekräftat dem. Men förr eller senare blifva alla, som icke hafva förstört deras andliga lif och blifvit döda i öfverträdelser och synder; alla som äro verkligt goda till hjertat, fastän de kanske icke varit fria från naturliga ondskor och falskheter, förberedda till deras eviga hem.

När förberedelsen är fullständig, när allt är undanröjdt från deras karaktärer som är stridande mot himlens renhet och fullkomliga ordning och harmoni, dragas de dit genom kraften af dessa andliga frändskaper som skilde dem från de onda, och som då de nu verka mera mäktigt och särskildt, draga dem till liknande naturer, och till deras eviga hem.

Detta verkställes utan våldförande af deras frihet, utan någon yttre vilkorlig makt, utan våld. En hvar går, såsom af sig sjelf, fastän beständigt ledd af Herrens oändliga vishet och kärlek. För att verkställa detta mål brukas samma lagar som vi se i full och allmän styrka omkring oss i denna verlden. En hvar bevarar sin identitet och medvetenhet om sin personlighet. Ingen länk är bruten i tillvarons kedja. Genom alla lifvets vedermödor från vaggan till grafven, från grafven till himlens öppna portar, hafva vi blifvit förda i fullkomlig frihet på en väg vi icke kände. Vi hafva blifvit beskyddade från oräkneliga, osedda faror; vi hafva blifvit ledda bort ifrån stigar som syntes oss blomsterhöljda, och endast förande till det onda, till branta och besvärliga vägar, emedan den Gudomliga barmhertigheten såg att den svåra och trånga stigen var för oss den enda, som ledde till himlen; vi hafva afkastat den materiela kroppen, när den oändliga Visheten såg att tiden dertill var den bästa för oss; vi hafva blifvit uppväckta till andarnas verld genom änglarnas hjelp; vi hafva blifvit undervista och ledda af dem att afsäga oss hvarje grund-

sats i våra karaktärer som icke harmonierade med himlen. Och när detta verk var fullbordadt, hafva de genom sig öppnande vägar af växande skönhet och evigt tilltagande frid och sällhet fört oss till vårt hem, till hjertats och förståndets hem, vänners hem, och deras. som älska oss, och af hvilka vi äro älskade mest i hela verlden, hemmet för hvarje förmåga och hvarje fröjd. Nu äro de sex arbetsdagarne slutade. För oss skola ej mera finnas gäckade förhoppningar, öfverväldigande bekymmer, ingen trötthet af tunga bördor, fåfäng saknad, sönderslitande ängslan, intet blindt famlande efter vägen, inga sinnenas villor, inga skuggor öfver själen. intet motbjudande arbete, smärta, sorg, ögon våta af tårar, inga skiljsmessor från de älskade, intet störande i den allmänna harmonien. Det finnes ingen död mera. De fordna tingen äro borta. All ofullkomlighet ligger bakom. Hvad ligger då framför oss? "Det intet öga sett, eller öra hört, eller i någon menniskas hjerta inkommet är". De högsta änglar kunna ej säga det. Men en ting kunna vi veta. Med förståndet upphöjdt till ett ljus, så klart och lysande att den klaraste middag på jorden är mörker jemförd dermed; med deras förmåga så stor och utvidgad, att all jordisk kunskap är svaghet och okunnighet; med böjelser glödande af den Gudomliga kärlekens obeskrifliga låga; och likväl vigda vid sanningen i förståndet, så att hvarje önskan finner fullt uttryck; i en verld der allt utom är i fullkomlig harmoni med allt inom; hvarest alla förmögenheter äro ökade öfver vår timliga fattning; i detta upphöjda tillstånd vet jag att löftet skall fullbordas. "I skolen bedja hvad I viljen, och det skall gifvas eder". Jag vet att när vi hafva öfverskridit den högsta ängels nuvarande förmåga, i vår olika förmåga att begära och emottaga, skola vi endast samla de smulor som falla från vår Faders bord. Vår förmåga att begära, och makt att emottaga, äro ännu endast barnets kunskap och förmåga. Vi hafva blott börjat att lefva; vi öppna just våra ögon för rikedomen af vår Faders godhet. Evigheten — evigheten är ännu fram för oss; och oändlig skönhet, frid och sällhet. vänta på vår lust att begära och förmåga att emottaga.

Åttonde Föreläsningen.

Menniskans tillstånd i helvetet.

I de förra föreläsningarna ha vi sökt följa menniskan från uppståndelsen i den andliga verlden, genom hennes öfvergångstillstånd, Andarnes verld, och att framställa de grundprinciper, som bestämma hennes bana, och de metoder hvarigenom hon föres till sitt slutliga hem. Vi hafva sett att hennes frihet aldrig våldföres, att hon ledes af oändlig barmhertighet och vishet, och att Herren alltid gör allt hvad han kan för henne. antingen hon är ond eller god. Då vi framskrida till betraktandet af hennes tillstånd i sitt eviga hem, skola vi finna samma lagar verka, och samma kärlek och vishet sörja för henne, antingen detta hem blifver himlen eller helvetet.

Det tyckes vara en förnuftig, och äfven en nödvändig följd, att Herrens metod att tillse straff för öfverträdda lagar utgör en del af Hans oändliga barmhertighet och vishet, och öfverträffar alla menskliga metoder, såsom Hans vishet och makt öfverträffa vår. Men menniskor hafva alltid funnit det svårt att tro det Herren ordnar Sin styrelse på olika sätt och genom oändligt visare metoder än menniskan. Följaktligen ha de tillegnat honom alla de menskliga styrelsernas hämnande motiver och yttre, vilkorliga metoder. Den tanken har i allmänhet herrskat att Herren kan förlåta, eller eftergifva straffet för synd, såsom en borgerlig embetsman gifver efter straffet för ett brott begånget emot borgerliga lagar. Man har derföre infört att syndens förlåtelse beror på Herrens godtyckliga vilja, eller goda behag. De som mera se till Herrens stränga rättvisa, och med rättvisa förstå syndarens straff enligt hans brott, hålla före att Herren ej kan tillgifva syndens straff på annat sätt än

som är öfveresstämmande med Hans egen karaktär och Hans styrelses säkerhet, utan tillfredsställelse för Sin öfverträdda lag. Andra, som tvärtom mera se till Herrens kärlek och barmhertighet, tro att Han vill frälsa alla menniskor af Sin blotta barmhertighet, om icke genast, likväl i någon tillkommande tid, när deras synder tillräckligt blifvit straffade. Hvarje parti går, till Bibeln och tillgriper de ställen som tyckas bekräfta dess åsigter, och uppbjuder allt sitt begrepp och sin kraft att bortförklara deras mening som tyckas motsäga dem.

Men frågan kan aldrig afgöras på detta sätt. Den kan icke förnuftigt och följdriktigt besvaras utan någon viss kunskap om menniskans natur, och hennes förhållanden till Herren. Menskliga styrelser äro ej sanna typer och föredömen för Herrens styrelse. Vi måste lära af Herren Sjelf. Om vi kunna upptäcka huru Han belönar det goda och straffar det onda i en del af sitt rike, kunna vi säkert sluta att vi hafva funnit de grundsatser och metoder enligt hvilka Han inrättar Sin styrelse i hvarje afdelning af Sitt kungarike. Vi skola ej hafva någon svårighet häruti; ty det finnes en provins i Hans rike med hvilken vi alla äro mer eller mindre förtroliga genom erfarenhet och iakttagelse. Vi veta alla något om naturen af de metoder genom hvilka vi blifva belönade för lydnad af det fysiska lifvets lagar, och straffade för olydnad emot dem. Och här kunna vi finna en nyckel som kan upplåta alla den Gudomliga regeringens hemligheter i hvarje af lifvets riken.

Herren har så danat menniskan att hon är istånd till att mottaga glädje af allting omkring henne. Hela hennes form är en förening af organer och sinnen, genom hvilka den materiela verlden kommer till henne och gifver henne nöje. Men för att fullborda detta ändamål, måste det fullkomligaste ordnande af menniskans fysiska organism i afseende på verlden utanför och verlden innanför henne vara nödvändigt och måste bestämdt underhållas. Hvarje rubbande af denna ordning måste naturligtvis kullkasta det ändamål, för hvilket den inrättades. Så länge den sanna ordningen och riktiga förhållan-

den uppehållas, belönas vi för hvarje verksamhet med nöje. Allt det vi höra, se, lukta, smaka, eller röra, gifver oss nöje. Enhvar som åtnjuter en fullkomlig fysisk helsa. är fysiskt lycklig. Han har ingen känsla af smärta, och kan ej hafva någon. Så länge han åtlyder det fysiska lifvets lagar, finnes intet sätt på hvilket smärtan möjligen kan nå honom. Alla hans nöjen äro de belöningar han mottager för sina verk — för sin lydnad af sitt lifs lagar. Belöningen härflyter från lydnanden. Det är ej så mycket *för* det han gör rätt, som *i det* han gör rätt.

Men om han bryter denna ordning, och är olydig mot dessa sitt lifs lagar, lider han derföre. Han blifver straffad. Om han äter eller dricker för mycket eller för litet, eller af ohelsosamma ämnen; om han öfvar en organ för mycket eller för litet, så bryter han mot en lag i sitt lif, och straffet växer ut af, eller härflyter från den lagens öfverträdelse på samma sätt som belöningen är en verkan af hans lydnad. Nöjet och smärtan äro oskiljaktigt förbundna med handlingen. Det finnes intet vilkorligt eller osäkert i någotdera fallet. Resultaten i båda utgå från samma princip, och äro, till sitt upphof, uppsåt och verkan, båda goda. Menniskan drages till en ordentlig handling genom nöjet, och afhålles från det onda af straffet; och både belöningen och straffet utdelas i likhet med arbetet, antingen godt eller ondt. Den smärta, som är straffet för öfverträdelsen af en fysisk lag, kommer icke utifrån mera än nöjet. Den är ej ett bidrag dertill, men härflyter deraf; är invärtes deruti. Och straffet består i smärta, i svaghet; i att vara beröfvad all helsans glädje. Nu är menniskan, såsom andlig varelse, lika verkligt en menniska, en organiserad mensklig form, som hon i tiden är en materiel varelse, och alla hennes njutningar och lidanden härflyta från dessa formers ordentliga eller oordentliga verksamhet, på samma sätt relativt, som hennes kroppsliga lidanden och fröjder härflyta från missbruket eller det ordentliga bruket af hennes fysiska organism. Denna andliga organism är, såsom vi hafva visat i föregående föreläsningar, lika mångfaldigt och noggrannt förbunden med alla andliga föremål och-

krafter, som hennes materiela kropp är till denna verlden, och dess handlingssätt eller ordning äro det andliga lifvets lagar. När dessa andliga lagar blifva åtlydda, eller vi handla i enlighet med den ordning som är menniskan gifven af Herren, härflyter lycka och endast lycka, ifrån lydnaden. När den öfverträdes följer smärta, och graden samt varaktigheten af smärtan äro alldeles i enlighet med vidden ock graden af den andliga lagens öfverträdelse. Nöjet och smärtan äro ej godtyckligt bestämda; de härflyta båda från samma slags verkan, under olika omständigheter, och den ena är lika oundviklig som den andra.

Men vi äro icke lemnade till ett blott antagande eller analogi i detta ämne. Vi veta genom erfarenhet att det är så, äfven i denna verlden. Enhvar vet att han alltid är lycklig när han känner godt och tänker sannt, och söker att handla rätt emot alla andra. Kärleken till andra medför lika säkert lyckan, som hetta frambringar värme. På samma sätt medför hatet, eller öfverlåtandet åt någon ond lidelse lika oundvikligt smärtan. Ingen kan göra en orätt gerning och undslippa straffet. Han kan nog undslippa det straff, som menniskor fästat dervid; men icke den andliga lagens straff. En menniska kan begå mord och aldrig blifva upptäckt. Men kan hon undvika medvetandet af sitt brott? Hon kan aftvätta blodfläckarna från sina händer, men kan hon tvätta dem ifrån sin själ? Kan hon glömma? Hvarthän kan hon fly från sig sjelf? Hvilket mörker kan dölja henne? Hvilken hand skydde henne för brottets bittra stygn? Det verkliga straffet kan, som man ser, ej undvikas. Det naturliga och det andliga lifvets lagar äro de samma till sin princip och belöningarna och straffen utdelas på samma sätt. Straffet är invertes uti, och härflyter från handlingen. Och det kan icke på något sätt skiljas derifrån.

Men detta är icke endast sannt om det som kännes som ett ögonblickligt straff, men om alla de följder som härflyta deraf. Allt hvad vi göra, antingen ondt eller godt, återverkar på oss. Det goda förorsakar ett större godt, och det onda verkar tillbaka i någon form af straff. Godhet emot andra föder godhet hos

andra emot oss. En fullkomligt hederlig, god menniska finner sig snart omgifven af vänner. Den principen ser man i de stora yttre förändringar och den lätthet för affärer och nöjen som vi äga i närvarande tid. Så snart som menniskor begynte vända sina tankar och böjelser till någonting nyttigt — till mekaniska uppfinningar — hvilken förändring har ej snart kommit i alla våra förhållanden till yttre ting? Huru snart begynte de ej återverka på oss till vårt bästa på tusen olika sätt.

På samma sätt hafva menniskornas onda lidelser och gerningar återverkat på dem i någon form af straff. Tjufven och röfvaren bygga sitt eget fängelse, och instänga sig sjelfva deruti, De onda menniskornas brott emot andra göra deras fängslande nödvändigt för det allmänna bästa, och således blir hela samhället väpnadt emot det onda. När en menniska med häftiga och hämndgiriga lidelser gifver luft till dessa i våldsamma ord och handlingar emot andra menniskor, nedkallar hon snart öfver sig förbannelser och slag, och äfven döden. Dessa äro bilder af den allmänna principen. att hvars och ens lif verkar tillbaka antingen som straff eller belöning, enligt med gerningen, så att det är visserligen sannt, att straffet härflyter från det onda, äfven när det tyckes komma från andra.

Men skall det ej vara olika när vi komma till den andliga verlden? Huru kan det ske, om menniskor äro menniskor, om deras sällhet härflyter från deras verksamhet, från deras böjelsers utöfning? Det är tydligt att det icke kan, ty så vidt som vi veta finns blott ett sätt att vara lycklig, och det är genom utöfvandet af någon böjelse. Om en person ej har några goda böjelser, huru kan hon utöfva dem? Hon kunde lika gerna njuta af synens gåfva utan ögon. Om öfverlåtandet till onda böjelser efter tingens natur, måste förorsaka smärta. huru kan då det onda undslippa lidande? Öfvergången till den andliga verlden förändrar ej en menniskas natur; följaktligen måste lifvets lagar vara de samma der som här. Menniskan nu är en ande.

Antagom att Herren skulle säga till enhvar som

kommer till den andliga verlden, "Jag borttager alla beskyllningar emot dig. Jag vill icke straffa dig för något som du har gjort. Gå in i himlen. Gör som du vill. Fröjda dig som du bäst kan." Tror man att det skulle göra den onda menniskan god? Hon är förkroppsligandet af sjelfviskhet och verldskärlek. Kan man tänka att hon nu genast skulle vända upp och ned på hela sin natur, och begynna älska Herren och sin nästa öfverallt? Nej — icke mera än tjufvar och mördare förändras till helgon genom att fritt mottaga förlåtelse för deras brott. Antagom att hela landets fängelsedörrar öppnades i morgon, och ett allmänt utsläppande ur fängelserna skedde öfver hela Unionen, tror man att de nu instängda förbrytarne skulle känna sig tacksamma för styrelsens mildhet och återvända till dygden? Nej: de skulle kasta sig på värre brott då fruktan för straff vore undanröjd.

Vi kunna derföre säkert sluta, att straff är godt för de onda, och att det oundvikligen måste härflyta från elakhet, och att Herrens styrelse öfverallt är den samma till sin grundsats. Straffets ursprung ligger då i det onda. Det kommer ej från någon annan källa, huru många kanaler det än kan genomlöpa, och huru mångfaldiga de former än äro det kan antaga innan det når den som gör det onda. Följaktligen öfverensstämma Nya Kyrkans läror med allmänna lagar, då de lära att Herren straffar ingen. Han är kärleken och barmhertigheten Sjelf, och intet ondt eller smärta kan komma från Honom. Ingen tänker på att tillskrifva Herren sina fysiska lidanden. När vi utsätta oss för en högre grad af hetta eller köld än våra materiella kroppars natur kan uthärda straffas vi derföre, mer eller mindre strängt, allt efter graden af vår oförsigtighet — ibland med förlusten af antingen lif eller lemmar. Men ingen tänker på att säga det Herren sände detta lidande emedan vi öfverträdt Hans lagar. Vårt straff hade sitt upphof i vår olydnad — i öfverträdelsen af en god lag. Och så är det med hvarje smärta, som menskliga varelser lida. Intet lidande kommer, eller kan komma från Herren. Han är icke Upphofsmannen till något ondt eller till dess straff.

En nödvändig följd, af denna grundprincip, är, att ingen blifver, eller kan blifva straffad för ett ondt sedan det blifvit undanröjdt. Herren lägger icke tillsammans beskyllningar och straff emot menniskor. Han frikänner dem icke i denna verlden, och straffar dem i den nästa derföre. Detta är en förfärlig lära. Menniskorna blifva ej straffade i andeverlden för det som de göra i denna, utan för hvad de göra der. Det är sannt att det onda lif och de vanor som menniskor bekräfta sig här uti, blifva deras lif der, och föra dem till att göra ondt och således blifva straffade. Men när de upphöra att göra illa, upphöra de ock att lida derför. Menniskor kasta sig ofta öfver slutsatser af sanningen som hvarken fakta eller erfarenheten gifva vid handen. De säga: "Om jag icke i den andliga verlden skall straffas för det jag gör i denna, så skall jag, när jag kommer dit, låta bli att synda och således undslippa hvarje straff." Men hvarföre icke stanna nu? Om någon skulle uttala det svar, som är i hans hjerta, skulle han säga: Emedan jag önskar öfverlemna mig till sjelfviska och verldsliga fröjder litet längre. Skola vi ej hafva samma begär och samma fröjder der? Vi få ej glömma, att vi skola vara oss sjelfva, och icke väsenden af en annan natur, när vi uppstå i den andliga verlden. Det förändrar ej våra karaktärer att vi afkasta den materiela kroppen, utan gör oss snarare mera fullständigt till oss sjelfva. Vi skola till och med finna det svårare att förändra oss då än nu, ty förståndet och viljan skola der vara ett, och vi kunna endast tänka på det vi älska. Vi kunna ej vara utvärtes goda och invärtes onda. Två verkningar medfölja allt ondt: den ena den ögonblickliga smärta det förorsakar, och den andra vanan af det onda som det bekräftar. Den sanningen, att ingen straffas i den andliga verlden för hvad han gör i denna, gifver derföre ingen tillåtelse till synd, utan gör dess följder mera stränga och förfärliga!

Men jag fortsätter, för det andra, att berätta huru de onda straffas i den andliga verlden. I den förra föreläsningen visade jag att de som äro invärtes onda qvarblifva i andarnes verld tills de hafva afkastat

allt det som icke är enligt med deras rådande kärlek så att hvarje ond böjelse har sin motsvarande falskhet, då anden icke finner något i sig sjelf som hindrar, motsätter eller på något vis förekommer honom i att handla efter sin egentliga natur. Han afkastar alla skenbarheter af det goda; ty i den andliga verlden hafva de, som äro i det goda, en förnimmelse af allt det som är motsatt deras kärlek, så att inga föreställningar eller undanflykter tjena till något. Enhvar blifver känd för hvad han är och föres genom oemotståndlig dragningskraft till dem af liknande böjelser. "Hans yttre form motsvarar den inre, och är dess noggranna afbild; följaktligen blir det då kändt så snart man ser honom hvilken slags ande det är, icke endast af hans ansigte, utan genom hans hela person, tal och åtbörder: och som han är identisk med sig sjelf, kan han icke stanna hos andra än de som äro lika sinnade. Ty i den andliga verlden gifves ett fullkomligt meddelande af böjelser och derifrån härflytande tankar, på grund af hvilket en ande föres liksom af sig sjelf, af hans egen böjelse och nöjen till dem som äro lika honom."

Då han således är öppet införd i deras samfund som äro af liknande karaktär, så är det ej svårt att bestämma hvad som skulle blifva den oundvikliga följden. Vi måste hafva i minne att samma grundsatser verka i den andliga verlden, som verka här endast mera tydligt och fritt utvecklade. Andarnes lif är lika verkligt, och de mål som de söka ernå äro lika verkliga och synas dem mycket mera önskvärda än de ändamål menniskor söka här i verlden, och de fullfölja dem genom olika medel; de begagna hvarandra att uppfylla deras afsigter, och för att göra det, måste de framställa grunder; de måste erbjuda något godt, eller väcka någon fruktan.

Tänkom oss, under dessa omständigheter, ett samfund menskliga varelser, af hvilka hvar och en, eldad af herrskarelustan, fordrar hyllning för sig, och vill låta en och hvar tjena honom. Man inser genast, att det ej kunde finnas något annat föreningsband emellan dem än fruktan. Enhvars intressen äro fiendtliga emot alla de andras. Der skulle finnas

svartsjuka, afund, hat, fruktan; utöfvandet af en tyrannisk makt, de grymmaste straff, och det afskyvärdaste slafveri. Ingen kunde handla fritt efter sin natur utan att komma i beröring med alla de andra, och nedkalla deras hämnd öfver honom. En hvar skulle plågas, antingen af fruktan för skada, eller af önskan att utföra sin onda kärlek, eller af det oundvikliga straff som skulle följa genom att handla i enlighet dermed. Det skulle vara honom omöjligt att undslippa straff på något annat sätt än genom undergifvenhet, och i det han öfverlemnade sig såsom en slaf.

Sådana helveten ha funnits och finnas ännu i denna verlden. Historien förser oss med de mest sorgliga och upprörande berättelser om tyrannier och grymheter af dem som hade makten eller sökte erhålla den. Huru många millioner menskliga varelser hafva blifvit slagtade; huru många hafva blifvit inmurade i fängelser och underkastade den rysligaste tortyr. Alla tyranniska regeringar kunna skaffa oss öfverflödande exempel för att illustrera denna princip. Alla helvetets samfund blifva styrda af någon som söker denna plats genom sin okufliga kärlek till att herrska och genom sin förmåga att underkufva och befalla andra. Styresmannen skall erhålla sin plats på samma sätt som han skulle göra hos ett röfvarband. Den som hade den mesta list och styrka, djerfhet och energi, med den största skicklighet och förmåga att befalla, skulle tillegna sig den största makten. Men hvarje sådan regering måste vara tyrannisk och den enda orsaken till lydnad fruktan. Begäret efter herravälde hos hvar och en skulle leda till beständiga sammansvärjningar och motsammansvärjningar, till upplopp, uppresningar, ocb beständiga straff.

Antagom åter ett samfund, hvaruti hvar och ens herrskande kärlek var grymhet, eller glädjen att tillfoga andra smärta (och sådana anlag äro ej okända här i verlden), så måste följden oundvikligen blifva hvars och ens elände. Ty ingen kunde handla efter sin natur utan att tilfoga någon annan smärta, och detta skulle nedkalla hämnd öfver hans eget hufvud.

Hvarje medlems lycka i ett dylikt samfund skulle bestå i att oroa, bedröfva, plåga, uppväcka fruktan, motsätta sig andras glädje, och genom list och bedrägerier, kända endast af andar, tillfoga smärta. Skulle ej ett dylikt sedernas tillstånd hålla en hvar i beständiga qval?

På samma sätt kunna vi taga något annat ondt och utföra det i sina konseqvenser. Samla tillhopa ett antal personer, som äro förkroppsliganden deraf, och enhvar som känner något af det ondas natur, måste veta, att intet annat än straff, eller lidande i någon form, kunde härflyta ifrån ett sådant samhälle. Vi se att det är så här, det måste vara så i tingens natur. Vi se äfven att straffet icke kommer från de goda, utan från de onda. De glädjas öfver att tillfoga hvarandra detsamma, och om de ej återhöllos af fruktan, skulle de, om möjligt, förstöra hvarandra. Deras rådande kärlek förmår dem alla att handla i motsättning mot hvarandra. Då de ej älska något annat än sig sjelfva kunna de ej handla af andra motiver, och då deras förstånd och vilja blifvit ett, kunna de ej tänka något annat än hvad de älska; det enda tvång som kan hafva någon vigt för dem är fruktan. Deras frnktan kan också endast uppväckas genom lidanden. De ondas tillstånd är derför sådant, att de aldrig kunna handla utaf sin böjelse, utan att uppväcka strid och nedkalla öfver sig sjelfva någon form af lidande. Om de afhålla sig från det onda, måste de göra det af fruktan. Allt hvad som håller dem inom gränsorna är tvång af något slag. De äro, bokstafligen, alla de uslaste slafvar. Och hvars och ens straff är alldeles passande efter hans tillstånd. och går aldrig utom den stränghet som är nödvändig för att hålla honom på tjenlig plats, och hindra honom att skada andra. De olika slag af straff, som de onda påbörda hvarandra, äro lika talrika ondskor i hvilka de blifva undervista.

Det är en den andliga verldens lag, att allt som omgifver dess invånare är i bestämd motsvarighet med deras tillstånd eller karaktär. Omgifningarna i helvetet måste derföre utgöras af allt det som är mest motbjudande och förfärligt. Dess invånare bo i mör-

ker, eller hvad som är mörker jemfördt med himlens ljus, emedan de, liksom ugglor och flädermöss, ej kunna tåla ljuset. De äro sjelfva förfärliga vanskapade missfoster, emedan enhvar är sitt eget ondas form, och de lefva i klyftor och hålor, omgifna af stinkande kärr, hvaruti alla vedervärdiga och vanskapliga ting som föreställa deras egna ondskor uppkomma. Några bo i sandöknar, eller ödemarker fylda af vilda djur, och ännu mera vilda andar. Hvars och ens onda frambringar dess motsvarighet till de fantasier, som befolka hans inres verld, förfölja och förskräcka honom.

När vi betänka att andarnas sinnen äro mycket skarpare än när de voro iklädda köttet i denna verlden; att deras förmåga är mycket ökad, och deras listiga, elaka konster så stora, att de ej kunna beskrifvas på menniskospråk och att många af dem varit okända äfven för de mest skadelystna i denna verlden; att det enda tvång som verkar på dem är fruktan, och ingen kärlek finnes till annat än ondt, ingen tanke på annat än att fullborda det, kunna vi väl tänka oss att deras belägenhet är så eländig, att föreställningen derom kan uppfylla oss med fasa. Och likväl älska vi kanske samma ondskor, och om vi lemnades i frihet att söka våra likar skulle vi, af eget val förena oss med någon af dessa usla samfund, och blifva slafvar lika dem.

Det kan här vara tjenligt att anmärka. det intet af de ondas straff består i ånger eller samvetsqal, De hafva intet samvete och äro derföre oförmögna till att ångra. Hvarje menniska, som äger ett samvete, kommer till himlen. Ägandet af ett samvete visar att Herren har något fäste i henne. De onda bry sig icke om himlen. Deras enda begär är att förnöja sig i sina onda lustar. och deras enda sorg består i det tvång, som påläggas dem, och de straff som härflyta från deras ondskor.

Man förutsätter ibland, att de onda skola sörja öfver deras förflutna dårskap, och ångra sig, fastän deras ånger ej skall tjena dem till något emedan deras pröfningsdagar äro förbi. Men deras ondska orsakar dem ingen saknad. De yfvas snarare öfver

sin skam. De sörja ej öfver det förflutna; de sörja blott öfver om de ej kunnaa tillfredställa sina lustar i det närvarande. En uppriktig och allvarsam önskan att känna och lefva sanningen skulle kasta helvetets portar vid öppna, och befria dess ägare från det eviga fångahuset. Men ingen sådan önskan andas någonsin i dessa mörka, dystra boningar; ty ingen som är i stånd till *en* sådan känsla kommer någonsin dit. Nej. Lifvet i helvetena, som väsäntligen är döden, är ett lif af rent sjelfviska och orena lustar.

Men finnas ingen räddning ifrån helvetet? Skola ej dess invånare slutligen se det ondas dårskap, och upphöra att göra det? Skola de ej blifva undervista i sanningen och upptagna i himlen. Några tro att de det skola; men deras tro är ej grundad på uppenbarelse, eller förnuft, eller en sann kunskap om menniskans natur. Många skäl finnas, hvarföre det är omöjligt, med tingens natur och inrättning, att en sådan förändring kunde äga rum.

1. En ande, som väsentligen är ond, kan ej läras det som är sannt. Han kan ej tänka något sannt, eller hafva någon önskan att lefva ett välgörande lif. Den enda grunden för att lära någon sanningen i denna verlden, är, emedan viljan och förståndet äro åtskilda, och vi kunna se och tala sanningen äfven när vi icke hafva någon vilja att göra den. Om en menniska endast kunde tänka på det hon älskade; det är, om hennes tankar utflöto, endast från hennes böjelser, och voro deras uttryck och form såsom de äro i den andliga verlden, så kunde hon ej blifva förändrad här. Ingen möjlighet skulle finnas att rädda henne.

2. Åter, en ond ande är en organiserad mensklig form, helt och hållit förvänd af det onda. Ett bestämdt inflöde af det Gudomliga lifvet i en sådan form skulle slita den i stycken; emedan dess strömmar skulle flyta i en riktning alldeles motsatt det onda lifvets. En ond ande kan ej andas himlens luft. Om det vore honom möjligt att försöka, skulle han flämta som en fisk kommen ur vattnet, eller skulle vara så plågad att det djupaste helvete vore behagligt jemfördt dermed.

3. I skapelseordningen finnes en tjenlig tid för hvarje varelse och ting, när de olika delar, som utgöra den, måste införas och begynna växa; och om de icke inympas i tjenlig tid, kunna de aldrig blifva det. Antagom ett barn födt till denna verlden utan ögon; finnes någon möjlighet att det någonsin kan se? Vi veta att ingen sådan finnes. Herren kan icke utaf sin blotta barmhertighet, eller utöfvandet af en godtycklig allmakt, gifva ögon till barnet eller menniskan; ty det enda sätt på hvilket Han kan göra det, har ej blifvit åtlydt. Han kan ej gå tillbaka.

Såsom de första stegen i våra materiella kroppars organisation blefvo tagna innan vi föddes i denna verlden, så måste de första stegen i vår andliga organisation tagas innan vi födas i den andliga verlden; och med andlig organisation menar jag denna det andliga sinnets inre plan som kan mottaga den Gudomliga kärleken och Visheten i en sann ordning. Med andra ord, "en menniska måste blifva född på nytt, annars kan hon ej ingå i Guds rike". Men ingen möjlighet finnes för henne att födas på nytt i den andliga verlden. Hon har genomgått detta stadium i sin tillvaro när ett sådant verk kunde blifva begynt. Der finnes ingen grundval att hvila på för den nya, andliga organismen. Vi kunde lika gerna begynna bygga en hvalfbåge i spetsen, eller hoppas erhålla frukt innan vi hafva blommor. En ande är icke till en del minne, till en del förstånd, dels förnuft, dels vilja, utan han är helt vilja. Det enda fäste han har i någonting, är hans böjelse derför. Han önskar ej heller, eller tänker på något annat. Jag upprepar, att denna plan i hans natur, hvaruti godhet och sanning kunna inplantas, fattas, och kan aldrig ersättas.

Några tänka att denna lära strider emot den Gudomliga Välviljan. Om de kunna tro att alla skola omvändas till himlen någon gång i en äflägsen framtid, så äro de nöjda. Det räddar den Gudomliga karaktären, tro de, och räddar menniskan. Men de kunna ej uthärda tanken att någon skall lida evigt; evigheten är alltför lång, säga de. Men den är icke så; evigheten är hvarken lång eller kort. Den har alls

icke något att göra med tiden; den är ett själens tillstånd. Andar tänka ej då huru länge de hafva varit i himlen eller helvetet, och huru länge de skola stanna der. Evigheten är **nu.** De tänka ej på eller bry sig om morgondagen eller gårdagen; de äro fördjupade i det närvarande. De söka att tillfredsställa sina lustar eller undslippa straff, och de hafva ingen tanke för något annat. Det faktum, att de aldrig skola befrias från detta tillstånd, strider derföre ej mot den Gudomliga barmhertigheten. **Aldrig** är en tanke som är omöjlig för varelser hvilka helt och hållet äro borta ifrån tidens och rummets lagar. Det ondas tillvaro i tusentals år, eller blott ett ögonblick, är ett lika starkt bevis emot den Gudomliga Välviljan som dess tillvaro i evighet. Ej heller skall man tänka att de onda anse sitt tillstånd för ett beständigt lidande. De hafva sina helvetiska fröjder, och de kunna ej fatta några andra. De undergå ej alltid straff. Kan man ej förmoda att tjufven eller röfvaren äro förtjusta när de lyckas i en skicklig tjufnad eller djerft röfveri? Känner icke den menniska, som älskar penningar mer än ärlighet, glädje när hon har bedragit sin nästa? Är icke hämnden ljuf för den hämndlystne? Bo icke menniskor frivilligt i hålor eller skjul, der de äro omgifna af alla slags vämjeliga ting? Finnas ej helveten i hvarje stad, hvarest de mörkaste brott begås, och onda lidelser rasa; helveten i hvilka män och qvinnor frivilligt innesluta sig? Hvarföre lemna ej dessa olyckliga varelser dem, om de ej finna nöje derstädes? Hvarföre finna vi dem ej upptagna af någon nyttig sysselsättning, besökande kyrkor och börjande ett himmelskt, lif; de hållas ju icke i dessa helveten af någon yttre kraft? Är det ej emedan de finna nöje i det sällskap och sysselsättningar de der finna? och ej finna behag i de renas och godas sällskap och göromål? Samma grundsats tillämpas på helvetets invånare? De hafva ingen önskan af förändring? De kunna icke fatta någon annan lycka än den de åtnjuta. De betrakta ej sin tillvaro som en förbannelse för dem. De bedja icke om förintelse. Det är ingen som ej i det hela anser sitt lif som en välsignelse. Jag kan icke fatta att Herren någonsin

skapade en menniskovarelse som icke det gör, eller som frivilligt ville afsäga sig det. Att ej alla komma till himlen strider således icke mera emot den Gudomliga godheten, än att alla ej äro lika lyckliga här i lifvet eller i himlen.

Men en hvar kommer — jag vill ej säga dit der han kan vara lyckligast — men dit der han skall blifva minst olycklig. En elak menniska har sina njutningar, men endast en god menniska kan vara lycklig, ty lycka är icke ett passande uttryck för de ondas fröjder. Helvetena äro ett lika tydligt bevis på Herrens godhet som himlarna; liksom fängelser och straffanstalter här i verlden äro ett lika tydligt bevis på statens omtanke som asyler för de blinda och föräldralösa. Det är bättre både för henne sjelf och andra, att en menniska, som ej i frihet vill afhålla sig från att göra andra skada, blifver fängslad. I ett tukthus kan hon vara af någon nytta för andra, och hon har ej samma tillfälle att skada sin egen natur. Så är det med helvetena. De äro försedda genom Herrens barmhertighet och kärlek lika visst som himlarne äro, och finnas till enligt samma lag. De äro det bästa som kan göras för dem i detta tillstånd. Och det som Herren kan göra för hvarje mensklig varelse beror på dennes tillstånd och förmåga att röras af det Gudomliga lifvet.

Det onda betraktas af några såsom ett ofullkomligt tillstånd af godhet, och de underhålla den tanken att de sämsta menniskor kunna utvecklas till änglar. Men ondt är ej ofullkomligt godt, och falskhet är icke ofullkomlig sanning; och det ena kan ej utvecklas till det andra. Kan en falskhet blifva en sanning genom utvekling? Kan man bota en menniska genom att utveckla hennes sjukdom? Kan surt förvandlas i sött, och köld till värma, genom utveckling? Huru många graders köld skulle fordras att göra någon varm? Godt och ondt, sanning och falskhet, äro motsatserna till hvarandra, och ju mera man utvecklar endera, ju mera aflägsnas de ömsesidigt.

En menniska kan vara invärtes god och hafva många yttre ofullkomligheter. Då finnes någon grund för utveckling. Hennes väsentliga godhet skall slut-

ligen afkasta alla hennes ofullkomligheter, och hela hennes natur skall blifva öfverensstämmande. Hennes utveckling består ej i att förändra ondt till godt, utan i att förstöra det onda och sätta det goda i stället. Å andra sidan kan en menniska vara invärtes och väsentligen ond, men god till det yttre — hon kan veta många sanningar och antaga många dygder — och då, enligt samma lag, som den hvilken verkar hos den goda menniskan, skall hennes framsteg bestå i att kasta af allt det som är skenbart godt hos henne, och att låta det yttre uppförandet öfverensstämma med det inre lifvet, Det enda verkliga framsteg, som är möjligt för en ond menniska, är att upphöra att göra ondt — att låta sin väsentliga natur blifva i hvila. Men detta skulle vara att gå tillbaka, enligt hennes tanka, emedan det skulle åierhålla henne från de ändamål, hon söker ernå. Det skulle vara att hålla henne undan från det hon älskar. Och denna process pågår utan tvifvel i helvetena. Invånarne förbättras då i ett hänseende. När deras rådande kärlek beständigt undertryckes och oundvikligen straffas, blifver den, till en viss grad, hvilande. Deras naturer äro ej förändrade. De blifva ej goda, men de upphöra att vara så häftigt — och verksamt onda. De blifva icke lyckligare, men mindre straffbara. Förändringen är icke från ett lägre till ett högre lif, men snarare till ett mindre verksamt tillstånd af ondt. Att borttaga alla ondskor från en väsentligen ond menniska skulle tillintetgöra henne, ty det skulle borttaga hela hennes lif. Således medan de onda i helvetet blifva mindre verksamt elaka, blifva de likväl aldrig verkligt bättre. Deras kärlek är icke förändrad. De vända sig icke till Herren utan se alltid bort från Honom och till deras egen kärlek. De som äro väsentligen onda kunna ej gå ut ur det tillstånd de äro uti när de lemna denna verlden, ty hos dem finnes ingenting som kan utvecklas till godhet. Denna sanning är upplyst och bekräftad genom all sann kännedom om menniskans natur, och alla den Gudomliga ordningens analogier.

Men Herren tillåter aldrig något lidande att komma öfver oss antingen i denna verld eller den andra,

som ej åsyftar vårt eget bästa. Straffets mål är icke tillfredsställande af Gudomlig rättvisa, utan en tillåtelse af Gudomlig kärlek. Dess enda mål är att hålla menniskor och andar från att sänka sig i djupare ondskor, och följaktligen från att bringa öfver sig sjelfva större lidanden. Detta måste vara så, utaf det faktum, att all smärta kommer af en lags öfverträdelse, eller brott mot vår naturs ordning och byggnad. Det är derföre lika omöjligt för menniskor att göra orätt, och icke lida andligen, som det är för dem att bryta mot hälsans lagar och icke lida fysisk smärta. Ändamålet med de ondas straff är derföre att frälsa dem från större lidanden. Det är ett sätt hvarpå Herren beskyddar de onda, och undandrager dem från större ondskor. Allt straff måste vara förbättrande. Herren gifver alltid allt det goda Han kan till enhvar. Om Han ej kan gifva ett positivt godt, emedan menniskan ej vill mottaga det, vill Han åtminstone undanhålla henne, så vidt möjligt, från större ondt. Och för så vidt som något ondt är i hvila, är man till den graden räddad från följderna deraf.

De slutsatser till hvilka vi måste komma, angående de ondas natur och straff i andliga verlden, äro således:

1. Allt straff härflyter från ondt, och är så oskiljaktigt förbundet dermed, att det ena ej kan finnas utan det andra. Intet straff kommer från Herren eller Hans änglar. Äfven när onda andar lägga det på hvarandra, kommer det likväl af deras ondska.

2. De straff de onda lida, måste, genom sjelfva naturen af deras tillstånd, öfvergå all språkets förmåga att beskrifva. De äro mera mångfaldiga än de kropps- och själssmärtor menniskor lida här i verlden. Alla straffas ej lika, men i hvarje fall står lidandet, såsom härflytande från det onda, i noggrant förhållande dertill.

3. Då de helvetiska varelsernas lustar äro i hvila, som de måste blifva när de finna att hvarje försök att handla genom dem oundvikligen frambringar smärta, skola deras lidanden blifva mindre. Men detta sker snarare genom förlust af lif, än genom po-

sitiv förbättring i karaktären. Det vill snarare likna lidandets mildrande utaf köldens domnad när man fryser, än genom någon tillökning af godhet. Men huru stora än denna onda naturs förändringar må vara, så finnes ingen möjlighet för att de onda kunna uppresas derur, och komma till himlen, ty de hafva ingenting invärtes som är istånd att mottaga himlens lif, och ingen grundval hvarpå detta lif kunde bildas. Den tidpunkt i deras skapelse, när fröen till en sann andlig organisation kunde blifvit bildade, är förbi, och de kunna aldrig återvända dit.

4. Ändamålet med allt straff eller smärta i hvarje form, är att hindra det onda, och följaktligen ett större lidande. Det är i ingen mening eller form hämnande. Ingen straffas emedan han en gång var brottslig med något, som icke längre finnes i hans natur. Men straff tillåtes endast och just till den grad, som är nödvändig att hålla de onda önskningarna inom sina gränsor, och således förekomma ett större ondt.

I allmänhet styras helvetena genom fruktan, ty inga andra bevekelsegrunder hafva någon vigt hos deras invånare. De hafva intet samvete, ingen känsla af blygsel, ånger, ingen kärlek till något godt, eller begär efter förbättring. De äro förkroppsligande och former af deras egna ondskor. Der är ingen grund till någon strid inom dem sjelfva, ty der finnas inga motsatta grudsatser i deras själar. De älska ondt, och tro ingenting annat än de falskheter som motsvara deras ondskor. Der finnes ingen grund för någon utveckling, ty hos dem finnas inga frön af godhet att utveckla. Den enda sak, som kan göras för dem, är tvång utifrån. Detta resultat ernås genom en allmän ordningsprincip, enligt samma lag som belönar de goda, enligt lagar som här i lifvet verka på samma sätt, och hvilka äro invärtes i sjelfva menniskans natur. De onda äro ej helt och hållet olyckliga. De hafva sina tillfredsställelser och njutningar lika som de onda hafva här i verlden. Herren gör allt hvad Han kan för dem. De kunde ej vara lyckliga i himlen, De skulle vrida sig i stor ångest om de blefvo insläppta i dess rena atmosfer. Herrens

barmhertighet visar sig lika mycket i den lägsta djefvuls som den högste ängels tillstånd. Han gifver åt hvarje mensklig varelse det goda Han skapat, allt som denna kan förmås att emottaga.

Sålunda finner menniskan sitt hem enligt sitt tillstånd. Hennes tillstånd, antingen ondt eller godt, bestämmer och bildar det. Samma lag som gör vattnet till det mest passande och lyckliga hem för fisken, och luften för fågeln, och bestämmer de särskilta förhållandena hos hvarje slägte af animalt lif till de substanser som utgöra dess föda, som dana dess instinkter och vanor, och förer det till sitt hem, verkar ock i den slutliga böjelsen hos hvarje mensklig varelse. Det finnes ingen möjlighet att undslippa den, utan att vända upp och ned på alla den Gudomliga ordningens lagar. Och detta skulle ej vara någon undflykt. I stället för att befria den Gudomliga karaktären från hvarje skenbar brist på barmhertighet och vishet, och hvarje mensklig varelse från elände jemförelsevis, skulle det förorsaka allmän förstörelse, och antingen förstöra universum, eller nedkalla öfver alla skapade varelser, goda såväl som onda, tusenfaldigt mera elände än som nu de onda allena få lida. Det finnes derföre ingenting i den läran att de onda måste lida, och att de aldrig helt och hållet kunna undslippa lidande, som är stridande mot den eviga sanningen, att “Herren är god mot alla, och förbarmar sig öfver alla Sina händers verk“!

Nionde Föreläsningen.

Menniskan i Himlen.

Himlen, som alla vilja uppnå, är ett tillstånd af hvila, frid och fullkomlig sällhet. Men hurudan är denna sällhets natur? Hvad skall jag njuta af der? Hvad skall jag finna der som kan fylla mitt hjerta med frid så stor och välsignelse att ord ej kunna uttrycka dem? Dessa frågor erhålla mångfaldiga, hvarandra motsägande svar.

Många, uttröttade af arbete, se framåt till himlen såsom ett tillstånd af evig hvila. De skola ej hafva några flera pligter att uppfylla, eller bördor att bära; ingen hård nödvändighet skall längre tvinga dem till motbjudande åligganden. De skola ej hafva annat att göra än att "sitta ibland de heliga", och sola sig i den Gudomliga nådens sken. Andra lägga härtill någon del af sällskapligt umgänge. De skola sätta sig ned vid stränderna af den himmelska Jordan, och återkalla för hvarandra de olika scenerna af deras förflutna lif, och de skola höra af andra — af Adams, Moses' och Davids läppar — en berättelse om dessas personliga historia medan de voro här i verlden. Den herrskande tanken ibland närvarande dagars kristna är, att himmelsk sällhet skall bestå i att för evigt sjunga Herrens lof. Hopar af frälsta skola omgifva Hans tron, böjande sig för honom, och kastande sina gyllne kronor för Hans fötter, skola de evigt sjunga sånger om den Försonande kärleken, och låta alla himlar genljuda af hymner till Hans pris och ära.

I alla dessa meningar och i många andra är grundidén ett upphörande af all nyttig och verksam sysselsättning. Himlen skall vara en evig helgdag — ett säkerhetstillstånd för hvarje fara och hvila från

allt arbete. Detta är, som *man* kan se vid litet eftertanka, endast ett negativt begrepp derom. Det låter himlen bestå i hvad den icke är, snarare än i hvad den är. Der skall *icke* finnas något tungt ararbete, bekymmer eller ångest. Der skall icke finnas tårar eller sorg. Der skall icke mera finnas smärta. Men detta kan sägas om stenarna på gatan och liljorna på marken och om den materiela kroppen, den ligger multnande till stoft i grafven. Detta är dock ingen sällhet. Det kan vara ett undslippande från det straff som är synden tillbörligt — ett befriande från denna fruktan som plågat så många i denna verlden — det kan gifva en känsla af säkerhet för framtiden; men detta skapar icke ett enda element för lyckan. Och om vi taga allt det som är positivt i den allmänna tron, skola vi blott finna några få simpla elementer till sällhet, hvilka ej länge kunde förnöja en intelligent varelse, så vida ej dess natur vore mycket förändrad från hvad den är i detta lifvet, och beröfvad många af dess ädlaste egenskaper. Den stackars munken talade sanning när han sade:

"Om man till himlen utan hjertat går,
Gud vet sin bättre del man lemna får".

"Att för evigt sitta eller stå i hvita kläder och bära gyllne kronor", skulle blifva en ringa och tröttsam lycka, äfven om hvilan omvexlade med samtal och sång. Nej, om den allmänna tron är sann så är ej himlen ett så fulkomligt lif som detta. I stället för att göra framsteg emot den Gudomliga karaktärens fullkomlighet, sjunker menniskan ned till djurs och fånars tillstånd, när hon inkommer i den andliga verlden. Menniskans förmåga af sällhet är då icke så stor som i denna verlden, ej heller äro medlen att förskaffa den så olika och rikliga. Hennes ädlaste förstånds- och känsloförmögenheter måste förlora sin makt, sjelfva sin natur, innan hon kunde uthärda den eviga hvilans domnad. Hon är nu ett instrument med myriader strängar, och den allmänna tron vill förstöra hvarje begrepp om henne, som en verklig substantiel varelse, och om den andliga verlden som någonting annat än ett tomt namn, och lemna

henne endast en sträng att spela på i tråkig enformighet genom evighet. Dylika varelsers samtal måste, i längden, blifva lika utslitna som ammvisor. De skulle längta att återvända till jorden och undergå dess arbeten, och lida dess smärtor, eller till och med tänka

"Smärtans verld dock vore bättre om der
Ens hjerta vore menskligt än, och med begär
Att af medömkan gjuta i dess eld
Så kylande en tår"

heldre än att vara en onyttig drönare i universum.

Blott föga säges direkte i Bibeln om de särskilda medlen till vår sällhet i himlen. Men hvarje sida i Ordet förklarar den väsentliga naturen af ett himmelskt lif. Det är skrifvet — så tydligt och förklaradt i så många former, att det skulle synas omöjligt för någon som önskade veta derom, att komma till annat än en slutsats, och det är att himlen måste bestå i ett lif af verksam nytta. Om vi granska våra naturer med någon slags vishet och omsorg, kunna vi ej underlåta att se, det all vår lycka härflyter och måste härflyta från våra förmögenheters sunda, normala verksamhet, och ju mera full, mångfaldig, och harmonisk verksamheten är, dess större är vår lycka. Förnuft och erfarenhet lära oss detta. Lugn och hvila äro behagliga, men det är verksamhet som gör dem dertill. Sömnen är ljuf och uppfriskande; men det är vaksamhet och arbete som gör den sådan. Evig sömn är evig död. Det är behagligt att afkasta alla arbetets bördor, att taga pligtens ok från halsen, och öfverlemna sig åt skämt och lek, fri från alla bekymmer. Men om ingen känsla af ansvarighet funnes, och intet särskildt arbete att göra, skulle ingen lättnad finnas i våra nöjen, ingen förströelse i vår frihet från pligten. Herren har icke gifvit oss några onyttiga hufvudets eller hjertats förmögenheter. Han har ämnat dem alla att begagnas. Han danade alla såsom medel att gifva oss någon glädje. Och denna glädje kan endast ernås genom deras bruk. Såsom blåsinstrumentet eller strängen endast gifva musik när de vibrera, så gifva menniskans förmögenheter, från de högsta till de lägsta, henne glädje endast när de

öfvas. Det är ett vist bruk som gifver det största mått af lycka, och detta bruk är det enda vilkoret för sällhet på jorden eller i himlen.

Bibeln inplantar öfverallt detta lif af verksam nytta. Vi blifva befallda att älska andra; att göra dem godt, att låta våra ljus skina, att föröka de gåfvor Gud gifvit oss, att arbeta i Hans vingård; och öfverallt lofvar Han att belöna oss enligt våra gerningar. Många antaga att vi skola göra vårt arbete i detta lifvet, och emottaga vår belöning i ett annat. Detta är sannt i en mening. Men belöningen är icke för arbetet så som menniskor betala lön; men i arbetet sjelft. Det enda sätt hvarpå vi i den andliga verlden skola blifva belönade för arbete gjordt i denna, är i den styrka och själsodling vi vinna derigenom, och den deraf följande förmågan att arbeta och mottaga. I det vi försöka att förvissa oss om den himmelska sällhetens natur, låtom oss beständigt behålla i sigte denna den Gudomliga ordningens och menniskans andliga naturs eviga lag, såsom vår vägledare och förnuftsregel.

Himlen är ett tillstånd af större lycka än denna verlden, emedan vi der skola finna mera rikliga, mångfaldiga och fullkomliga medel för utöfvandet af hvarje viljans och förståndets förmåga.

All lycka härflyter från kärlek. Det finnes intet undantag ifrån denna lag. De elaka finna sin glädje i tillfredsställandet af sina onda lustar. Det är böjelsens tillfredsställande, antingen god eller ond, som utgör nöjet. Men de nöjen som flyta från det onda vändas snart i smärta, emedan de äro motsatta den Gudomliga ordningen; medan de, som ha sitt ursprung i utöfvandet af goda böjelser, utvidga vår förmåga af sällhet. Kärleken till jaget och verlden emottager sin ömkliga, ögonblickliga belöning; men den sammandrager hjertat, och sluter det för Herrans inflytande kärlek, och vänder dem som utöfva den emot Honom, och emot hvarje mensklig varelse, medan kärleken till Herren och nästan öppnar hjertat för Gudomliga inflytanden, och förenar menniska med menniska, änglarna, och Herren.

Himlens sällhet består först och främst i det fak-

tum, att alla rena och ädla böjelser skola hafva det största utrymme och ymnigaste medel för sin utveckling, och jag känner intet annat sätt hvarpå denna sällhet kan beskrifvas, än genom att uppräkna en del af de lättheter vi der skola finna för utöfvandet af våra böjelser, och några af de allmännaste former som de skola antaga.

1. I himlen skola vi vara i fullkomlig frihet. All frihet utspringer från kärlek. Vi känna oss fria, när vi kunna utföra lifvets syften, eller göra det vi behaga. I denna verld återhållas vi genom de materiela substansernas natur, genom våra behof, genom andras motstridigheter, och oräkneliga ting, från att utföra våra böjelser i fullkomlig verkan. Men i himlen skola alla dessa hinder vara borttagna. Rummet skall ej skilja oss från dem vi älska. De skola alla vara hos oss när vi det åstunda. Nödvändigheten skall ej tvinga oss att försaka någon glädje. Vi skola hafva rikliga medel att tillfredsställa hvarje tycke och önskan. Vi skola ej möta hinder af andra. Tvärtom skall en och hvar göra allt som står i hans makt att bistå oss i ernåendet af våra ändamål. Vi skola öfverallt finna hjelpande händer och uppmuntrande hjertan. Vi skola finna dem som kunna säga oss allt det vi önska veta, och bistå oss i allt vi önska göra.

Öfvertänkom ett ögonblick detta enda element till en himmelsk sällhet. Man kan tänka sig dess värde från sin erfarenhet i detta lifvet. Förutsättom att någon har en brinnande önskan att här i verlden fullborda något verkligt godt för sig sjelf eller för menskligheten. Det ögonblick man föreslår det, finner man enhvar villig att hjelpa. Man finner sympati, uppmuntran, och hjelpsamma händer och man blifver bortförd på den goda viljans flod till det fullkomliga uppfyllandet af ens ändamål. Hvilket medvetande af förmåga det skulle gifva? Hvilken visshet om framgång! Hvilken säkerhet, tillfredsställelse och frid! Man skall i himlen finna denna lycka i sin fullkomlighet. Hvarje hjerta, hjerna och hand skola tillhöra oss. Ja, och vida mer än det — alla de Gudomliga krafterna skola gynna oss — Allmakten blifver vår.

2. Der skall icke blifva någon strid emellan själens olika förmögenheter och grader. Hvarje natur skall blifva öfverensstämmande alltigenom i alla sina planer och grader. Vi skola ej behöfva utöfva sjelfförsakelse. Vi skola ej hafva något högra öga att sticka ut, ingen förarglig hand eller fot att afhugga, intet lif att lemna. Vi skola älska Herren och nästan öfverallt, och derföre kunna vi ej hafva några personliga syften att tillfredsställa framför deras bästa. Der finnes intet skäl till sjelfförsakelse, ty vår sjelfkärlek består i att älska andra; och det enda tillfälle till sjelfförsakelsen skulle bestå i att hindra oss sjelfva att göra allt i vår makt till att befrämja andras lycka — i det vi gjorde vårt lif till ett onyttigt och tomt lif.

Denna naturens harmoni visar sig isynnerhet i viljans och förståndets fullständiga enhet. I detta lifvet äro de åtskilda. Vi älska och åstunda ofta sådant som vi icke veta huru vi kunna ernå, och vi hafva en kunskap om sanningen som vi icke älska att lyda. Härutaf kommer en beständig strid emellan viljan och förståndet, samt en känsla af ofullkomlighet och brist på tillfredsställelse i allt hvad vi göra. Men så skall det ej blifva i himlen. Vi skola veta huru vi kunna göra allt det vi älska att göra, och vi skola göra det. Der skall icke finnas något öfverskott af kunskap eller af vilja. Således blifver hvarje gerning fullkomlig. Den skall blifva oss vår böjelses och tankes fullkomliga förkroppsligande, och skall följaktligen förnöja oss fullständigt. Hvilken djup tillfredsställelse måste det vara i detta! Hvilken fulländning skall det gifva åt hvarje dess verksamhet! Vårt arbete förnöjer oss — vår böjelse blifver fullkomligt tillfredsställd! Vi inse ej på hvad sätt det kunde göras bättre. Intet fattas och intet är öfver.

3. Vårt arbete skall ej endast tillfredsställa oss, utan äfven andra. Der skall ej finnas svartsjuka eller afund. Enhvar skall hafva samma förhållande till andra i samma samfund, som själens eller kroppens olika organer hafva till hvarandra. Enhvar skall hafva sitt särskilda uppdrag, någon nytta som han kan förrätta bättre än någon annan. Liksom handen kan göra somligt bättre än ögat, och ögat somligt bättre än

örat, och så vidare med hvarje organ i kroppen, så kan hvarje medlem i ett samfund förrätta sin egen nytta bättre än någon annan i hela himlen. Han skall glädjas att göra det och alla skola glädjas åt att erkänna hans särskilta nytta.

Hvad harmoni och kärleksfullt erkännande skall ej detta frambringa i samfundet och i hela himlen! Tänkom oss ett dylikt samfund här i verlden. Hvarje medlem är på sin plats och glädes åt att vara der. Enhvar kan bättre än någon annan göra något som är nyttigt för hela samfundet och han gör det fullkomligt och alla glädjas att erkänna hans nytta. Hvilken enhet och makt skulle ej ett dylikt samhälle äga och hvilken lycka skulle de ej finna i att arbeta tillsammans för ett gemensamt syfte! Sådan skall hvarje samfunds lycka blifva i himlen. Enhvar skall blifva nöjd med sin förrättning, emedan den skall förnöja alla andra; och alla andra skola blifva nöjda dermed, emedan den som uträttar den fylles af glädje i att göra godt och emedan ingen annan kunde göra det så väl. Således, emedan hvarje person är en fullständig mensklig varelse i sig sjelf, är han ett komplement till hvarje annan medlem i ett himmelskt samfund, och de äro alla formade till ett symmetriskt och fullkomligt helt. Enhvar tjenar det hela, och alla tjena hvar och en.

Kunna vi fatta något tillstånd, så vidt det angår oss personligen, som mera kunde leda till frid och sällhet än detta? Ingen oenighet finnes i hela vår natur; der finnas inga stridande elementer inom eller utom oss. Alla viljans, förståndets, förnuftets och äfven sinnenas förmögenheter handla i fullkomlig harmoni med hvarandra. Der kan ej finnas tvekan att antingen tala eller handla; der kan ej finnas tvifvel om huru vi böra handla; eller hvad vi skola säga. Der skall ej finnas någon ofullkomlighet i vårt tal. Vi kunna uttrycka oss fullt till tankens innersta mening — utan fara att missförstås. Handen, foten och hela den andliga kroppen skola åtlyda viljan. Hvarje förmögenhet och organ skola röra sig som ett och uppnå det önskade målet.

Detta kan vara en hvila värdig namnet deraf. Icke overksamhetens och dödens hvila; men hvila från

hvarje oenighet och tvång. Den fullkomliga frihetens, den harmoniska verksamhetens hvila, som styrker i stället för att utmatta. Detta skall vara hjertats och själens och förnuftets hvila och frid, alla tryggt hvilande på hvarandra, och gladt rörande sig i öfverensstämmelse med alla andra rörelser utom och inom.

4. Men icke blott alla vår egen naturs elementer blifva i fullkomlig harmoni med hvarandra, och med alla som bo i himlen och Herren, utan hvarje föremål utom och omkring oss skall äfven blifva i fullständig harmoni med oss. Det är omöjligt för oss att tänka huru mycket ett sådant tillstånd i den yttre verlden skulle förhöja vår sällhet. Att öfverallt omkring oss och öfver oss, inom hela vår synkrets, ej se någonting som kan förolämpa oss, som kan väcka den känslan eller tanken att någonting fattas i scenens fullkomlighet. Att icke endast se skönhet öfverallt, i landskap och hemma, fjerran och nära, men just den slags skönhet som är behagligast för oss Att öfverallt, der ögat hvilar, vara i stånd att säga: detta passar för mig, är lika med mitt ideal. Och vida mera än detta, att icke allenast vara nöjd dermed, utan att se betydelsen i allt. Huru litet veta ej vi om den yttre verldens mening! Blommor äro älskliga, landskapet skönt, bergen sublima, men vi hemta blott en obestämd, ofullkomlig mening af dem. De säga oss blott litet. Men i himlen är det icke så. Allting enskildt och allmänt skall motsvara våra böjelser och tankar; skall vara vår tanke, och vi skola känna ett personligt intresse deri. Der skall finnas samma harmoni och enhet i hela den yttre verlden med hela den inre, som der är emellan vår varelses olika förmögenheter. Tänkom oss att vara i en sådan verld, i ett sådant tillstånd, der fullständig harmoni råder, emot vår nuvarande förmåga af lycka, med våra sinnen förmörkade, försvagade af stoftets slöja. Och kunde vi önska något mera? Hvad mera kunde vi begära? Det är lika med vår högsta uppfattning, och vi kunde ej åstunda det vi ej kunde fatta. Der skall ej finnas brist på tillfredsställelse, ingen obestämd längtan efter något ouppnådt och

ouppnåeligt godt. Våra böjelser och tankar skola hvila i frid och fullkomlig belåtenhet.

5. Men om vi skulle stanna här, så skulle vi hafva en mycket ringa och ofullkomlig uppfattning af himmelsk sällhet. Jag har ännu omnämnt föga annat än medlen för sällhetens uppnående. Vi skola icke blott vara i detta harmoniska och fullkomliga tillstånd i afseende på lyckans väsentliga vilkor, utan alla våra begrepp skola mångfaldigt ökas till förmågan. Sinnena skola blifva obegripligt finare och skarpare. Synen skall blifva skärpt. Två orsaker skola förhöja det lysande i alla färger och den prakt i hvilken alla föremål skola visa sig — det andliga ljusets mycket förökade renhet och förmåga, och en motsvarande förökad känslighet i ögat. Ljuset är sådant att vår sols ljus är blott mörker jemfördt dermed. Luftkretsarne glöda och gnistra som om de voro sammansatta af regnbågar och diamantstoft. Der finnas färger som ej kunna bildas af materielt ljus, och hvarje färg är vida mera klar, tydlig, lysande, än de klaraste på jorden. Känselsinnet är så fint och skarpt i den andliga kroppen, och så fullkomligt passande ihop med alla yttre ting, att hvarje beröring skall gifva den utsöktaste glädje. Vi skola vara fullt lefvande af känsla.

Samma fullkomlighet skall finnas med hörselsinnet. Detta sinne är mera förbundet med böjelserna än något annat. Och det är detta faktum som gifver musiken dess makt. Vi veta att hvarje böjelse uttrycker sig genom ett särskildt tonfall. Sorgen klagar; en lugn och mild böjelse framgår, i ljuf och stilla harmoni; glädjen är högljudd och jublande. Några strängar äro så klagande, att de röra oss till tårar fortare än ord. I verkligheten kunna somliga tillstånd uttryckas fullare och tydligare genom musik än genom ord. Om det är så här, hvad skall det ej vara i himlen, hvarest sinnena äro mycket skarpare, och hela naturen är stämd till finare harmonier än vi kunna fatta! Der finnes ingen disharmoni; ej heller lära himlens invånare musik så som vi göra; den läres af sig sjelf. Ibland utflöda änglarnas böjelse i sång; och då blifver sången böjelsens fullkomliga för-

kroppsligande och uttryck. Och sådant är likhetstillståndet, att tusen och tiotusen förena sig i fullkomlig samstämmighet. De särskilda tillstånd som födde den blifva fullt uttryckta i sångens olika delar och rörelser, och alla förenas likasom de olika strängarna i en stor harmoni. Alla som höra den förstå den, och blifva rörda deraf. Således vibrerar hvarje hjerta i hela samfundet i enighet. Hvilka röster måste ej änglarne hafva! Vi höra några i denna verlden som genombäfva oss med tjusning; hvad måste det då ej vara i himlen! Hvarje ton är klar, jemn och ljuf; hvarje sträng är fullkomlig; hvarje ljud har sin mening — en mening som blir fullt förstådd. Alla röster blandas i fullkomlig harmoni och gifva ett fullt och mångfaldigt uttryck till hvarje enskildhet i den besjungna böjelsen! Och sedan — med hvilken skarp förnimmelse lyssna de ej till detta musikaliska uttryck af rena, oskyldiga och upphöjda böjelser! Sådana fröjder skola utgöra en af den himmelska sällhetens elementer.

Och så kunde vi hålla ett långt samtal öfver hvarje sinnes olika fröjder, helt enkelt utförande den allmänna principen i några detaljer till deras logiska slutföljd. Evigheten skall icke utmatta, utan föröka deras mångfald och fullkomlighet; men det är nog för oss i närvarande fall att veta, att sinnena äro vida skarpare, handla med vida mera noggranhet och äro vida mera passande för alla yttre former. Och alla former, färger, ljud och de yttre föremålens egenskaper äro motsvarande fullkomliga och tydliga.

Det är en mycket allmän tanka, att alla ting i den andliga verlden (om der finnas några ting) äro obestämda, otydliga till konturen, skugglika, overkliga och illusoriska. Men detta är alldeles motsatsen till sanningen. De äro vida mera verkliga och tydliga för hvarje sinne. Hvarje person blifver mera individualiserad. De linier som bestämma änglarnas identitet äro vida noggrannare än i denna verlden. Och denna klara bestämdhet i form, i tjenster och karaktärsegenskaper, skall utgöra en af det himmelska tillståndets fullkomligheter. Medan alla skola handla harmoniskt, skall hvarje

element i samfundet blifva mera tydligt utpräglad från hvarje annat.

6. Ett annat element till himmelsk sällhet består i det faktum, att alla invånarne lefva i det närvarande och äro helt och hållet fördjupade deri. Det är en allmän mening att en af de förnämsta källor till glädje i himlen skall bestå i att se tillbaka på vårt förra lif i verlden. Men någon eftertanka skall öfvertyga oss om att det ej kunde vara mycket nöje deruti. Det gifver oss icke här något nöje att se tillbaka på det förflutna; hvarföre skulle det vara så der? Det skulle säkerligen vara lika mycken smärta som njutning deruti. Vi skola blifva så fördjupade i det närvarandes mångfaldiga verksamhet och fröjd, och den Gudomliga Vishetens nya och tilldragande former, att vi ej kunna tänka hvarken på det förflutna eller framtiden. Der skall ej finnas någon saknad för det förflutnas skull, och vi skola ej hafva några bekymmer för framtiden. Herren skall fylla våra hjertan så med en uteslutande verksamhet och utsökta fröjder, att der ej kan finnas rum för minnet eller förväntningen. Vi skola ej hafva någon tanke för morgondagen; men, såsom liljorna och siskorna, växa och sjunga, och på alla möjliga sätt meddela vår fröjd, och obetingadt lita på Herren. Der skall ej finnas stygn från det förflutna, eller någon skugga af tvifvel om framtiden. Vi skola alltid vara flitiga och verksamma i att gifva till andra; och medan vi göra det, gifver Herren oss ett godt mått, rågadt och öfverflödande genom andra, samt omedelbart från Honom sjelf, och så skola de eviga åren blifva en evig rad af fröjder.

7. Men fastän vi lefva i det närvarande, skola vi ej vara stillastående. Den lag af inre och andlig utveckling, som tydligen är fastställd här i lifvet, skall ej tillintetgöras i den andliga verlden. Tvärtom, skall den blifva utförd under mera gynsamma förhållanden. All själens förmåga vinner styrka och utvidgas genom handling. Våra böjelser blifva starkare och renare genom utöfvandet. Och så är det med förnuftet och förståndet. Ju mera vi inhemta i begreppet, dess mera rymligt blifver det, Ju mera vi veta, dess for-

tare kunna vi lära, och dess mera se vi det som fins att lära. Ju mera vi utvidga våra böjelser, dess starkare och renare blifva de. Ju mera vi älska andra, dess mera förökas vår förmåga att älska, och ökandet är icke i ett förminskadt fortgående utan i ett tilltagande förhållande. En vis man kan lära tusen saker lättare än ett barn kan lära en sak. När en menniska en gång ser bort ifrån sig sjelf och begynner att göra godt mot andra, så är det mycket lättare att göra två goda gerningar än en. När vi hafva gifvet vår nästa en krona, utaf kärlek, kunna vi sedan gifva två mycket lättare än vi gjorde med den första.

Om man nu utför denna lag i den andliga verlden, hvilka måste följderna blifva? Inser man icke, att det barn som föds i dag kan — ja måste — framdeles öfvergå till den högsta ängels nuvarande förträfflighet? Inser man icke att det ej finnes, och ej kan finnas, några bestämda gränser bortom hvilka den pånyttfödda själen ej kan gå? Att vår förmåga till att veta, och älska, och följaktligen till sällhet, för evigt måste ökas i ett beständigt framåtgående förhållande? Hvad skola vi då blifva, när millioner åldrar hafva rullat bort? Lifvets sällhetsbägare, full i dag, och genom påfyllandet fullare i morgon; hvarje böjelse födande en renare, högre och herrligare sanning, och hvarje ny sanning beredande väg för en ljufvare skönare, mera välsignelserik känsla, och så framåt, i evigt stigande, fullkomnande och bringande oss i evighet närmare Herren. "Det är än icke uppenbaradt hvad vi varda skola!" Nej, det är icke. Den högste ängel kan icke fatta det. O, hvilken storhet och ära i den menskliga bestämmelsens salighet! Såsom en nödvändig följd af denna beständigt fortfarande och hastiga utvidgning af våra naturer, kunna vi se att ingen blifver gammal i himlen. Vi kunna inse att hvad Swedenborg säger om detta ämne måste vara sannt, ty det är det lagenliga resultatet af principer, som vi alla erkänna och se beständigt verkande i detta lifvet.

"Sådana som äro förenade i ömsesidig kärlek", säger han, "framgå beständigt i himlen till den första

ungdomsåldern, och ju flera tusenden af år, dess närmare komma de en glad och tjusande vår, och så vidare i evighet, med ny tillväxt af salighet, i öfverensstämmelse med deras framåtgående i ömsesidig kärlek, barmhertighet och tro. Den af det qvinliga könet, som när de skiljas från detta lifvet, äro brutna af ålderns bräckligheter, efter att hafva lefvat i tro på Herren och i äktenskaplig kärlek med sina män, och barmhertighet mot nästan, fortgå med åren, mer och mer emot ungdomens blomma, och förvärfva en skönhet som öfvergår all beskrifning. Ty det är godhetens och kärlekens natur att dana och prägla sin afbild på sådana personer, låtande kärlekens behagfullhet ock älsklighet blifva uttryckta i hvarje drag af ansigtet, så att dylika personer blifva sjelfva kärlekens former. Denna form af utsökt skönhet berör med kärlek dens innersta lif som ser henne, och med denna forms skönhet äro trons sanningar afbildade, och derigenom gjorda förnimbara. De som lefvat i tro grundad på kristlig kärlek och kärlek till Herren, blifva i ett annat lif sådana skönhetsformer. Alla änglarne äro sådana former. i en oändlig mångfald och olikhet, och af dessa är himlen sammansatt.“ Det finnes ingen ålder, ingen bräcklighet, inga tecken till aftagande i himlen. Tänkom oss att hvarje ansigte vi betrakta är en särskild och fullkomlig form af någon böjelse, så att den är tydligt, mångfaldigt, och noggrannt afbildad i hvarje ansigtsdrag, framglänser i mild, men strålande prakt från ögat, tronar på pannan, blomstrar i skönhet på kinden, leker i behagliga leenden och ett älskligt uttryck kring läpparna, utflyter i harmoni genom rösten, rundar hela formen, och gifver den behagliga och milda rörelser. Och så tänkom oss att vi hafva förmågan att begripa meningen af hvarje form och rörelse, och blifva rörda deraf. Det skulle genombäfva oss med en ilning af fröjd, att endast se på sådana renhets och skönhets former. Hvilken lycka måste det då ej vara att se sådana ansigten och former öfverallt, och att i alla himmelska samhällen med dem fritt umgås?

8. Jag har blott sagt föga om änglarnas förhållanden till Herren, och jag har nu ej utrymme att

göra mer, än säga att de äro med Honom, der Han är. De äro ett med Honom, icke omedelbart och synbart i Hans närvaro, såsom många förmoda; de kunde ej bära detta; men de lefva i Hans kärleks-sfer, och i Hans vishets ljus. De se Honom uti allt omkring sig. De glädjas öfver att erkänna att allt hvad de äga är Hans beständiga gåfva till dem, och de mångfaldiga bevisen på Hans kärlek. All de yttre tingens skönhet, deras boningar, klädedrägt, föda, deras dyrbarheter, och sköna prydnader, äro Hans gåfvor, och de värdera dem mera såsom bevis på Hans kärlek och inre betydelse, än för deras skönhets skull. De äro föremål som visa Hans kärlek och omsorg. Och de hafva förnimmelse af deras mening. Tanken är icke: se hvilka sköna saker jag äger; men se Herrens frikostighet, kärlek och vishet! Min fader gaf mig dessa.

Således minnas de, i alla sina älskliga förhållanden till hvarandra, att broderängeln endast är godhetens frivilliga medium. Herren är den verklige gifvaren. De begära ingen gengäld för den hjelp de gifva. De tacka Herren med glädje för att Han tillåtit dem att blifva utdelare af hans godhet; och i allting betrakta de Honom först. Och när de tänka på Honom, och öppna deras hjertan för Honom, flyter en ny lifskälla in i dem, utvidgande dem, och görande deras naturer mera fina och känsliga för djupare och mera utsökta fröjder. Hans kärleks dragningskraft får ett mera mäktigt fäste uti dem. De blifva fullständigt magnetiserade derigenom, och Han drager dem sakta och kärleksfullt, närmare till Sitt oändligt kärleksfulla hjerta. De känna det nya lifvet genombäfvande dem, och se det blomstrande i alla älskvärda former rundt omkring. Sålunda lefver Han i dem och de i Honom, och Herren och änglarna blifva beständigt mer och mer fullkomligt förenade till ett. Det är Herrens Gudomliga: den Gudomliga kärleken och den Gudomliga visheten, som utgöra himlen; och alla äro i himlen i den grad som de kunna mottaga denna kärlek och vishet. Vi hafva vänner der. Några som gingo vid vår sida på dessa gator, och mötte oss vid gudstjensten. Vi se icke

längre deras ansigten här. Vi hafva med ömhet nedlagt deras materiela kroppar i jorden, der de åter bragtes till stoft. Men de äro sjelfva i himlen. Deras ansigten äro strålande af den Gudomliga kärleken. De hafva afkastat ålderns bräckligheter, och de fortgå emot en evig ungdoms vår. Der äro våra barn, sköna, älskliga, oskyldiga varelser! Äfven de utveckla sig i denna ljufva, mildt vårlika luft, och blifva former af den Gudomliga kärleken och visheten! Våra rum skola snart vara lediga här. Må de ej för evigt lemnas tomma der! Måtte Herren i Sin oändliga barmhertighet hjelpa oss att öfvervinna hindren och begynna ett himmelskt lif här, så att vi må fortsätta det der, och blifva deltagare i dess outtömliga, evigt tillväxande salighet!
